Biblioteca Bucureştilor

5
Mai
2000

REVISTA ASOCIAŢIEI BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN BUCUREŞTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

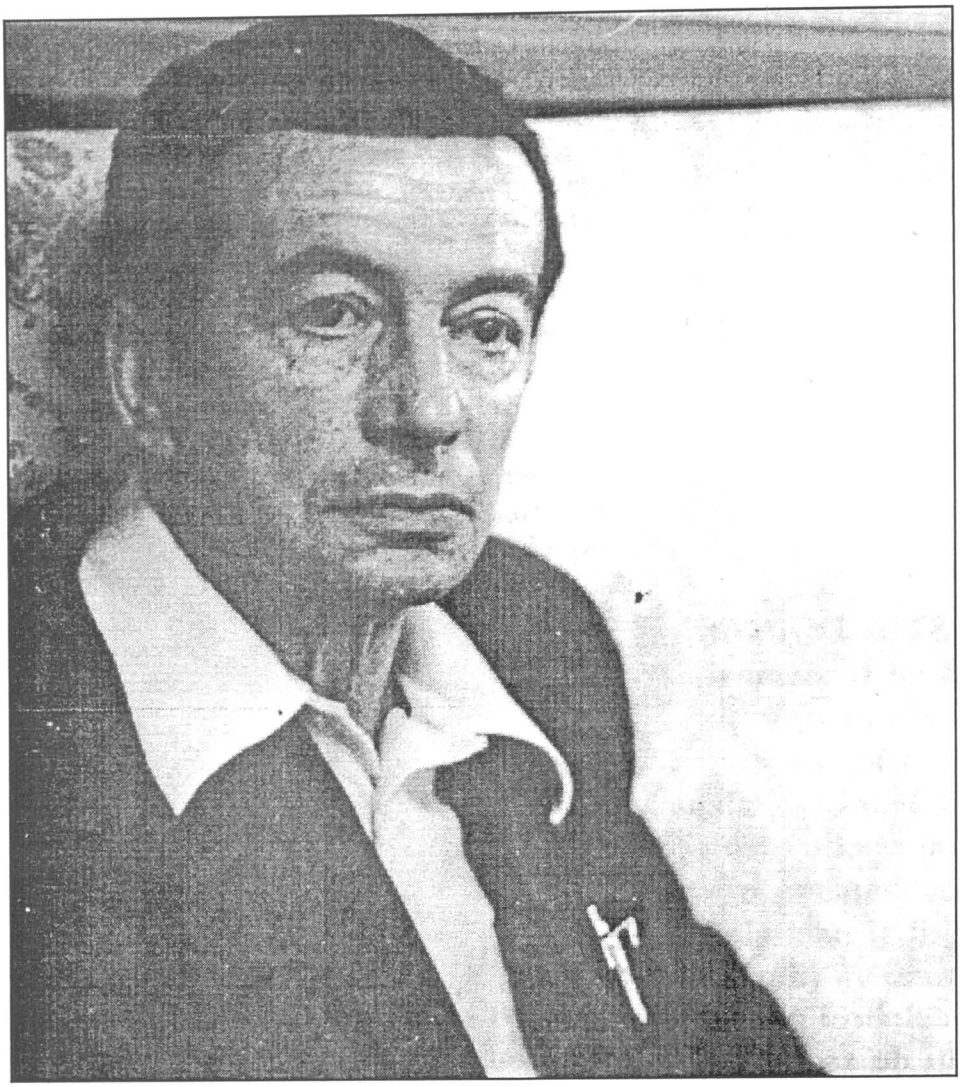

GEO DUMITRESCU

80 de ani de la naştere

"Prietenul meu proorocul mi-a spus discret într-o zi
că veacul nostru, bătrîn şi putred înainte de timp,
va muri lamentabil în curînd, pe nesimțite,
ca o simplă trecere de anotimp.

Hei, hoțoman bătrîn, veacule muribund,
ai isprăvit prin a pieri de păcatele tale -
din cavourile tăcute şi negre de sîrmă ghimpată
nu te vor scoate o mie de mii de macarale.

Fanfaron, perfid, te lăudai cu lumină şi generozitate -
cineva spunea că eşti cel mai modern şi cel mai deştept;
ce-am să rîd cînd oi vedea mîinile tale murdare de bani şi de sînge
definitiv încrucişate pe piept".

.....

La moartea unui fabricant de iluzii

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sumar

Anul Eminescu 2

Bucureștii de altădată

Paul CERNOVODEANU – Călători străini din epoca Unirii şi înaintea Războiului de Independență 4

Ana Maria ORĂŞANU – Vechi zidiri bucureştene – Creatori şi opera lor Ion Dimitrie Berindei (III) 7

Cuvînt epitaf nepregătit, la moartea marelui logofăt Constantin Golescu, de I. Eliad, redactorul "Curierului românesc" 9

Istoria cărții

Doina LEMNY– Ştiri despre români în două dicționare istorice din secolul al XVIII-lea 10

Autografe contemporane

Fănuş NEAGU – Apa sânzienelor 13

– Lumina Lumii 15

In Memoriam Gheorghe Pituț 16

Itinerar francofon

Teofil BĂLAJ – În Sud, cu Panait Istrati... (IV) 18

Puncte de vedere

Dumitru BĂLAŞA – Boetius din Dacia 20

Meridian biblioteconomic

Conferința INTAMEL – Zürich, septembrie 1999

Gary E. STRONG – Serviciile oferite de bibliotecă pentru o populație multilingvă ..22

Agenda EBLIDA 26

Concursul de arhitectură "Biblioteca 21" 28

Undeva, în Europa...

Teofil BĂLAJ – Georges Pillement şi România necunoscută (IV) 30

Eveniment editorial

Virgiliu Z. TEODORESCU – *Holocaustul culturii române* de Mihai Ungheanu 31

Agenda culturală

Conferința Științifică Internațională "1600 – 1918 – 1920: Istorie și Actualitate" 34

Biblioteca Militară Națională: 140 de ani de la înființare 35

Liviu BUTUC – O completare necesară 36

Noutăți editoriale 37

Calendarul evenimentelor culturale – mai 2000 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Așa se intitulează cartea d-rei Rosa Del Conte, profesoară de literatură română la Universitatea din Roma: *Mihai Eminescu o dell' Assoluto*. [...] Este, fără îndoială, cea mai vastă monografie închinată, într-o limbă streină, lui Mihai Eminescu. [...] Nu voi încerca să rezum această operă densă, bogată, îndrăzneață. Mă voi mulțumi să-i prezint structura și să atrag atenția asupra cîtorva aspecte de mare interes pentru cititorul român. În prima parte (pp. 7 – 225) sînt examinate principalele teme lirice eminesciene: problema socială (*Împărat și proletar*), demiurgul cosmogonic (*Rugăciunea unui dac*, *Scrisoarea I*), Hyperion (*Luceafărul*), întrebarea metafizică în *Memento mori*, Christos în poezia lui Eminescu, figurile divinului în *Scrisoarea I*. Ultimele șase capitole, fără îndoială cele mai substanțiale și mai îndrăznețe, sînt închinate Timpului. [...]

Ca și Goethe în tinerețe, Eminescu a fost fermecat de tot felul de gnoze și filosofii oculte. Lecturile și preocupările lui Dionis erau în bună parte ale lui. Eminescu s-a apropiat de problemele filosofiei nu pe "calea clasică și didactică" a operelor fundamentale, ci pe drumurile ocolite și obscure ale magiei și gnozelor hermetice. Lucrul acesta se știa de mult, și fusese explicat ca o influență a romantismului german. Dar Rosa Del Conte se întreabă dacă Eminescu nu și-ar fi putut îndestula pasiunea lui pentru taine și magie, cercetînd de-a dreptul tradițiile arhaice românești, așa cum i le revelau cărțile vechi, manuscrisele și legendele populare. Observația aceasta ni se pare deosebit de importantă și asupra ei vom reveni.

Rosa Del Conte identifică în centrul universului poetic al lui Eminescu "imaginația cosmică" (p. 403). Tema cosmogonică se îmbină cu motivul Magului care izbutește să domine Timpul. Se poate vorbi, la Eminescu, de o *obsesie a Timpului*, fie că e vorba de milioanele de ani ale Cosmosului, fie de mileniile istorice. Autoarea distinge în opera lui Eminescu două specii de Timp (p. 188 sq.): un *timp vital*, pe care concepția mistică, de structură astrală, a poetului îl va face să coincidă cu timpul cosmic, – și un *timp muritor*, pe care pesimismul său etic îl va face să coincidă cu modul existenței pe Pămînt. Cel dintîi e un Timp "intact", care aduce la maturitate, și le împlinește, toate formele Universului. Celalt, e Timpul uzurii, al îmbătrînirii și morții. [...]

Cartea aceasta deschide atîtea noi perspective în interpretarea lui Eminescu, încît se cere recitită și meditată pe îndelete. Geniul lui Eminescu ni se revelează încă și mai excepțional decît îl cunoșteam pînă acum. Încă din perioada de gestație, toate temele poeziei lui majore erau deja prezente, împreună cu o extraordinară bogăție a schemelor metrice (vezi bunăoară p. 399 sq.). Azi, cînd cunoaștem în totalitatea ei creația eminesciană, nu se mai poate vorbi de o perioadă "pesimistă" și de alta "optimistă"; ambele orientări au coexistat la Eminescu de la început, și au continuat să coexiste în perioadele lui de maturitate (după cum observă autoarea, p. 396, *Glossă* și *Cu mîne zilele-ți adaogi*, atît de deosebite ca orientare, au fost scrise în același an, 1883).

Poate că în această "coexistență a contrariilor" stă cheia cu care am putea descifra "enigma" lui Eminescu: faptul că acest "pesimist" în filozofia lui teoretică era atît de "optimist" cînd interpreta istoria și politica românească; faptul că acest "tradiționalist" era însetat de culturile occidentale și extrem-orientale; faptul că acest "conservator" a înfăptuit cea mai radicală "revoluție" lingvistică, fundînd în bună parte poetica română modernă și contribuind ca nimeni altul la purificarea, însănătoșirea și îmbogățirea prozei literare și didactice. Poate că această "coexistență a contrariilor" era cerută chiar de structura "omului universal", așa cum tindea să-l întrupeze geniul lui Eminescu.

(Mircea Eliade, Postfața la *Eminescu sau despre Absolut* de Rosa Del Conte, Editura Dacia, 1990)

Luceafărul
(fragmente)

Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger ne-ntrerupt
Rătăcitor prin ele.

Și din a chaosului văi,
Jur împrejur de sine,
Vedea, ca-n ziua cea de-ntâi,
Cum izvorau lumine;

Cum izvorînd îl înconjor
Ca niște mări, de-a-notul...
El sboară, gând purtat de dor,
Pân' piere totul, totul;

Espero – Iperione

Si spiccò l'astro. Al cielo i vanni,
crescendo s'appuntavan:
millenni ed evi si snodavan
nel fluir d'un istante.

Ha sul capo un cielo d'astri, d'astri
un ciel gli s'apre sotto –
igneo guizzo egli trascorre
serpeggiante qual lampo.

Su dalle perse valli del caos,
mira – a lui d'intorno –
come nel primo, remoto giorno
le luci scaturire;

a fiotti sgorgan, lo serran cerchi
di mar che a nuoto fende,
pensiero puro che un desio muove,
vola... e vanisce il Tutto;

Traduzione di Rosa Del Conte

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Iar voi, tineri care v-aţi grupat împrejurul acestei îmblători literare, ascultaţi sfatul unui om care vă voieşte binele din inimă. Petrescu, pălămarul, – cizmariul... croitorul, oameni onorabili, folositori sie şi societăţii, au nevoie de ucenici. Decît pseudotalent în literatură, mai bine talent în cizmărie. Mai bine cel de-ntîi într-un sat decît al doilea la Roma. Ca voi au fost mii de mii de oameni pe lume şi vor mai fi încă. Nimărui din voi să nu-i abată cumva prin minte c-ar fi un geniu. Căci, copiii mei, Pămîntul nostru e mai sărac în genii, decît Universul în stele fixe şi mai lesne se naşte în văile nemăsurate ale haosului unui nou sistem solar decît pe Pămînt un geniu. Homer şi Shakespeare, Rafael, geniile în arte se nasc o dată la 3, 4 mii de ani, Newton şi Galilei, Kant ori Darwin geniile în ştiinţă, o dată la o mie de ani încît nu ştiu zău dacă de la Adam pînă la Papa Leo IX au existat de toţi o duzină. Încolo, suntem cu toţi nişte bieţi mizerabili cărora aceşti regi ai cugetării ne dau de lucru pentru generaţii înainte. Dacă avem talent, adică cîteva centigrame de creieri mai mult decît suma communis – î[l] putem valorifica, pentru vremea noastră, prin muncă constantă; dacă nu muncim, rămînem asemenea confraţilor noştri dobitoacele. (*Fragmentarium*)

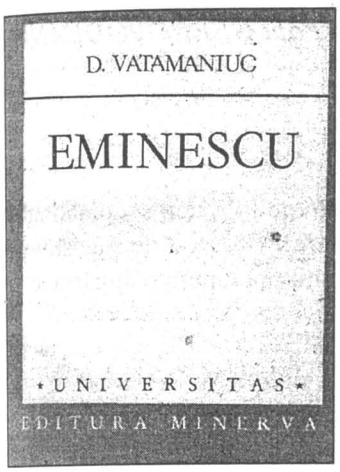

Exegeţii vieţii şi operei lui Eminescu pornesc, cînd prezintă cultura sa, de la epoca studiilor universitare la Viena între 1869 şi 1872. Poetul îşi începe însă pregătirea intelectuală în climatul cultural din epoca preuniversitară, climat în care se manifesta interes pentru filozofie, estetică, literatură, ştiinţe, creaţie populară. Eminescu ia cunoştinţă de filozofia lui Schopenhauer, Kant, Hegel şi a altor gînditori în acest climat, ca la Viena să treacă la studiul sistematic, pe care îl va continua apoi la Berlin. [...]

Eminescu frecventează în perioada preuniversitară cercul literar "Orientul", înfiinţat de Grigore H. Grandea, cu care se va întîlni şi în redacţia *Timpului*, mai tîrziu. Gr. H. Grandea expune în unul din studiile sale, *Definiţia frumosului*, publicat în *Albina Pindului*, concepţia estetică a lui Socrate, Platon, Aristotel, Kant, Schelling şi Hegel. Sînt menţionaţi şi Wolf, Hume, Burke, Baumgarten, precum şi unii scriitori ca Dante şi Petrarca. Filozofii Kant, Schelling şi Hegel reprezentau – scrie Grandea – "trei mari genii" care pun "adevăratul fundament ştiinţific esteticei". Într-un alt studiu, *Zeus*, publicat tot în *Albina Pindului*, se prezintă şi filozofia lui Kant şi se vorbeşte de "facultatea de a ne ridica la muntul transcendental", de "formele logice", "numen" şi "fenomen". Tot aici este prezentat şi Hegel ca cel mai fidel discipol al filozofiei kantiene. Din darea de seamă asupra conferinţelor societăţii luăm cunoştinţă şi de scriitorii prezentaţi la şedinţe şi este evidentă orientarea spre literatura germană. Eminescu figurează, împreună cu V. Dimitrescu şi Basarab, în comisia însărcinată cu strîngerea creaţiei populare din Moldova. [...]

Climatul intelectual din epoca preuniversitară explică de ce Eminescu se înscrie la Universitatea din Viena, la Facultatea de filozofie. Important este şi faptul că la universităţile germane se considera că filozofia reprezenta "cimentul tuturor disciplinelor". [...]

Documentele arată că Eminescu îşi întrerupe studiile trei semestre şi explicaţia stă în faptul că în 1870-1871 desfăşoară o activitate susţinută pentru înfiinţarea Societăţii "România Jună" şi în comitetul de organizare a serbării de la Putna din august 1871. Era şi o măsură, poate, de prevedere. Poetului i se intentă procesul de presă pentru articolele din *Federaţiunea* şi-l urmăreau instanţele judecătoreşti. [...]

Exegeţii operei lui Eminescu insistă, pe bună dreptate, asupra orientării sale în anii studiilor universitare la Viena spre filozofie, cum se desprinde de altfel şi din însemnările din manuscrise. Preocupările sale merg însă şi în direcţia economiei politice şi a dreptului aplicativ. Poetul urma aici orientarea ce se manifesta în sînul studenţilor români din Imperiul austro-ungar. Studiul dreptului aplicativ servea deopotrivă pregătirii profesionale şi pregătirii politice pentru lupta ce-o duceau românii din provinciile de sub stăpîniri străine împotriva asupririi sociale şi naţionale. Acestei orientări aparţin şi articolele sale politice din epoca vieneză în care se ocupă de sistemul de guvernare şi modul de aplicare a legilor în Imperiul austro-ungar. Eminescu se înscrie la Universitatea din Berlin în 18 decembrie 1872, cum se arată în înştiinţările acesteia, *Anmeldungs-Buch*, păstrate în manuscrisul 2255, 281-290, şi frecventează cursurile Facultăţii de filozofie în semestrul de iarnă 1872/1873, semestrul de vară 1873, semestrul de iarnă 1873/1874 şi semestrul de vară 1874. [...]

Jurnalul lui Eminescu privind formarea sa intelectuală relevă orientarea spre filozofie, istorie, ştiinţe juridice, economie politică şi psihologia popoarelor. Judecate ca un jurnal, chiar ipotetic, însemnările pun mai bine în lumină şi aspecte importante ale operei literare şi ale prozei sale politice.

(D. Vatamaniuc, *Eminescu*, Editura Minerva, 1988)

Stelele-n cer

Stelele-n cer
De-asupra mărilor
Ard depărtărilor
Până ce pier.

După un semn
Clătind catargele,
Tremură largele
Vase de lemn:

Nişte cetăţi
Plutind pe marile
Şi mişcătoarele
Pustietăţi.

Stol de cocori
Apucă-ntinsele
Şi necuprinsele
Drumuri de nori.

Sboară ce pot
Şi-a lor întrecere,
Vecinică trecere –
Asta e tot...

Floare de crâng,
Astfel viţele
Şi tinereţile
Trec şi se stâng.

Orice noroc
Şi-ntinde-aripele,
Gonit de clipele
Stării pe loc.

Până nu mor,
Pleacă-te îngere
La trista-mi plângere
Plină de-amor.

Nu e păcat
Ca să se lepede
Clipa cea repede
Ce ni s-a dat?

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bucureștii de altădată

Călători străini din epoca Unirii și înaintea Războiului de Independență

Acad. Paul CERNOVODEANU

Preziosi

Artistul maltez Preziosi a poposit şi el la 1869 în oraşul de pe malurile Dâmboviţei. Prieten şi colaborator al cunoscutului pictor transilvănean Carol Popp de Szatmary, el a pictat în acuarele deosebit de sugestiv viaţa mahalalelor bucureştene, Oborul şi pitorescul Târg al Moşilor, figuri de ţărani, precupeţi, călugări etc.

J. W. Ozanne

Un reporter englez, J.W. Ozanne, care mai târziu a ajuns corespondentul şef al ziarului "Daily Telegraph" la Paris între 1882-1912, a stat 3 ani în România, şi la Bucureşti între 1870 şi 1873, iar apoi şi-a scris amintirile de călătorie în lucrarea *Three Years in Romania (Trei ani în România)*, publicată la Londra în 1878, în care evocă cu multă căldură vremea în care a trăit printre români şi în capitala ţării lor:

"Spre a vedea Bucureştii aşa cum e bine să fie privit, ar trebui să te urci pe unul din dealurile din partea de jos a oraşului şi să te uiţi cu luare aminte din vârf. Priveliştea e încântătoare, căci plăcile de metal ce acoperă turlele celor două sute de biserici, răsfrângând razele orbitoare ale soarelui, dau un efect care poate fi numit minunat. În luna mai, când numeroasele grădini ale oraşului se acoperă de frunze şi flori plăcute, aspectul e neobişnuit de frumos..." Ajungând la descrierea moravurilor societăţii bucureştene, autorul nu pregetă să rostească adevărul: "Mi-s dragi românii, însă nu uit că-i datoria mea să-i zugrăvesc aşa cum sunt". În câteva pagini întunecate Ozanne înfăţişează descompunerea morală a familiilor din înalta societate burgheză (căsătorii desfăcute prin divorţuri scandaloase, bărbaţi şi femei uşuratice ce pierdeau vremea în petreceri, sindrofii şi jocul de cărţi ş.a.). Destrămarea societăţii burgheze nu-l împiedică însă pe gazetarul englez să-şi exprime simpatia pentru poporul român, pe care nu-l confundă cu protipendada: "Eu ştiu că românii ca popor... sunt demni încă de consideraţia Europei. Cu toate neajunsurile lor, au multe însuşiri alese şi, ca unul care am stat trei ani între dânşii, le doresc mult bine".

J.W. Ozanne îşi încheie cartea astfel:

"Europa să nu uite niciodată că Valahia şi Moldova au format de veacuri un zăgaz împotriva năvălirilor succesive ale numeroaselor hoarde barbare".

Jan Neruda

Literatul ceh Jan Neruda şi-a publicat impresiile din Bucureştii anului 1870, asemuiţi cu un "Paris oriental": "... oraş nou ca şi poporul român... care nu ştie ce vrea; ar dori ca totul să fie dintr-odată nou, dar totuşi nu se poate dezbăra de obiceiurile vechi".

"... Se trasează un mare bulevard, dar nu se mai isprăveşte; se zidesc palate, între care chiar şi palatul domnesc, dar ele sunt scunde, încât seamănă cu o vilă oarecare mai mare din Praga... Puţine case sunt din piatră, căci nu există cariere; aducerea pietrei din munţi e anevoioasă, nefiind cale ferată. Una se construieşte lângă cazarma Malmaison care are să facă legătura cu Moldova". Bisericile "nereprezentative", străzile "înguste şi întortocheate", pavajul rudimentar îl impresionează neplăcut. Totuşi, Neruda recunoaşte caracterul european al Căii Mogoşoaiei, echipajele elegante, magazinele de lux, localurile şi grădinile de petreceri şi rafinamentele unei capitale moderne.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Ulysse de Marsillac

Ulysse de Marsillac (1821-1877), francez aşezat la noi în ţară, profesor de literatura franceză la Facultatea de litere din Bucureşti şi redactor-şef al ziarului "Le Journal de Bucarest", aduce ştiri preţioase despre opera de modernizare a Capitalei, pe care o descrie în 1869 în vasta lucrare *De Pesth à Bucarest* şi mai ales în *Guide de voyageur à Bucarest*, adevărată monografie a oraşului, însoţită de un plan datând din 1872, la scara 1:1300 paşi. Marsillac ne informează că francezul Alfred Gottereau a căpătat o concesiune pentru iluminarea oraşului cu gaz aerian, în care scop a luat măsurile trebuitoare pentru ridicarea unei uzine centrale la Filaret; inaugurarea ei a avut loc la 12 noiembrie 1871; tot sub conducerea lui Gottereau au început în 1871 lucrările de canalizare a oraşului. Despre Bucureşti, Marsillac a mai spus:

"... Bucureştii sunt o suprapunere de sate printre care s-au rătăcit câteva case demne să aparţină unui mare oraş. Mănăstirea Mihai Vodă a servit ca palat domnesc şi acolo a locuit câţiva ani Domnitorul Grigore Ghica... Transformată mai târziu în spital militar, ea a devenit succesiv leagănul Facultăţii de medicină, întemeiată de Domnitorul Ştirbei şi reşedinţa provizorie a Şcolii Militare..."

După ce face câteva consideraţiuni asupra ruinelor curţilor mănăstireşti şi boiereşti, autorul continuă:

"Cartierul Batiştei am zis că este o imitaţie a oraşelor europene. Ar fi o greşeală să te aştepţi la o ordine şi regularitate perfecte. Două case nu se aseamănă între ele şi eleganţa faţadelor nu e decât înşelătoare. Ornamentele de gips prost vopsite se fărâmiţează la ploaie şi la soare şi dau caselor celor mai ingrijite o înfăţişare urâtă şi dezgustătoare... Cartierul unde este clădită mănăstirea Radu Vodă este foarte liniştit. Dâmboviţa îşi scurge la poalele sale apa infectată de tăbăcari. Bisericuţa pe care poporul o crede clădită de Bucur se află pe o înălţime udată de apa Dâmboviţei şi acoperită de o vegetaţie deasă şi sălbatică. O îndoitură de teren separă această movilă de cea pe care se află mănăstirea Radu Vodă. O alee pietruită şi destul de asemănătoare cu un urcuş conduce sub un acoperiş vopsit cu un gust deplorabil. Sunt aşezaţi acolo mai ales doi arbori, care ar dezonora chiar şi firma unei cârciumi de ţară. Acest portic conduce la o curte închisă peste tot cu clădiri de o înfăţişare întunecată şi tristă. Mănăstirea Radu Vodă n-are nici frumuseţile artei, nici ale naturii. Ea ar reprezenta mai ales elementul întunecat al misticismului creştin.

Bucureştii au multe biserici. Până mai deunăzi o seamă de mănăstiri erau închinate locurilor sfinte. Ele aparţin astăzi ţării şi sunt întreţinute de Ministerul Cultelor. În general aceste biserici sunt mai mult mici decât mari. Mulţimea lor explică îngustimea lor. Aproape fiecare stradă şi-o are pe a sa (ele se ridică la 130). În general sunt foarte simple şi aproape uniforme. O tindă înconjurată de coloane de piatră, sculptate într-un fel destul de bizar şi împodobit cu fresce ce reprezintă imagini sfinte, precede pronaosul... Naosul este separat de altar printr-o tâmplă aurită şi împodobită cu icoane. Această tâmplă este prevăzută cu trei uşi, închise cu perdele, care ascund profanilor săvârşirea ritului sfânt...

Se clădeşte mult la Bucureşti, se canalizează, se pavează cu piatră cubică principalele străzi; magazine elegante oferă privirilor toate invenţiunile luxului modern; petrol lampant arde în largi globuri de sticlă în locul infectei candele care ardea în colţul străzilor acum 15 ani... Şi totuşi, Bucureştii din 1869 seamănă încă mult cu Bucureştii din 1669, iar spaţiul pe care se întinde e nemărginit şi sfidează orice îngrijire a unei edilităţi neputincioase. Către centru seamănă cu un oraş, numai că nici o stradă nu e dreaptă şi fiecare clădeşte după fantezia sa, fantezie prea adesea străină de artă; dar cu cât te cufunzi în aceste cartiere care şi-au păstrat vechiul nume de mahalale, găseşti maidane acoperite cu praf şi noroi, cocioabe dărăpănate, luminate de un geam opac îmbucat în zid, garduri de uluci putrede, grădini părăginite, curţi neîngrijite, cu puţuri având ghizdurile de lemn roase de umezeală iar în mijlocul lor, copii goi, porci, bivoli, găini, câini care umblă în haite..."

Albert de Burton

Cu toate tristele aspecte reale, relevate de Marsillac, turistul englez Albert de Burton, care a trecut prin Bucureşti în 1870, cu prilejul unei călătorii în Orientul apropiat, spune că a fost surprins de gradul de civilizaţie "complet neaşteptat", găsit "într-un oraş din Orient, aşa de izolat de restul lumii", fapt care merită toată admiraţia.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Léon Hugonnet

Alte aspecte din Bucureştii anului 1872 sunt înfăţişate de călătorul francez Léon Hugonnet, care a apreciat importanţa oraşului ajuns la "o populaţie de 221.803 locuitori, cu străzi largi pietruite, cum este de pildă Calea Mogoşoaiei, pavată în granit de Scoţia, cu grădini, teatre, restaurante, hoteluri de lux, magazine bogate şi toate rafinamentele cerute de o capitală modernă".

Félix Martin

Inginerul marsiliez de poduri şi şosele Félix Martin, care a vizitat România în 1873, s-a abătut şi pe la Bucureşti; încercând să reconstituie geografia istorică a oraşului, el relatează o curioasă legendă despre tragerea în ţeapă, de către Vlad Ţepeş, a 20.000 de turci şi bulgari, lângă Bucureşti, în "câmpia Prelatului" ("la Plaine de Proelatu"), tradiţie pe care nu o aminteşte nici un alt izvor intern.

Bernard Schwarz

Germanul Bernard Schwarz constată în Bucureşti, la 1875, aceleaşi contraste între Calea Mogoşoaiei, cu clădiri impunătoare, vitrine strălucitoare, hoteluri luxoase şi mahalale mărginaşe, cu cocioabe mizere, în praful sau noroiul maidanelor neîngrijite.

Schwarz nu se arată impresionat de monumentele Capitalei, însuşi palatul principelui fiind socotit modest, iar bisericile (în număr de vreo 400!) mici şi cu arhitectură fără stil definit. Relevă traiul mizer şi asuprit al lucrătorilor tăbăcari şi pielari din mahalaua Broştenilor, trăind în condiţii deplorabile, în mirosul greu al măcelăriilor murdare. Primăria nu a manifestat nici o preocupare pentru a aduce aici îmbunătăţiri de ordin edilitar şi sanitar.

Rudolf Henke

Scriitorul Rudolf Henke a lăsat o descriere mai didactică a oraşului, făcându-i şi o sumară prezentare istorică (însuşindu-şi şi legenda în legătură cu aşezarea la Bucureşti a Curţii lui Mircea în 1383 şi tradiţia mutării capitalei de la Târgovişte aici, în 1698), enumerând apoi şi principalele edificii civile şi religioase, şcolile, muzeele şi spitalele, împrejurimile şi locurile de plimbare ale Capitalei, legăturile de cale ferată ale Capitalei şi populaţia de 221.803 locuitori şi 17.000 de case.

Victor Tuderus

Alt ofiţer de origine finlandeză, sublocotenentul Victor Tuderus (1852-1925), din regimentul dragonilor Gărzii Imperiale ruse, aflându-se în permisie la Bucureşti în toamna anului 1877, păstrează o amintire plăcută din scurta sa şedere în Capitala ţării noastre. "La fel ca Iaşii şi celelalte oraşe româneşti – însemnează el în jurnalul său de campanie – Bucureştii produceau o impresie foarte favorabilă. Deşi mai impunător ca dimensiuni, îi lipsea oraşului Bucureşti ceva din eleganţa Iaşilor. În schimb, Bucureştii, cu case monumentale, bulevarde grandioase, străzi largi, prăvălii frumoase şi circulaţie animată, păreau în general un oraş mare...

După ce m-am instalat cu Kosmatschoff (un camarad al său) într-unul din cele mai bune hoteluri şi după ce am prânzit, ne-am dus la un spital instalat de Crucea Roşie pentru ofiţerii răniţi. Unul din camarazii noştri, pe care doream să-l vedem, colonelul Uschakoff, era îngrijit în acest spital... Ajunşi la spital, am fost conduşi într-o sală mare şi luminoasă în care se aflau, culcaţi în paturi, vreo zece ofiţeri bolnavi. Printre ei găsirăm şi pe camaradul nostru rănit. Era în convalescenţă şi părea vesel şi mulţumit...

... A doua zi, aşezaţi confortabil într-o cafenea, am asistat la marşul impunător prin oraş al brigăzii noastre. Generalul Drenteln, care avea sub ordinele sale toate trupele ruse aflate în România, obţinuse o modificare a convenţiunei amintite mai sus. Potrivit acestei modificări, o excepţiune se făcuse în favoarea trupelor din Garda Imperială, care dobândeau îngăduinţa de a trece prin Capitală. Mulţime mare se afla pe uliţi, ca să primească brigada care, împodobită cu flori, aclamată cu entuziasm de popor, defila în faţa ferestrelor cafenelei noastre..."

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Vechi zidiri bucureștene – Creatori și opera lor

Ion Dimitrie Berindei (III)

Ana Maria ORĂȘANU

Și alte superbe case de locuit ridicate în Capitală după planurile lui I. D. Berindei (1871 – 1928) constituie valori de memorie comunitară, asemeni Palatului Cantacuzino, căci imaginea lor arhitecturală savant elaborată era, în urmă cu o sută de ani, cadrul de viață privată a unor reprezentanți de seamă ai societății românești. Artiști, oameni politici, bancheri și industriași, primari și miniștri, precum și alte figuri proeminente ale lumii bucureștene care au apelat la prestigiosul arhitect spre a le zidi căminul, au lăsat în aceste case care dăinuie încă ceva din personalitatea lor. Ea transpare în cerințe ale programului, în stilistica ornamenticii sau în impresia generală pe care o inspiră clădirea; îi accentuează individualitatea și în anumite cazuri a influențat utilizarea ulterioară.

Să ne îndreptăm pașii mai întâi pe B-dul Lascăr Catargiu (inițial, B-dul Colței) deschis în 1894 de primarul Nic. Filipescu. A fost croit după modelul bulevardului parizian Henri Martin, cu prospectul larg și o alee centrală pentru călăreți, umbrită de tei și castani.

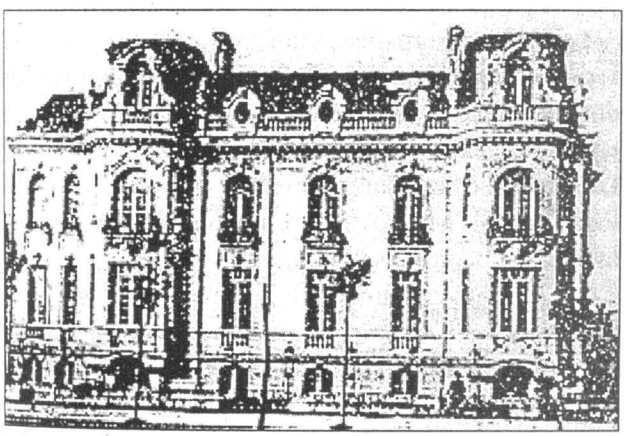

Casa Gen. Arion

Casa Gen. Arion (B-dul Lascăr Catargiu 15) a fost prima lucrare bucureșteană a arhitectului Berindei și datează din 1897. Compoziția decorativă a fațadelor în stil Ludovic al XV-lea are registrele tratate diferit: soclul, cu profile adânci în benzi orizontale; la parter, ferestrele au forme rectangulare și parapete cu balustrii strunjiți; la etaj, ele sunt arcate și marcate prin mici balcoane rotunjite. Ritmul rezultă din ordonarea golurilor și din poziția a două rezalite ample, dezvoltate între parter și cornișă. Volumul casei este acoperit în mansardă, iar învelitoarea se remarcă prin ornamentele bogate din jurul lucarnelor. Această clădire, cap de serie, reper stilistic și urban al orașului, se păstrează în stare bună. Aici funcționează în prezent Ambasada Libiei.

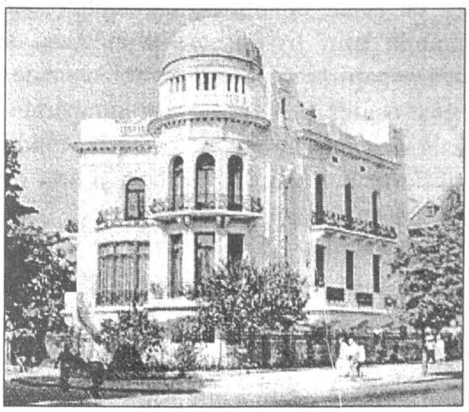

Casa Amiral Urseanu

Arhitectura exterioară a **Casei Amiral Urseanu** (B-dul Lascăr Catargiu 21) valorifică inspirat amplasamentul, fiind o construcție de colț, cu forme curbe, încununate de cupolă la articularea aripilor laterale. Pe fațade, ornamentica bogată a decorului neobaroc cuprinde și motive care individualizează proprietarul; delfinii stucați, cuprinși în suita ghirlandelor de la cornișă și cele două grupuri statuare ale parterului alcătuite din câte un copil (*putti*) călare pe un pește gigantic sugerează mediul acvatic îndrăgit de amiral. Dar interiorul relevă o altă preocupare serioasă a sa, pasiunea în domeniul astronomiei. Pentru observarea boltei cerești era rezervată o încăpere aparte, cu cupolă și aparatură specială. Casa a fost donată statului în anul 1933 și amenajată ca Pinacotecă a Muzeului Municipal (director, renumitul colecționar de antichități, dr. G. Severeanu). În anul 1950 s-a reorganizat ca Observator astronomic popular, cu expoziție permanentă, păstrând și în prezent această funcțiune.

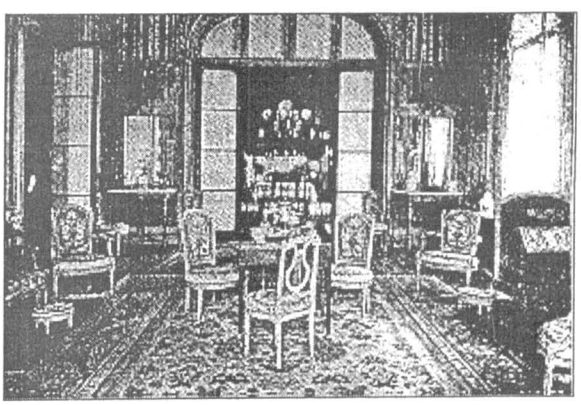

Casa I. Cămărășescu – Interior

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Casa Ion Cămărăşescu (B-dul Lascăr Catargiu 39) este o altă clădire cu siluetă impunătoare, aflată la intersecția cu str. Orlando. Intrarea se face printr-o arcadă de colț; arhitectura fațadelor este agrementată cu elemente diverse: balcoane cu trasee curbe, terase ample cu scări exterioare spre grădină. Ferestrele sunt arcate la primul etaj şi rectangulare la următorul. Modenatura bogată este dominată de motive fitomorfe de factură neobarocă, mai ales ghirlande, vrejuri şi frunze mari de acant mulate pe elementele constructive. Remarcabilă prin frumusețea arhitecturii şi rafinata simbioză a spațiilor interioare cu obiectele de artă decorativă care o mobilau, casa a fost cumpărată de Banca Națională şi dăruită regelui Carol II, funcționând ca sediu al Fundației pentru literatură şi artă Carol II. În prezent are destinație diplomatică şi este atribuită Ambasadei Iranului.

Încă două alte locuințe a realizat Berindei pe acest bulevard: **Casa Olănescu** (nr. 51) şi **Casa Ştefănescu** (nr. 55). Ambianța bulevardului, păstrată în cea mai mare parte datorită calității deosebite a imobilelor ce-l compun, resimte lipsa acestora, demolate odată cu refacerea Pieței Victoriei, după cum resimte stângăcia edililor care, după ce i-au redat numele consacrat renunțând la cel al Anei Ipătescu, au instalat la capătul din Piața Romană statuia Lupa Capitolina, fără nici o legătură cu un frumos monument de for public ridicat acolo la începutul secolului: statuia lui Lascăr Catargiu, realizată de sculptorul francez Antonin Mercier.

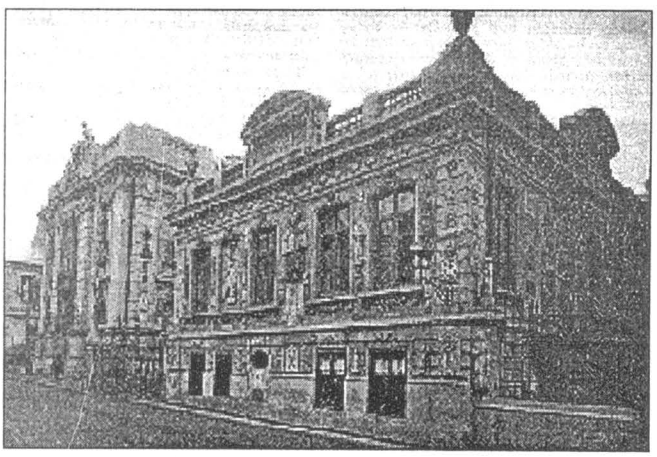

Casa Kalinderu

Casa şi Muzeul Kalinderu din str. Dr. Sion 4 (fostă Renaşterii) se remarcau în peisajul oraşului prin arhitectura stranie a fațadelor excesiv decorate. Au fost construite din inițiativa lui Nicolae Kalinderu (1835 – 1902), prestigioasă personalitate a timpului, medic cu studii şi doctorat la Paris, profesor la Facultatea de medicină din București, membru al Consiliului medical superior, medic şef al Spitalului Brâncovenesc, membru corespondent al Academiei de Medicină din Paris şi al Academiei Române, medic al Curții Regale, dar şi renumit cunoscător şi colecționar de artă. El a fondat o colecție de artă plastică şi decorativă împreună cu fratele său, Ion Kalinderu, jurisconsult, membru corespondent al Secției istorice a Academiei Române, administrator al Domeniilor Statului şi al Domeniilor Coroanei. Colecția a fost cumpărată în 1912 de stat şi inaugurată public în 1913.

Ansamblul Kalinderu era alcătuit din locuință şi muzeu, două clădiri dispuse la stradă de o parte şi alta a unei mici curți, amenajată ca o curte de onoare. Fațadele din piatră naturală şi artificială, eclectice ca factură, erau opulent încărcate cu reliefuri şi elemente sculpturale, predominant figurative.

Locuința nu avea dimensiuni prea ample. Principalele încăperi ocupau parterul înalt, cu acces prin curte. Ea a fost distrusă de bombardamentele din 1940. Muzeul se înfățişează cu o volumetrie elansată, terminată cu un atic sculptat. Intrarea, direct din stradă, conducea în holul principal care se regăsea ca spațiu şi la nivelurile superioare. La etajul doi este înconjurat de o galerie şi luminat prin plafonul vitrat. Arhitectura interioară se definea prin numeroase componente, unele adevărate valori de artă decorativă: piese sculpturale, picturi parietale, ornamente din stuc, corpuri de iluminat şi feronerii artistice. Expoziția reunea piese de valori diferite, colecționate de fondatori sau provenind din donații, mândrie făcând obiectele dăruite de Carol I, regele României şi de Victor Emanuel III, regele Italiei. La începutul războiului şi piesele valoroase de aici au luat drumul Moscovei, expunerea necesitând timp îndelungat pentru a se reorganiza.

În anii comunismului muzeul a fost închis; obiectele s-au împrăştiat, unele fără urmă. Spațiul muzeului s-a transferat în administrarea Institutului de arte plastice "N. Grigorescu"; prin anii '80 a început restaurarea întregii clădiri. Lucrarea, mai lungă decât s-ar bănui, a fost abia recent încheiată. Înfățişarea actuală este însă o palidă umbră a monumentului de odinioară, căci multe din componentele decorative care-l personalizau au dispărut. De asemenea, lipseşte şi universul eteroclit al fostului muzeu de acum un secol, instituție a oraşului ce ilustra pasiunea şi dăruirea unor personalități pentru cauze publice. Centrul Cultural care va funcționa aici îşi propune să devină o formă adecvată de revitalizare a spațiului, dar puțini din cei ce păşesc azi pe strada Dr. Sion bănuiesc măcar locul straniu şi atrăgător ce exista odinioară pe strada Renaşterii 4.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cuvînt epitaf

nepregătit, la moartea marelui logofăt Constantin Golescu, de I. Eliad, redactorul "Curierului românesc"

Ce sunete pline de întristare înfrîng inimile noastre! Ce sărbătoare tînguioasă ne adună şi înmărmureşte inimile noastre cele umilite! Ce umbre pline de întristare se lasă peste feţele tuturor? Sună glasul clopotului şi ne vesteşte moartea şi veşnica despărţire a unui semen al nostru, a unui frate al nostru, a unui prieten. Iată-l înaintea noastră pradă morţii şi a sorţii sale cu care s-a îndatorat deodată cu naşterea sa. Iată ce este omul şi viaţa lui! Un lanţ de nenorociri, o nălucă de fericire, un vis ce ne schimbă din prăpastie în prăpastie, din nădejde în nădejde, din închipuită fericire într-alta, din nenumărate cugetări şi ţesături într-altele mai ostenitoare. Dar s-a dat semnul. Sună ceasul cel după urmă şi ne deşteptăm la marginea mormîntului ce se deschide sub picioarele noastre. Tristă şi grozavă soartă! Ne-am născut? Trebuie să murim. Iată tot adevărul şi ştiinţa noastră! A! Ce strămutare plină de slavă şi începătoare de toate chipurile! Ne-am despărţit, am scuturat sarcina cea ţărînoasă? Am scuturat împreună cu dînsa şi toată durerea şi iată-ne mai presus de toate gonirile norocului. Le lăsăm şi ne lasă toate şi nu mai avem nici un tovarăş decît faptele noastre. Dar, care sînt faptele acestui bărbat care nu aşteaptă de la noi decît numai un mormînt? Ne dă o veşnică sărutare şi trece în triumf peste hotarele ce despart veşnicia din stăpînirea morţii. O, ce rodnicie ni se deschide înainte! Ce cîmp întins de descriere! Ce viaţă felurită şi apăsată de nenumărate suferiri! Ce răbdare îndelungă! Fapte îndrăzneţe şi lăudate! Mă îndrept însă către cei ce vor îndrăzni să judece. Să nu se uite că acest bărbat a fost totdeodată şi om şi că drumul vieţii este plin şi de greşeli. Cînd, însă, am venit la marginea mormîntului, trebuie să le uităm toate! Dar, tăcere muritorilor! Tot mortul se socoteşte un mîntuit. Dumnezeu îl judecă şi el pune în cumpănă faptele noastre. Totdeauna hula s-a temut a intra în fundul mormînturilor. Cugetul meu este a număra zilele sale cele senine, săvîrşirile sale cele lăudate, ostenelile sale cele folositoare, împlinirea datoriilor sale de om, de creştin, de patriot, de dregător. Născut din părinţi binecredincioşi şi străluciţi ai acestui pămînt, crescut pe drumul învăţăturilor şi al cunoştinţelor veacului şi vremii aceleia, trăit în mijlocul necazurilor celor amare amestecate cînd şi cînd cu o dulceaţă trecătoare, depărtat dimpreună cu toţi în zilele noastre de întristare cînd mîncam pîinea noastră înmuiată în lacrimi în pămînt străin. Lui, acele nenorociri i-au fost focul prin care se lămureşte bărbatul cel încercat şi acea vreme şi-a petrecut-o în faptele ce însemnează viaţa oamenilor celor mari. Îngrijire pentru creşterea fiilor săi, osteneli nenumărate întru alcătuirea şi tălmăcirea cărţilor, darea lor la lumină, împărţirea lor în dar, călătorii băgătoare de seamă. Iată petrecerea zilelor cele de vară ale vieţii sale: întemeierea, deschiderea şi ţinerea şcolii de la moşia sa, unde acum se împărtăşeşte numai cu un stînjen de loc lîngă părintele său. Să vină pruncii cei nevinovaţi, să vină tinerii cei sărmani ce au învăţat şi au aflat acolo hrană şi îmbrăcăminte din însăşi neaverea sa, vie ei să însoţească glasul meu cel neputincios, vie ei să însufleţească limba mea cea slabă ca să trezească inimile lumii în ce fel trăieşte şi ce datorii împlineşte creştinul şi patriotul. Pentru viaţa sa cea mai după urmă povestească cei de pe lîngă dînsul, cei care aveau trebuinţă în dregătoria sa, în ce fel îl află, odihnindu-se din slujbele sale cele nepregetătoare în cămara sa cea simplă slobodă şi deschisă la tot săracul. Rodul odihnei sale cea ostenitoare este de faţă şi gata de a ieşi la lumină: hartă, tratature, regulamente de societăţi făcătoare de bine, lucrarea şi desăvîrşirea acestora era toată odihna sa. Milostivirea sa să o arate cei îndatoraţi din însăşi lipsa sa, în vremea străinătăţii noastre. Acestea sînt faptele ce caracterizează viaţa acestui om mare şi nenorocit. L-am pierdut şi am pierdut un patriot, iar fiii săi un bun tată care va fi veşnica lor fală. Moartea ni l-a răpit în vîrsta cea mai coaptă şi bărbătească, atunci cînd i se deschidea drumul faptelor sale. Dumnezeule! Dar sînt neînţelese judecăţile şi faptele Tale! Aşa ţi-au plăcut Ţie, fie voia Ta, fie binecuvîntat numele Tău şi cînd ne dai învăţăturile cele mai grozave. Lui, acum, i s-a ridicat vălul ce îl oprea de a căuta în faţa Ta. Acum este faţă înainte-Ţi şi îţi dă socoteală de toate faptele sale. Ostenelile sale cele folositoare sînt în braţele sale şi le depune la picioarele tronului Tău. Tu care pentru o bunătate uiţi şi sînt iertate mii de greşeli! Aruncă o căutătură blîndă asupra lui, sălăşluieşte-l pentru numele Maicii Tale Fecioara în lăcaşul drepţilor Tăi. Fie lumina cea mică ce a împrăştiat el în acest pămînt, lumină veşnică sufletului lui. Ascultă, Doamne, rugăciunile a tot norodul acesta binecredincios.

Dar, vrednică de cinste adunare, veniţi să luăm sărutarea cea mai după urmă şi să ne iertăm cu dînsul. Rămăşiţele lui sînt înaintea noastră şi Duhul a zburat la începutul său. O iertare cere de la noi, o binecuvîntare la această luare de ziuă bună. Omule care acum te afli la loc de scăpare, fruntea ta cea posomorîtă pe care se zugrăvea trufia ta cea mărinimoasă, totdeauna era gînditoare şi plină de umbre măreţe, buza ta cea tristă arareori zîmbea; acum cît este de veselă a ta faţă! Cum ţi s-a ridicat de pe dînsa toată mîhnirea. Zborul îţi este voios. Aruncă înapoi o căutătură! Nu sînt numai fiii şi rudele tale care te plîng... Poate că lacrimile acum îţi sînt hulă! Dar iartă cîteva picături la marginea mormîntului tău. Acesta este un tribut ce se simte omul dator a-l plăti. Te înalţi, pieri dintre noi, dar pomenirea ta nu va pieri, scrierile tale vor sta de faţă şi aici şi înaintea judecăţii cea înfricoşate! Numele tău va fi drag învăţăturii şi celor ce se adapă de dînsa. Iartă pe toţi şi să te ierte şi pe tine cel Prea Milostiv. (*Curierul românesc*, II, nr. 60, joi, 9 octombrie 1830, p. 239-240)

Text stabilit de Florin ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Istoria cărţii

Ştiri despre români în două dicţionare istorice din secolul al XVIII-lea

Doina LEMNY

Dintre marile proiecte bibliografice concepute de Ioan Bianu la finele veacului XIX, unul singur a rămas în întregime nerealizat. Subiectul a constituit, ce-i drept, motivul a numeroase cercetări[1], fără a se putea vorbi însă de o verificare exhaustivă a tuturor informaţiilor privitoare la români, risipite în cărţi sau publicaţii periodice. Cu atât mai necesară se dovedeşte astfel o nouă semnalare în acest domeniu, ce contribuie la conturarea imaginii românilor în cultura europeană. În acest sens, un înţeles aparte îl reprezintă lucrările de istorie în general şi instrumentele de lucru, genuri ce realizau oarecum sinteza şi bilanţul cunoştinţelor cu privire la o zonă sau alta a continentului şi a lumii.

Mai cu seamă, veacul al XVIII-lea a adus la o nouă dezvoltare asemenea lucrări. Marea *Enciclopedie* a lui Diderot şi d'Alembert i-a dat expresie, fiind socotită în epocă şi în posteritate un best-seller al literaturii iluministe[2]. Interesantă şi sub raportul menţiunilor despre români[3], marea *Enciclopedie* n-ar putea fi înţeleasă în mod separat de numeroasele scrieri istorice ale veacului şi de dicţionarele pe care ea le-a întrebuinţat îndeaproape. Domeniul ca atare continuă să fie puţin cunoscut în ciuda importanţei sale. Astfel bibliografiile dedicate literaturii franceze privitoare la români de către George Bengescu şi apoi de către soţii Rally[4] se dovedesc destul de lacunare în acest sens şi nu menţionează cele două dicţionare pe care ne propunem să le prezentăm.

Primul dintre ele, intitulat: *Le grand dictionnaire historique ou le mélange curieux de l'histoire sacrée et profane...*, alcătuit de Louis Moréri, Prêtre, docteur en Théologie, reprezintă a 18-a ediţie apărută la Amsterdam, Leyda, Haga, Utrecht, în 8 volume, în anul 1740; este una din cele mai consultate lucrări din literatura istoriografică a veacului XVIII, ale cărei informaţii, în general temeinic verificate, au fost apoi preluate şi de alte lucrări similare. Este aşadar cu atât mai firesc să cercetăm ce loc ocupă informaţiile despre români în paginile sale.

Lucrarea este concepută după regulile genului, în succesiune alfabetică, pe parcursul a 8 volume (numerotarea fiind independentă pe litere). Din prefaţă, în care se argumentează necesitatea alcătuirii unui asemenea dicţionar, aflăm date despre autor[5] şi despre împrejurările editării lucrării, date privitoare la cele 18 ediţii: astfel, prima ediţie a apărut în 1674, la Lyon, când autorul avea 30 de ani, celelalte s-au succedat la intervale destul de mici, fiind însoţite de suplimente. Biblioteca Centrală Universitară din Iaşi, unde am consultat cele 8 volume, ce reprezintă a 18-a ediţie, mai deţine şi suplimentul în două volume din 1716, în care, în afară de articolul despre Dracula, nu găsim nici o informaţie despre români.

Cele mai consistente informaţii privind spaţiul românesc pot fi găsite sub titlurile capitolelor ce tratează: *Dace* ou *Dacie* (vol. III, p.1-2), *Dracula* (vol. III), *Moldavie* (vol. VI, p. 360), *Moldaw* ou *Moldawa* (vol. VI, p. 361), *Etienne* (vol. III, p. 177), două articole, *Nicopolis* (vol. VI, p. 88), *Valachie* ou *Valaquie* (vol. VIII, p. 7).

Pe lângă acestea, există menţiuni vagi, tangenţiale despre români, risipite în capitolele privind Istoria Imperiului Otoman, Ungariei şi a Poloniei, în măsura contactelor cu istoria românilor.

Al doilea dicţionar consultat: *Dictionnaire historique des sièges et batailles mémorables de l'histoire ancienne et moderne ou Anecdotes militaires "de tous les peuples du monde"*[6], apărut la Paris (chez Vincent), în 1771, în 3 volume, format I, in 8⁰, este şi mai sumar, dat fiind caracterul tematic special. Cu toate acestea, spaţiul românesc nu este omis, fiind tratat în cele câteva articole în legătură cu unele aspecte de beligeranţă din trecutul românilor: *Belgrade* (vol. I, p. 243), *Cossovie* (vol. I, p. 401), *Daces* (vol. I, p. 528), *Danube* (vol. I, p. 537), *Iassi* (vol. II, p. 217), *Nicopolis* (vol. II, p. 627-630), *Pruth* (vol. III, p. 180), *Temeshwar* (vol. III, partea II, p. 34).

Ce ne spun toate aceste articole din dicţionarele amintite despre spaţiul nostru? Ca şi în cazul altor scrieri, ele dau informaţii destul de generale, uneori confuze, sau de-a dreptul eronate, reflectând oarecum stadiul cunoaşterii istorice din veacul respectiv. Cele mai corecte se dovedesc informaţiile despre vechea Dacie, pentru care Moréri a apelat la autorii antici: Plinius, Strabon, Ptolemeu, Dio Cassius, Baronius, Vopiscus. Dicţionarul lui Moréri o localiza corect în spaţiu, precizând şi teritoriile corespunzătoare ei în veacul XVIII: "Dace ou Dacie, grand pais qui avoit

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

pour bornes au nord les monts Carpathiques, Carpathica ou Sarmathica, Juga et le fleuve Pruth; à l'orient, la même rivière, avec Danube, qui lui servoit aussi de bornes du côté du midi, et au couchant, la Teisse. De nos jours, une partie de la Hongrie, de la Transylvanie, de la Valachie et presque toute la Moldavie". (vol. III, p. 1-2).

Același dicționar menționa în mod corect câteva din localitățile și apele mai importante, ca și împărțirile ulterioare ale Daciei, punctând momentele însemnate din istoria Daciei: cucerirea ei de către romani, respectiv părăsirea ei de către Aurelian. Bogată în detalii, expunerea nu este lipsită de erori ce decurg din încrederea exagerată a autorului în sursele citate; astfel, afirmă că Aurelian a abandonat provincia Dacia, făcând să treacă la sudul Dunării și pe locuitorii ei. Ori, se știe bine astăzi că populația băștinașă a continuat să existe pe teritoriul Daciei și că retragerea a cuprins doar armata și autoritățile provinciei.

În mod firesc, *Dictionnaire des sièges et batailles*... insistă mai mult asupra luptei dintre daci și romani, reținând exemplul de demnitate al regelui Decebal, care a preferat "de se donner la mort pour n'être point pris vivant" (vol. I, p. 528).

Privite în succesiune cronologică, alte informații despre spațiul românesc au în vedere anumite momente ale Evului Mediu.

Dicționarul lui Moréri acordă câte un articol descrierii Moldovei și Țării Românești, prezentându-le pe fiecare în parte ca "principauté de l'Europe", precizare însemnată, fiindcă se ținea astfel seama de individualitatea istorică și politică a țărilor române în raport cu Imperiul otoman. În rest, cele două articole dădeau referințe de ordin general, geografice și istorice, nu lipsite de nenumărate erori și confuzii. Despre Moldova, se afirma astfel corect că a făcut "autrefois partie de la Dacie", dar se adăuga, "puis du grand royaume de Hongrie", precizare greșită, întrucât raporturile primilor voievozi români din Moldova cu regatul ungar n-au depășit faza relațiilor de vasalitate, obișnuită în Evul Mediu, fără a implica o integrare de natură teritorială în hotarele monarhiei ungare. Cucerirea Chiliei și a Cetății Albe de către otomani în 1484 este plasată de același dicționar în 1485 și sub numele de "prise de la Bessarabie". Eronată este și indicarea Bulgariei ca vecin sudic al Moldovei. În schimb, autorul avea cunoștință de bogățiile Moldovei și amintea, între altele, evenimentele din 1595, ale detronării lui Aron Tiranul, ceea ce ocaziona și pomenirea numelui lui Mihai Viteazul, fără a insista asupra sa. În fine, la anul 1710, era amintită și numirea lui Dimitrie Cantemir ca domn al Moldovei. Același dicționar dădea lămuriri cu totul eronate despre *Moldaw*, *Moldawa*: "rivière de la Turquie en Europe. Elle prend sa source dans la Transylvanie, coule vers les confins de la Valachie propre et de la Moldavie et se décharge dans le Sereth à Targovod" (vol. VI, p. 361). Se menționa apoi: "Moldawa, Moldania, bourg de la Moldavie (...) sur la rivière de Moldaw, à quatre lieues de Soczow, vers le couchant", localitate sub numele căreia bănuim de fapt menționată M-rea Moldovița.

La fel de confuze erau informațiile despre Țara Românească, despre ale cărei mine de aur dicționarul lui Moréri precizează că "sont les plus estimées de l'Europe". Se amintea capitala ei, Târgoviște (în textul dicționarului "Tarvis" sau "Tergovisk"), indicându-se însă eronat (confuzie cu Moldova) că turcii numesc Țara Românească "Carabogdana", "c'est-à-dire – se adăuga, făcându-se altă eroare – Terre de blé noir". În fine, altă confuzie se făcea atunci când se menționau locuitorii țării: sași (Saxons), unguri (Hongrois) și "les originaires du pays", ceea ce ne face să credem că se avea în vedere, de fapt, situația din Transilvania. O urmă de adevăr răzbătea totuși în afirmația că limba locuitorilor "a quelques rapports avec la latine, ce qui fait croire à quelques uns qu'ils tirent leur origine des Romains" (vol. VIII, p. 7).

Dintre domnitorii români, singurele mențiuni s-au făcut cu referire la Dracula, Ștefan Lăcustă și Ștefan cel Mare. Despre cel dintâi, dicționarul lui Moréri scrie: "prince de Valachie, fit attacher avec des cloux les turbans de quelques ambassadeurs Turcs sur leur tête, parce qu'ils ne s'étoient pas découverts devant lui, ignorant la coutume de Turquie, qui est de parler couvert" (supl. vol., p. 569). Se înțelege că se avea în vedere figura lui Vlad Țepeș, cunoscut în literatura europeană sub numele de Dracula. Prea lacunar, articolul despre Ștefan cel Mare din același dicționar scria despre ilustrul voievod: "Etienne, voiévode ou palatin de Valachie et de Moldavie (ceea ce înseamnă că îi era substituită și domnia Țării Românești, pe care el n-a avut-o niciodată) vivait sur la fin du XV-e siècle et au commencement du suivant. Il est illustre par les victoires qu'il remporta sur Mahomet, Empereur des Turcs, sur Mathias, roi de Hongrie, sur Albert, roi de Pologne, et sur les Tartares. Ce prince mourut en 1504" (vol. III, p. 177). Destul de ciudată este includerea în acest dicționar și a numelui unui domnitor atât de puțin reprezentativ ca Ștefan Lăcustă, în legătură cu care se reținea în mod corect că a fost impus de turci, fiind apoi ucis de boieri (ibidem, p. 177). Dicționarele amintite treceau însă sub tăcere alte nume însemnate de domnitori, ca acelea ale lui Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Vasile Lupu, D. Cantemir, C. Brâncoveanu ș.a.

Ce-i drept, unele mențiuni tangențiale răzbat în

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

articole consacrate marilor bătălii. Cea de la Nicopole (1396) este amintită atât în dicționarul lui Moréri, cât și în *Dictionnaire des sièges...*, ambele trecând însă sub tăcere participarea românească sub Mircea cel Bătrân. În schimb, dicționarul din urmă amintea participarea "valahilor" la bătălia de la Cossova din 1389 (vol. I, p. 401), deși această participare continuă să fie și în istoriografia actuală încă destul de controversată[7].

În articolul despre asediul Belgradului (plasat în anul 1455, când, se știe, el a fost în 1456), se evoca mult mai clar contribuția lui Iancu de Hunedoara, "ce grand général", adăugându-se, după unele detalii privind despresurarea cetății, că "le brave Huniade mourut quelque temps après, de ses blessures" (vol. I, p. 244-245).

Amintitul *Dictionnaire des sièges...* menționa și bătălii ce au avut loc pe teritoriul românesc. Ignorând luptele mult mai însemnate de la Vaslui, Războieni, Călugăreni etc., el dădea totuși unele referințe în legătură cu lupta – cunoscută azi în istoriografie – de la Stănilești (III, p. 180), sau cu asediul Timișoarei în 1716 de către trupele prințului Eugen de Savoia (vol. III, partea a II-a, p. 34). Destul de larg este comentariul în legătură cu ceea ce autorul lucrării din urmă numea "la conquête" sau "le siège de Jassy" (vol. II, p. 217) din 1739; se menționa aici între altele că "des batteries, habilement dirigées contre les remparts, contre les mosquées, contre les maisons, ne firent bientôt de cette grande ville qu'un vaste amas de débris", informație întru totul falsă, căci orașul a fost ocupat – cum se știe – fără rezistență, de către ruși și, în plus, moscheele nu făceau parte din peisajul său edilitar.

Desigur, însă, că o analiză ca aceasta (schițată numai aici), a informațiilor despre români ar putea să fie extinsă și asupra altor date, semnalând erorile sau conținutul lor pozitiv. Totuși, o privire oricât de sumară e suficientă pentru a lămuri că cele dintâi prevalau, fapt explicabil în raport cu dezvoltarea cunoștințelor istorice în secolul XVIII și, în general, în cunoașterea spațiului românesc în aceeași vreme. Cu toate acestea, un studiu privind imaginea românilor în cultura europeană nu poate să le treacă cu vederea, fiindcă – corecte sau nu – datele amintite, vehiculate prin variate canale, au alimentat multă vreme imaginea în cauză. Dicționarele la care ne-am referit – doar două din numeroasele dicționare istorice ale vremii – au avut în această privință partea lor de contribuție, o contribuție ce merită să fie cunoscută.

Note:

1. Dintre lucrările de mai mare întindere cu privire la imaginea românilor în literatura străină, amintim în special:
- N. Iorga, *Istoria românilor prin călători*, ed. Adrian Angelescu, București, 1981;
- Vasile Haneș, *Formarea opiniunei franceze asupra României în secolul XIX*, vol. I, București, 1929;
- Ioan C. Filitti, *Cărți vechi străine privitoare la români*, București, 1935;
- Scarlat Callimachi, *Din cărți vechi. Pagini privitoare la istoria românilor*, București, 1946;
- Adolf Armbruster, *Romanitatea românilor*, București, 1972;
- Paul Cernovodeanu, *Societatea românească feudală văzută de călători străini*, București, 1972;
- Dan A. Lăzărescu, *Imaginea României prin călători (1716-1789)*, vol. I, București, 1985 ș.a.

2. Robert Darnton, *L'aventure de l'Encyclopédie 1775-1800. Un best-seller au siècle des Lumières*. Préface d'Emmanuel Le Roy Ladurie, traduit de l'américain par Marie Alyx Revellat, Paris, Librairie Académique Perrin, 1982, 445 p.

3. Ștefan Lemny, *Istoria românilor în "Enciclopedia" lui Diderot*, în "Magazin istoric", XIX, nr. 7, iulie 1985, p. 24-26, 32.

4. Georges Bengesco, *Bibliographie Franco-Roumaine depuis le commencement du XIX-e siècle jusqu'à nos jours*, ed. II-a, Paris, Ernest Leroux, 1930; Alexandre et Getta Hélène Rally, *Bibliographie franco-roumaine des oeuvres françaises des auteurs roumains*, Paris, Librairie Ernest Leroux, 1930.

5. Louis Moréri s-a născut la 25 martie 1643, la Bargemont, în Provence și a început documentarea pentru întocmirea unei asemenea lucrări la 25 de ani. Prima ediție a apărut în 1674, la Lyon, iar în 1689, după cea de-a 5-a ediție, apărea primul supliment. În 1694, s-a tradus pentru prima dată Dicționarul în limba engleză, iar în 1709, prima traducere în germană, care a apărut la Leipzig. Dicționarul se păstrează la Biblioteca Centrală Universitară "M. Eminescu" Iași, la cotele: CR VI-267, VI-268, VI-342, și este descris de Brunet în vol. III, p. 1899 și Graesse, vol. IV, p. 606. În ambele cataloage este semnalată ultima ediție, a 20-a, din 1759, dar sunt amintite, firește, și celelalte ediții, deci și a 18-a, pe care am consultat-o.

6. Numele autorului este necunoscut. Din prefață, aflăm doar lucruri generale, despre necesitatea unui asemenea dicționar și despre modul de lucru: "Afin que le lecteur n'eût rien à désirer, nous avons rangé dans un ordre chronologique tous les faits dont nous parlons; et nous y avons ajouté une table alphabétique des personnages célèbres dont nous racontons les exploits... Nous n'avons puisé que dans des sources pures". Dicționarul se păstrează la Biblioteca Centrală Universitară "M. Eminescu" Iași, la cota CR I-545. Nu este semnalat de nici unul din autorii cataloagelor consultate.

7. Nicolae Constantinescu, *Mircea cel Bătrân*, București, 1981, p. 87-88.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Autografe contemporane

Fănuș NEAGU

Apa sânzienelor

Scriu în noaptea de sânziene. La o masă din odaia în care m-am născut. În clipele astea, satul meu este de o mie de ori mai adevărat în mine decât în realitate. Sub fereastră, un scaiete albastru, din neamul celor pe care nu suie nimeni altcineva decât starostele cărăbușilor și regina albinelor. O singură dată pe an, și anume chiar în noaptea asta. Se întâlnesc, se ating cu aripile și numaidecât sânzienele galbene și albe se schimbă în sânziene roșii. Gărzile lor stau adunate, unele pe tufe de cucută, altele pe tufe de cătină. Pe ocolul blând al florii albastre, regina rostește mirată:

– Clocotesc salcâmii de cântecul turturelelor.

– Se dau în isprăvi pe gustul corbilor.

– Sminteala din noaptea sânzienelor. La miezul nopții a cântat cocoșul de tinichea de pe creasta casei.

– Înainte cânta și când înfloreau caișii, glicina, hyacintul, mărgăritarul.

– Și mai cânta și pentru nevasta tâmplarului:

Kato sto yalo,
Kato sto perighiali.
Nerantsula fundoti,
Nerantsula mou condi.

Iar tâmplarul cânta și el din flaut sau din piculină. Era dată naibii grecoaica. Se numea Xenia, ceea ce înseamnă Străina, iar în livada ei creșteau prune goldane, corcodușe, bărcățele negre ca măslinele, foarte dulci, pere domnești și pere de Crăciun, mere crețești și mere sălcii pentru murat, coacăze, cireșe...

În noaptea de sânziene, Străina ieșea în grădină numai într-o cămașă de mătase neagră, subțire, s-asculte cum răsare iarba-fiarelor la primul nechezat al inorogului. Se oprea lângă bradul cu miros de ploaie tămâioasă, și o coroană de fluturi albi plutind împletită pe două fire de regina nopții venea să-i mângâie și să-i lingușească genunchii; ciorchini de libelule verzi i se atârnau de umeri; o fâșie îngustă de curcubeu din care picurau boabe de rouă și câte o petală-i încingea fruntea. Bunica și cu mine o priveam de la fereastra cât un pod de palmă. "Ea vine de acolo de unde nu se poate veni, zicea bătrâna, căci uite cum se azvârl florile de crin ca să-i atingă tâmplele".

Crinii erau galbeni și delicați, ca păhărelele cu lichior de portocale pe care Străina le gusta, duminica. Făcea un pas pe răzorul cu crăițe și în clipa aia salcia argintie, aplecată deasupra fântânii cu cumpănă, îl striga cu toate frunzele pe cățelul-pământului să muște vâna apelor dulci, și pe inorog s-aprindă flacăra pe comori. În scăpărări de timp fără asemănare, zvâcnite scurt, fulgere proaspete și vesele, alcătuite numai din cruciulițe de aur, umpleau cerul, piereau în bezna albastră și iar reveneau. Din icoanele din odaia bunicii țâșneau lacrimi de mir, eu le adunam în palmele sfârtecate de cleștii racilor pe care-i vânam, ziua, în cotloanele gârlei și mă înfioram de strigătul tâmplarului:

– Bună seara, Cap Sunion, bună seara, Corint, nu-ncerca să fugi, căci te voi găsi și-n gaură de șarpe, cotârgea ticăloasă!

– Ce-i cotârgeaua, mamaie Tasica?

– Un fel de ciocârlie.

– Mie-mi plac privighetorile. Zaur Tatomirescu zice că privighetoarea mănâncă la sărbători numai ouă de furnică.

– Tare năuc mai e omul ăsta! îl căina bunica. Înalt ca o prăjină și cu cearcăne de mireasă.

Zaur Tatomirescu era pictor și locuia într-o căruță cu coviltir, pe malul Dunării. De când înfloreau migdalii și până se porneau să spumege, sub vântul de septembrie, nisipurile. Atunci băga căruța la adăpost în șopronul nostru și dispărea. Plin de veninul și aromele verii. Ca să se întoarcă în martie, păstrând pe față firimiturile unui vis.

– Pe unde-ai colindat? îl iscodea bătrâna.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

– Am vrut s-ajung departe, în Insulele de sub vânt, dar m-am oprit la Veneția.

– Ai lucrat multe tablouri?

– Patru. Și le-am vândut pe toate. Pe urmă am intrat la un atelier de reparat gondole. E o meserie unde se cere deochi și iscusință. Și-am mai scris și o evanghelie pentru cai.

Vreme de două săptămâni lucra fără astâmpăr colivii pentru grauri și vârtelnițe din trestie, pe care le dăruia copiilor de școală. Apoi se îmbăta; o destrăbălare nesătulă, primejdioasă.

– Privește la tătăroaice, Dulăule! îmi striga... tătăroaicele, signor Dulăule, au pe ele carne puțină, făcută numai din fripturi de mânz, icre de știucă, siropuri de iasomie.

Puiul de țigan, care-i cumpăra vin de la cârciumă, dacă era prins că dăduse pe gât câteva înghițituri, zbura de sub coviltir, schelălăind, ca un câine ologit. În urma lui se înălța vocea bubuitoare a lui Zaur Tatomirescu:

– Camorista! Neam de năpârcă. Au știut nemții ce fac, rufianule, fachino, campista, când au scris *Wacht am Rhein*. Noi vom fi mai blânzi, dar încărcați armele, români! Vegheați la Dunăre. Comandanții, cu floare de mandarin la butonieră, caporalii, cu floare de dovleac, tătăroaicele, cu floarea darurilor...

Scriu. Prin geamul deschis zăresc fulgere. Cruciulițe de aur curgând pe văile pe unde trece, fără martori, inorogul. Îngerii din icoane, purtând pe aripi esențele nopții, par să întrebe câte guri de hrănit cu mistere vor fi fiind pe pământ. Cele de hrănit cu pâine sunt oricum mai puține. De sânziene, durerile zac în pușcării, superstiția oalelor cu aur pe care se sprijină capetele curcubeului primește mii de plocoane, luna cerșește cu mâna întinsă o cale de trecere printre doi nori de hortensii și orhidee, fantasmele umblă cu limba scoasă de un cot prin prundișul viselor.

– Cotârgeaua mea! Nemernico!

– Dulăule! Mamaia Tasica-mi clatină umărul. Străina tâmplarului s-a furișat la căruța lui Zaur Tatomirescu. O să fie moarte de om. Ia inelul meu de chihlimbar și mută Gârla Murelor în matca veche.

– Am mâncat un căuș de cireșe de furat, mă doare burta. Totdeauna mi se pare că nu-s destule și le mănânc cu sâmburi cu tot. Ba mai înghit și câte-o frunză.

– Cară-te, când îți spun. Valea!

Iau inelul, îl potrivesc pe deșt și, pentru că în noaptea asta până și apele umblă atârnate de un vis, îi poruncesc gârlei să se înalțe în aer, deasupra capului meu și pornesc spre ulicioara noastră. Gârla încremenise și era violetă și nu se spărgea să mă înece; o fermecasem cu inelul plin cu ochi de șarpe. O bură fină, cum se vede la scocul morilor, îmi înviora pașii. O puzderie de pești atârnau ca țurțurii de burta gârlei. Trei pisici sălbatice și o vulpe îi înfulecau p-ăia, care, înșelați de magnetismul pământului, se lepădau pe făgașele uliței. Cădelnița lunii arzând bolovani de smirnă plutea în dreapta gârlei, în stânga doi măgărași beau apă și trupurile lor dormeau atârnate-n bălării. Eram vesel, sănătos și mi-ar fi plăcut să scriu cu catran pe copita unuia din măgărași: eu iubesc o doamnă Străină, care poartă în coc un trandafir roșu și e cea mai frumoasă femeie de pe pământ, degeaba spune învățătorul nostru că cea mai frumoasă femeie este mama fiecăruia. Sus, pe fața gârlei, se legănau două luntri cu fete care mergeau la un bal, în priponul cu momeală aruncat de bunicul în omăt se prinsese o moacă de somn și o mârliță de știucă, un cârd de rațe de șuvoi dormea în malul de trestii împovărate cu cuiburi de aușel, fire de izmă se cățărau spre cântecul privighetorilor de apă și un glas hodorogit spunea: "fură-mi un pepene de altădată și-ți cumpăr o motocicletă". "Doamne, unchiule, îi răspundea, gâlgâind, un glas de femeie, mai bine ți-ai plăti amanta să-ți spele cămașa găurită de glonț și-apoi s-o usuce pe tufe de busuioc". "Va să zică nu vrei să mergi cu mine pe sub sprânceană de Dumnezeu lumesc?!"...

Bună seara, Cap Sunion; bună seara, Corint.

Dimineața, tâmplarul a dat năvală în ograda noastră.

– Tușă Tasica și Dulăule! M-ați auzit ce nebun am fost az-noapte?

– Noi dormim buștean.

– Ei, bine, am primit semne și veste că Xenia s-a furișat în căruța lui Zaur Tatomirescu.

– Semne de la inorog?

– Nu. De la obraz cunoscut. Am înhățat pușca, dar când să trec apa...

– Care apă?

– Apa sânzienelor.

– Sminteala, vrei să zici.

– Trec apa și intru în căruța lui Tatomirescu. Lucra. Trei tătăroaice goale pozau, răsturnate pe un covor, iar el așternea pe pânză trei căței albi, dolofani, cu cozile ridicate și botul negru...

– Mărire Ție, Iisuse, se închină bunica. Ia-ne sub ocrotirea Maicii Tale pe toți dreptcredincioșii din lume și nu le uita nici pe păgânele de tătăroaice...

Bună seara, mamaie Tasica. Ce rău îmi pare că în această noapte de sânziene tu nu mai ești acum decât o scară de pâine udată c-un pahar de vin.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Lumina Lumii

Niciodată, ca-n Săptămâna Patimilor, Ierusalimul, deasupra căruia Dumnezeu stă în tron de mărgărint, nu pare mai plin de strălucire, bunăcuviință uimită, durere ce știe că se va izbăvi, umbră mistică și dor de rugăciune. Jos, în Grădina Ghetsimani, miroase, scăldat de ploaie și-nfiorat de vânt subțire, isopul; măslinii cei de două mii de ani printre care și-a purtat pașii Mântuitorul și au fost martorii vânzării lui Iuda clatină ramuri de timp sfințit peste spinul Domnului, o singură tufă, care crește cu ghimpii răsuciți în coroană și pârguiți în eternitate pentru suferință. Puțin mai în vale curge Pârâul cedrilor, ce se-ntâlnește, dincolo de peștera în care se ruga și se odihnea Iisus, cu Valea Iosafei, unde va avea loc Judecata cea din urmă. Grădina Ghetsimani se afla, pe vremea aceea, în afara cetății. De aici privirea îmbrățișează zidul ocrotitor al Ierusalimului, în care domnește, înrămată în credința neamului Israel, Poarta de aur ce se va deschide la a doua venire a lui Mesia. În fața ei, pe colina muntelui, un cimitir în care-au apucat loc doar cei mai bogați, ca să fie cei dintâi (totdeauna cei dintâi!) trecători în grădinile nemuririi.

Intrăm în vechiul Ierusalim (am în suflet un colind: În ramuri la Rusalim...), lăsăm pe stânga Biserica Lapidării Sfântului Ștefan, ne înmiresmăm cu ideea fericirii de-a fi ajuns să călcăm drumul din vis al fiecărui creștin și, după ce trecem pe la mormântul marelui rege David, învelit în azur și versuri cu adevărat nemuritoare, pătrundem în Casa Cinei cea de taină. Miroase a vin gustat de Christos și-a azimă frântă între degetele de apostoli. E o clipă de untdelemn picurat din raiul copilăriei. Sub una din ferestrele casei râde-n înfloriri alb-purpurii un pom care-mi pare-a fi un cais. Ce aproape de mine dansează iluzia că mă joc cu miei albi pe o măgură având în vârf o troiță. Sunt în leagănul creștinismului. În Sionul cel Sfânt. "Orașul Împăratului Veacurilor (...) unde Întemeietorul Bisericii, Domnul nostru Iisus Hristos și-a început opera Sa de răscumpărare (...). Aici, El a manifestat adevărurile Sale veșnice și a zis: Eu sunt lumina lumii. Eu sunt calea, adevărul și viața". Iluminați de caisul sfânt, după ce ne-am abătut pe la Zidul plângerii, care adună într-o idee de nesfârâmat întreg neamul lui Israel, intrăm pe Via Dolorosa. Drumul Crucii. Drumul Calvarului. Drumul Creștinătății. Cel străbătut de Christos pentru salvarea oamenilor. Am crezut toată viața – nu știu de ce! că această Via Dolorosa seamănă cu Via Appia Antica. Nu seamănă deloc, m-am înșelat. Appia Antica e largă cât de trei ori Bulevardul Magheru. Via Dolorosa e o cale umilă, în ton cu toate bisericile noastre ortodoxe. Îngustă și aglomerată de negustori arabi: argintărie, fructe, porțelanuri, obiecte de cult, plus o mie și una de alte prăvălii înscrise în poveștile Șeherezadei și-n epitropia Orientului. Miroase a portocale, rodii, ananas, smochine, dar în sufletul meu miroase a pruni albaștri, a vișini în floare, a Dunăre, a Bălțile Brăilei, a lumânări aprinse de oameni simpli în fața unei icoane pe sticlă înfățișându-l pe Christos purtând un miel de-a latul umerilor și în dreapta câțiva ciorchini de struguri. De la Biserica flagelării și până pe Muntele Căpățânei (Golgota), Fiul lui Dumnezeu a făcut paisprezece popasuri. (Noi recunoaștem douăsprezece; de unde și denumirea Joii mari – Noaptea celor douăsprezece îngenunchieri). Pipăi cu mâna tremurândă însemnul fiecărei opriri. Sunt obosit și mă asuprește gândul că trebuia să fiu aici cu toți ai mei, prieteni sau dușmani. Orice solz de păgânism care mai atârna pe oasele mele se topește. Număr cu buzele arse cele nouă opriri de pe Via Dolorosa. Celelalte trei (cinci) se cuprind în Biserica Sfântului Mormânt, construită de Sfânta Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, în anul 325. Distrusă de perși în anul 614, apoi de califul Hakim în 1009, Biserica a fost restaurată de cruciați în 1149.

România, de-a lungul veacurilor, a dăruit Țara Sfântă cu belșug de aur, argint, odoare. Mitropolitul Dositei al Ierusalimului spunea cândva: "Mai ales a ajutat de Hristos iubitoarea țară (România n.n.) ridicându-se și punând dulceața ei la amarul pe care-l fac Sfântului Ierusalim neamurile păgâne și ereticii". "Discul de aur masiv, fixat tocmai pe locul unde a fost înfiptă crucea cu Mântuitorul răstignit (...) a fost dăruit de Șerban Cantacuzino (1678 – 1788). Discul, purtând o inscripție cu numele donatorului și având diametrul de 60 cm, prezintă șase raze radiale cu ornamentații, și între ele, șase imagini în relief cu patimile Domnului".

Mi-am aurit mâna, plimbând-o pe marginile discului domnitorului muntean, care ne-a dăruit pe limba română Biblia. Am privit, despicat de speranța în mai binele omenirii, peretele bisericii de unde, uneori, bătrânii călugări susțin că se-aud glasuri din rai și, altele, din iad. În fulgerarea neagră a unui stâlp, dincolo de noi și poate de înțelegerea noastră, se află mormântul lui Adam și-al Evei. M-am închinat la icoana Maicii Domnului pe care păgânii de demult au încercat s-o taie cu sabia și n-au izbutit. Lângă Camera Îngerilor, care precede intrarea în Sfântul Mormânt, am atins, înfiorat, sfeșnicele de argint dăruite de Carol al II-lea. Cu tâmpla inimii am alunecat pe masa îmbălsămării lui Iisus, m-am lăsat dus în inspirația durerii lângă fragmentul de piatră păstrat din lespedea pe care a sfărâmat-o Cel de-a Pururi Viu, și, îngenuncheat pe dunga mormântului izbăvitor, m-am rugat, senin și limpede în miezul credinței, pentru pacea și bucuria tuturor. Iar când am coborât din nou la Ghetsimani și mi-am potrivit, umbră de porumbel peste un lan de grâu în amurg, chipul palmei mele pe urma piciorului lăsată de Iisus în clipa înălțării la ceruri, am rostit cu inima: Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Dumnezeule, dă-ne nouă pace!

(Din vol. *O corabie spre Bethleem*, Editura Cartea Românească, 1997)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

In Memoriam

Gheorghe Pituț

«Cândva credeam să fiu mai fericit ca zeii. Prin păduri n-aș fi vrut niciodată să tremur. Tânăr cu armă și cal și un munte întreg în stăpânirea mea, ca un prinț al pădurilor negre. O vară întreagă am pândit la unul din izvoarele pământului. Cu o sticlă de lampă reușeam un apel de luptă pentru încăierarea cerbilor. O singură dată am văzut cum unul din ei a fost rupt de coarnele adversarului și nu i-am mai chemat niciodată.

Dar mai venea la izvorul acela și o sfântă vietate cu urechile puse pe gât de degetele unui înger, cu ochii puși în centrul mirării lumii și cu picioarele subțiri ca niște fluiere străvechi. Avea genunchii negri și lucioși, de parcă somnul ei ar fi fost o continuă rugăciune. Am făcut în jurul izvorului un gard înalt de sârmă pe care l-am mascat cu ramuri verzi. Nu mi-aduc aminte ce-am vrut; era ca la începutul lumii. După îndelungată pândă, când am pus mâinile pe gâtul ei nervos s-a lăsat brusc în genunchi; era toată un tremur și n-am reținut nici imaginea trupului ei diafan, nici a picioarelor subțiri ca niște trestii muiate la capete într-un clei de abanos, decât capul întors spre mine cu doi ochi mari (de o blândețe insuportabilă) care creșteau neîncetat până când n-am mai văzut decât un singur ochi și brusc s-a făcut iarăși noapte.

Când m-am trezit eram poet [...].

Poeții sunt risipirea pe lume a unor provincii de spirit care au trăit cândva omogen într-unul mare Poet, ascuns pentru totdeauna. Un cântec despre nașterea poeților ar trebui să înceapă de la această luminoasă rădăcină [...]».

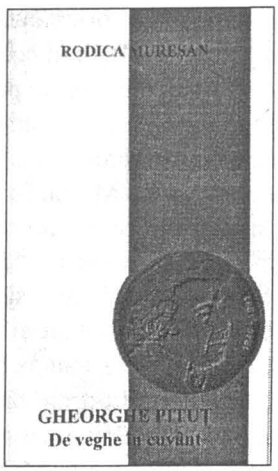

De veghe în cuvânt

Un eveniment editorial al anului 1998 l-a constituit apariția cărții *Gheorghe Pituț – De veghe în cuvânt* a exegetei Rodica Mureșan (Editura Augusta, Timișoara, 1998, 175 p.). Deși volumul este dedicat creației lirice a lui Gheorghe Pituț, Rodica Mureșan se încumetă cu succes să evalueze și o mare parte dintre poeții "generației 60", pentru că acea promoție rămâne "produsul aceluiași mediu social, educațional, politic și istoric în care a trăit, cu aceleași repere culturale, exprimându-se în aceleași circumstanțe", din care poetul provenea pe plan spiritual.

Gheorghe Pituț, asupra căruia critica literară și-a exprimat convingerea că a fost un poet filosof, într-o perioadă când mulți trâmbițau poeme politice, un vizionar ce-a cultivat cu mare suplețe o lirică liniștită, pândită mereu de "ochiul neantului" și cu nostalgia celui plecat de acasă, de lângă pădurea ce-i apărase copilăria, crispat de suferința timpului și a aleatorului, merită o exegeză bazată pe percepții deosebit de subtile în arta poetică, așa cum o dovedește cartea pe care o prezentăm.

Propensiunea autoarei trădează lecturi solide privitoare la teoria literaturii, exegeze critice de mare valoare națională și universală. Capitolul deosebit de interesant îl reprezintă "«Gâlceava» modernismului cu tradiția" care îl precede pe cel de-al IV-lea, "... «isme» necesare", unde autoarea se apleacă cu multă îndemânare critică asupra confesiunilor lui Gheorghe Pituț. Descoperind că lirismul poetului stă sub semnul tensiunilor interioare și al însingurării, că versurile sale sunt introvertite și implozive, cu sensuri ce curg în subterane și cu răbufniri accidentale la suprafață, măcinându-și tristețile și durerile, autoarea constată că poetul își acceptă însingurarea cu autoironie, într-un gest de autoapărare.

Raportând poezia lui Gheorghe Pituț atât la impresionism cât și la expresionism, autoarea ne atrage atenția că ar fi o greșeală din partea noastră să credem că Gheorghe Pituț s-a lăsat în plasa modelelor. Vocea lui unică, singulară nu se lasă încorsetată de "... isme". Citându-l pe A.D. Rachieru, care considera că Gheorghe Pituț își are înfipte rădăcinile liricii sale în locul copilăriei, "la umbra mitică și în cotloanele arhaicității", spațiul silvestru proteguitor căruia poetul i se închină permanent, cu sufletul pur și generos, lăsând în memoria acestei lumi expresia locurilor natale, Rodica Mureșan identifică arta poetică a lui Gheorghe Pituț la confluența dintre "etnicism, folclorism și blagianism". Întoarcerea la origini se înscrie pe o coordonată mitică, continuând lirismul blagian abstract și insuflând vigoare și autenticitate prin filonul folcloric. Lirica lui Gheorghe Pituț împrospătează tradiția, într-un chip original, umanizând spațiul cu imagini vii, familiare, în care sunt prezenți părinții, universul cotidian, totul într-o osmoză firească și detașată. Poetul comunică cu lumea sa într-o veșnicie propulsată de memoria afectivă, cu un regret nereținut, "de ce m-am întors?", simțind că trecerea, marea trecere e încă departe. Un loc important în analiza operei poetice a lui Gheorghe Pituț îi rezervă autoarea volumului postum *Scrisori de iubire din 21 de poeme*, poeme de iubire închinate părinților, mai ales tatălui, tulburătoare prin chemarea orfică din drumul către moarte, în metafore strălucitoare. Reținem ideea creației și recreerii mitice a numeroase elemente folclorice din zonele din care provenea poetul: Bihor. Dezlegarea misterelor, descifrarea unor gesturi, ritualuri îl individualizează pe poet, ce dialoghează permanent cu astrele, cu stelele, cu spaima de tenebre și aspirația permanentă către lumină. Autoarea analizează și observă temele și motivele liricii lui Gheorghe Pituț, din care nu lipsesc tema iubirii, a morții, a stelelor, a soarelui, a nopții. Întâlnim alegorii ciudate, meditații tulburătoare, mărturii premoniționale. În cel de-al șaselea capitol, "Postmodernismul poeziei lui Gheorghe Pituț", Rodica Mureșan susține ideea că Pituț rămâne un postmodernist "care definește și interpretează lumea interioară și exterioară în poeme a căror substanță trebuie căutată".

Dacă ar fi trăit, Gheorghe Pituț ar fi avut răgazul necesar să-și potențeze elanul creator, ne-ar fi descoperit mai multe filoane ale fiorului său tragic, deși părea un mare vitalist, dar timpul n-a mai avut răbdare cu cel ce-și măsura "destrămarea" și cel ce se întreba în 1968 *Cine mă apără?* Îi răspunde opera luminată de spiritul său adânc scormonitor și versurile sale grave: "Singurătatea-i o câmpie / pe care trece-un singur om / având ceva mai mult de pom / Stingher ce merge și nu știe, // iar drumu-i scurt ca o solie / de la atom la alt atom / pe când atârnă Absalom / de un stejar în bătălie. // Să facă planuri în tristețe / e-ntreg destinul celor triști / și-n depărtata frumusețe / când crezi mai mult decât există, / să-nfăptuiți idealiști / doar moartea poate să vă-nvețe". (*Solie*) [Ileana ENE]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

La noi

Nu pun dispreț nicicând pe nime,
dar eu îmi părtinesc poporul,
oricum ar fi – el e izvorul
și steaua fixă de vechime;

el a slujit o albăstrime
ce colorează viitorul
cu-n fel mai cosmic în decorul
vieții popoarelor sublime.

La noi un om e ca o casă,
pe deal o casă-i ca o țară
și țara seamănă cu-o masă

a cerului înalt de vară
unde luceafărul coboară
să-și ia lucirea ne-nțeleasă.

Zori

Barbarei-Elena

Deci am ajuns și eu să spun
precum aș fi trăit optzeci
de ani, că ieri și azi și-n veci –
din toate – darul cel mai bun

este să fii copil nebun
s-alergi, să zbori peste poteci,
pierdut în codru să-ți petreci
noaptea cu sori ce nu apun.

De zori și frunze inundat
brusc să adormi lângă un trunchi,
când păsările au zburat

și-ncet în cel mai dulce unghi
să te trezești halucinat
de-o căprioară în genunchi.

[…] Oamenii se dădură la o parte ca la un semnal în fața celui cu greutatea în spate, avea pe umărul stâng o bârnă de vreo patru metri, neagră, incomensurabil de grea, din ale cărei capete curgea un catran vâscos, lăsând o dâră neagră în urma lui, era îmbrăcat într-un frac elegant, cu pantofi de lac, cămașă albă și lavalieră, dar tot efectul scontat era anihilat de o pălărie veche ale cărei boruri largi și pleoștite aproape că-i ascundeau fața, când ajunse în dreptul lui Ip își ridică puțin capul, era Străinul, nu-l privi decât pentru a-i face un semn, Ip îl urmărise de departe, bănuise că ar putea fi Străinul, dar nu crezuse definitiv acest lucru, de aceea când se aștepta mai puțin, omul cu bârna îl fulgerase cu ochii aceia verzi, încât Ip fu surprins și recunoscu, n-avea încotro, că Străinul l-a zărit mai întâi, de aceea știu clar că și dacă ar încerca să strige sau să emită un singur sunet, glasul lui se pierduse definitiv, intră în rând și înaintă spre coridorul acela ce se deschidea larg în fața și în urma Străinului, oamenii se dădeau la o parte, mi se face loc precum unui comandant, monologă Ip, era demult copil și trecea printr-o pădure, din stânga și din dreapta lui apăruseră doi lupi, aveau gurile deschise larg și limbile scoase, dar înainte cu o miime de secundă Ip apucase, el mai întâi, să-i vadă, pentru că dacă s-ar fi întâmplat invers, cu siguranță că n-ar mai fi avut glasul care l-a ajutat atunci să țipe și să emită niște sunete care lui i se păreau cu totul bărbătești și îndrăznețe fiindcă lupii după ce s-au uitat unul la altul și apoi la Ip au luat-o la goană. Străinul înainta doar la câțiva pași de Ip, ar trebui să-i ajut să-și ducă bârna, ce curat se păstrează totuși costumul lui deși din ambele capete ale grinzii curge catran, și eram lângă o apă, cu mai mulți copii, ne scăldam și azvârleam pietricele cu praștia, o piatră m-a nimerit tocmai pe mine în ceafă, copilul care mă lovise a fugit îngrozit spre mine, eu tocmai cădeam lângă un trunchi de salcie, când mi-am revenit, un om mare îl ținea de picioare cu capul în jos pe copilul care mă lovise, cred că se înecase, avea ochii tulburi, luminile abia mai pâlpâiau în ei, i-am pus în mâna dreaptă praștia și pietricelele mele rotunde […]

(*Oficiul universal*)

11. I. '970

Iubite Domnule Pituț,

Abia acum, când îți mulțumesc din toată inima pentru bunele urări făcute și-ți trimit urările mele calde la rândul meu – îți trimit și un cuvânt în legătură cu *Ochiul neantului*.

M-a impresionat într-adevăr neantul, cu trimișii lui pe lume, în poezia dumitale. Obsesia nopții, a roții și mai ales a "popoarelor" […]; m-a impresionat, zic, această obsesie și mă întreb din ce duh ardelenesc sau atunci istoric – contemporan se trage. Oricum, te felicit pentru transfigurarea poetică a acestui duh și ți-aș dori o transfigurare și mai plină, și mai apollinică.

Îți mulțumesc încă o dată pentru bunele sentimente arătate. Voi căuta să nu fiu nedemn – pe cît se poate – de o dedicație ca a dumitale.

Cald prietenește,

Constantin Noica

În munți

Cuvântu-i mai presus de dar –
de-aceea vă trimit cuvinte,
esența vieții dinainte
rămâne-acest divin mortar –

din care numai cei cu har
re-nvie timpul din morminte
și tot ce-a fost trăit fierbinte
pe când și eu eram barbar.

În munți pământul s-a albit,
arborii-s negri, cerbu-i trist,
un lup cu ochi de ametist

se uită fix și hămesit,
pe vârfuri soarele-nroșit
privește lung ca un artist.

[febr. 1978]

Din timp

Nici geniile nu mai țin
când a trecut poporul lor
din timp în somnul timpilor –
ca-n vară fulgerul alpin.

În Babilon va fi fost plin
pământul tot și sclipitor
de faima celor ce nu mor,
azi mai uitați decât un vin

băut de sclavi pe la amiazi.
Poporul meu e un destin
cu roți ce-mi trec peste obraz

dar viața cui să i-o închin
de nu acestui cosmic crin
privit de stele în extaz.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Itinerar francofon

În Sud, cu Panait Istrati... (IV)

Teofil BĂLAJ

Urcînd din Sud, spre Paris, dimineața e veștedă.
Aproape bolnăvicioasă.
Dac-ar ploua cel puțin.

Cînd plouă, orașul se mai spală de ceață și de cenușiu și mai strălucește o clipă această piatră cubică și neagră de nesomnul orelor fără neon. Trecînd de Orly, de pe la Porte d'Orléans, pe Avenue du Maine pînă în Montparnasse nici n-ai cu cine să te certi la ora asta, opt, de dimineață.

Mașinile din *banlieu* vor începe să se claxoneze reciproc, înghesuindu-se una în alta ca o turmă de berbeci speriați, abia peste vreun ceas. Atunci vor inunda din gurile metroului și milioanele acelea de oameni grăbiți și nervoși, gîtuind intersecțiile și lărgind trotuarele pînă lîngă mașinile neputincioase și decolorate, amestecîndu-se printre ele ca într-un joc de copii mai mari și bucurîndu-se parcă, răutăcios, de inutilitatea semafoarelor.

Deocamdată, în Cartierul Latin, *garsonii* bistrourilor din preajma Pantheonului și a Sorbonei își pregătesc leneș ceremonia sumară a micului dejun pentru clienții puțini ai orei acesteia fără personalitate.

Oră cu prăvăliile, muzeele și bibliotecile încă închise.

Ne despărțim dar nu-mi mai este somn.

... Notez în afara lucrurilor cît de cît cunoscute că buna noastră doamnă Maria Cantacuzino, al cărei chip dă strălucire Pantheonului prin frescele soțului ei, Puvis de Chavannnes, a fost înmormîntată în anul 1889 în Cimitirul Père Lachaise. Considerată la vremea aceea ca una dintre cele mai frumoase femei ale Parisului – statuia Mariannei, simbolul Franței, de pe arcada podului Alexandru al III-lea, de pe Quai d'Orsay reprezintă tot chipul Mariei Cantacuzino – distinsa noastră compatrioată a fost și una din mințile luminate ale Parisului din jurul anilor 1850. Prietenă cu împărăteasa Eugenia a Franței, ea a sprijinit cu dăruire împlinirea Unirii Principatelor. Și tot despre Unire avea să vorbească și Vasile Alecsandri în lungile sale întrevederi cu Napoleon al III-lea care i-a promis atunci sprijinul său și cele zece mii de puști pentru organizarea noii armate a Țării. Cum pentru cauza Unirii, cu sprijinul luminaților camarazi francezi aveau să acționeze și revoluționarii români exilați în Franța și constituiți în două grupuri: Comitetul democratic român – înființat în iunie 1849 – și Asociația română pentru conducerea emigrației – 2 decembrie 1849 – condusă de un birou alcătuit din Ion Ghica, Gheorghe Magheru, Nicolae Bălcescu, C. A. Rosetti și D. Brătianu.

Un episod rămas în amintirea orașului pe care-l văd trezindu-se în dimineața aceasta fără personalitate este și participarea patrioților români la rezistența franceză. Iată fîntînile din Place de la République și străzile înguste, făcute parcă anume pentru baricade, în stînga și în dreapta bulevardului Saint Michel. Înainte de a ajunge la gara Austerlitz mă opresc o clipă la jumătatea străzii Sevastopol, acolo unde, pînă nu de mult, au fost halele vechi.

Pe aici, pretutindeni, se poate vorbi despre români cu voce tare. Străzile Lombards, Rambuteau și

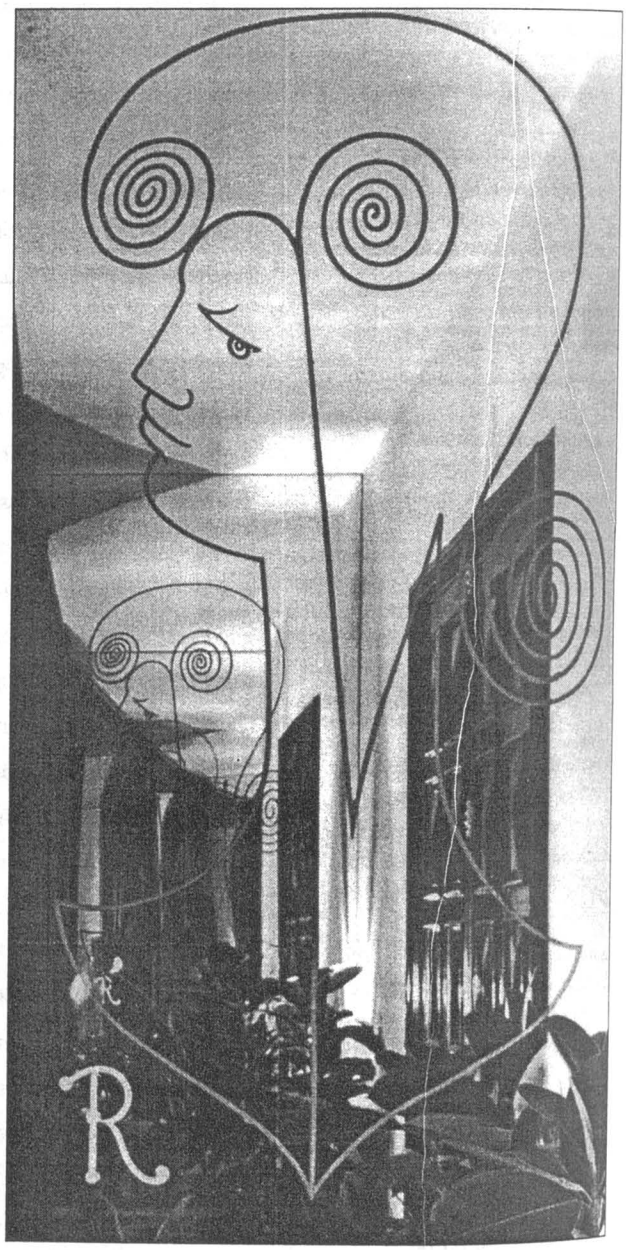

Interiorul primăriei din orașul Menton, cu fresce realizate de Jean Cocteau

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Quincampoix sînt acum mai puțin populate ca de obicei. Dar atunci, chiar de la început, din anul 1940, numeroși militanți români antifasciști s-au încadrat în formațiunile franceze înarmate, care luptau împotriva ocupanților hitlerişti.

Numeroasele acțiuni de luptă, cum au fost cele din 26 iunie 1941, cînd un grup de patru luptători români au făcut să deraieze un tren de marfă imobilizînd cîteva zile mai tîrziu o garnitură de armament şi dezarmînd aproape cu mîna goală 350 de soldați SS, sau din 11 noiembrie același an, cînd au fost distruse motoarele de avion transportate cu camioanele de către naziști, pentru ca în octombrie 1942 să fie atacate cu grenade subunitățile germane care făceau exerciții pe stadionul din Montrouge; episodul din 2 iulie 1943 al cărui erou a fost Iosif Clisci, devenit, după moartea lui Nicolae Cristea, şeful detaşamentului românesc de rezistență şi care a luptat împreună cu camarazii săi mai bine de două ore împotriva a peste o sută de SS-işti determinînd apariția înflăcăratului manifest al Comitetului Militar Național al Rezistenței franceze intitulat "Unul contra o sută", nenumăratele acte de eroism românesc din Sudul Franței, la Marsilia, sau din alte regiuni ca aceea a eroicilor Vosgi – la Nancy – din localitățile Limoges, Ardèche, Corrèze, Lyon, Gard sau Pas – de – Calais, toate aceste pagini de sprijin nemijlocit în numele unei mai vechi şi durabile prietenii, au fost întărite, printre altele, cu pecetea sacrificiului a peste şaizeci de patrioți români din cei 14.000 care au luptat pentru Franța şi ai căror paşi nici n-au apucat întotdeauna să învețe, poate, distanțele orașului lumină, înainte de a fi intrat în istoria lui.

În toată perioada Rezistenței au fost de față şi numeroşii intelectuali francezi de origine română ale căror nume au fost reținute în anii aceştia de grea încercare alături de cele mai luminate spirite ale Franței revoluționare. Tristan Tzara este prezent cu activitatea sa literară în primele rînduri ale scriitorilor francezi patrioți, Ilarie Voronca, retras într-un maquis din Sud, nu abandonează nici el arma condeiului, îndreptată împotriva ocupanților, Benjamin Fondane (Barbu Fundoianu) – căzut în mîinile Gestapoului, este ucis, numele său fiind înscris cu literele de aur ale recunoştinței în marmura martirilor Rezistenței din incinta Pantheonului Franței. Alături de confrații săi francezi antihitlerişti îşi desfăşoară activitatea şi cunoscuta noastră poetă Elena Văcărescu, în timp ce marele Constantin Brâncuşi, aflat la o vîrstă înaintată, în semn de protest împotriva ocupației naziste, refuză să părăsească atelierul său parizian şi nu participă la nici o expoziție organizată în această perioadă în Franța. În același fel se manifestă şi cunoscuții actori Maria Ventura şi Jean Yonnel, societari ai Comediei Franceze, care refuză să apară pe scena teatrelor pariziene în toată perioada ocupației. Emoționantă în exemplarul ei patriotism este şi atitudinea lui George Enescu care, concertînd la Paris, sprijină activitatea Frontului Național Român şi a Asociației "Franța – România", asemenea lui Dinu Lipatti care, deşi locuia în Elveția, a concertat la Paris în mai multe rînduri pentru Frontul Național Român, susținînd cu generozitate activitatea organizației.

Este perioada în care numele dirijorului şi compozitorului Stan Golestan, al lui Marcel Mihalovici şi Etienne Constant, Lola Bobescu, Elvira Popescu, Maria Lascăr sau Ionel Spătaru, alături de alte nume de profesori, medici, doctoranzi sau studenți români apar împreună cu cei mai înflăcărați militanți ai Rezistenței sprijinind, după puteri, activitatea Frontului Național Român.

Ceea ce a însemnat această organizație a românilor din Franța a spus-o atît de bine însuşi preşedintele Comitetului provizoriu ieşit din ilegalitate, savantul Traian Vuia în "Mesajul" pe care l-a adresat guvernului român de la București, a doua zi după 23 august 1944.

"*Această mişcare patriotică românească* – se arată în Mesaj – *grupează pe toți compatrioții antifasciști din Franța, pe toți cei care timp de patru ani, sub povara ocupației germane, au suferit prigoana ocupantului şi care, cu arma în mînă, în Forțele franceze din interior, au combătut duşmanul nazist*".

În același Mesaj se arată că luptătorii români din Rezistență au eliberat Legația şi alte localuri românești, "... *apărînd bunurile publice ale poporului român împotriva trupelor germane*".

Înființat în septembrie 1943, Frontul Național Român, condus de Traian Vuia, îşi propusese încă de la început să fie continuatorul unei tradiții a prieteniei româno-franceze acoperite de glorie: aceea a paşoptiştilor din generația lui Nicolae Bălcescu, prezenți pe baricadele Parisului revoluționar, a emigranților politici din Moldova şi Valahia – care difuzau la 1850 ziarul "România viitoare" şi apoi revista "Junimea Română" – şi a comunarzilor români de la 1871 – conduşi de doctorul Cernătescu, şeful serviciului sanitar al Comunei din Paris şi comandant adjunct al flotilei de pe Sena în 1871.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Puncte de vedere

Primim:

Stimate D-le Rotaru,

Am citit cu mult interes în revista "Biblioteca Bucureştilor" comunicarea D-lui Alexandru Bădin din America, intitulată "Boetius din Dacia". Concluziile lui, ca şi toate cele afirmate de el sînt nedrepte şi frizează continuitatea daco-română pe aceste meleaguri, motiv pentru care am alcătuit un studiu pe care nu vreau să-l trimit la altă revistă, ci îl alătur, pentru revista Dvs. Este vorba de un adevăr de istorie universală şi mă mir că Bădin, care mai spune că este român, nu utilizează bibliografia de la Bucureşti, care l-ar fi scutit de gravele erori.

Primiți, D-le Florin, cele mai bune urări.

Pr. D. Bălaşa
Cercetător istoric
Drăgăşani, 5 aprilie 2000

Boetius din Dacia

Pr. Dumitru BĂLAŞA

O problemă de istorie universală

Am citit în revista "Biblioteca Bucureştilor" din august 1998, la pag. 10 – 18, o comunicare a lui Alexander Bădin, o temă intitulată "Dacia din vestul Europei". Autorul spune că este român plecat din România în anul 1965, de profesie doctor, în prezent în SUA (în 1998). În cele opt pagini susține lărgit faptul că scriitorul "Boetius din Dacia" ar fi din Danemarca, țară care în sec. XIII se numea Dacia. Mai mult, în acelaşi an tipăreşte o carte de 52 de pagini pe aceeaşi temă. În fine, în 1999, scoate o ediție de lux, pe aceeaşi temă. Credeam că de această dată va fi cercetată colecția *Fontes*, apărută în Bucureşti. În bogata bibliografie, esențialul lipseşte.

În lucrarea sa, din prima ediție, la pag. 14, Alex. Bădin scrie că "o minciună repetată devine un adevăr de valoare şi un adevăr neglijat trece în spațiul ocult. Reprezentative sînt rîndurile lui Milan Kundera, din propria carte, *Le livre du rire et de l'oubli*: «Pentru a lichida popoarele, spunea Hubl (Milan Hubl, istoric ceh pe care Husak, fostul preşedinte al Cehoslovaciei l-a îndepărtat din universitate şi din institute de cercetare) se începe prin a le altera, prin a le şterge memoria. Le distrugi cărțile, cultura, istoria şi altcineva le va scrie alte cărți, le dă altă cultură, le inventează o altă istorie. Între timp, poporul începe să uite ceea ce este şi ceea ce a fost, iar cei din jur îl vor uita şi mai repede: limba nu va mai fi decît un simplu element de folclor, care mai devreme sau mai tîrziu va muri de moarte naturală»". Şi continuă Bădin: "Noile forme istorice ale funcției transcendentului au adus elemente şi simboluri noi de adorație, care au îndepărtat pe cele vechi. Din vechiul almanah spiritual au rămas într-un etaj inferior numai cuvinte, tradiții, expresii, impresii sau fragmentele lor, care vor constitui un simplu strat arheologic şi lingvistic al memoriei colective. Formele vechi care au ocupat cîndva valența transcendentului au fost deplasate de formele noi care vor dicta competența şi funcția noului Olimp". Acest text există în revista "Biblioteca Bucureştilor", după cum am spus.

Bădin susține o migrație **din vest spre est**. Dar această afirmație este infirmată de concluziile marilor arheologi ai lumii: Constantin S. Nicolăescu-Plopşor, Vasile Boroneanț, Marija Gimbutas, A. Kifişim, Vladimir Dumitrescu, Nicolae Copoiu şi alții, care, pe baza descoperirilor arheologice, au ajuns la concluzia că **Vechea Europă a avut centrul în Corona Montium, la nord de Dunăre, în actuala Transilvanie**.

Presupunerea lui Bădin că Dacii ar avea o origine germană, prin "descendența din Boerinus şi apartenența lor la grupul inițial al popoarelor germane", se bazează pe un document din sec. XV d.Hr., care nu este decît o plăsmuire contrazisă de vechea literatură istorică greacă şi latină.

Corona Montium, cu țara **Havila** = Țara Aurului, este amintită, în jurul anilor 1300 î.Hr., de Moise în cartea *Facerii*, cap. II. Ea făcea parte din Rai sau din Eden. Țara Havila (evreieşte = cerc, coroană) era înconjurată de rîul **Fison**. Dar nu e Fison, ci **Thison** = Tisa, care înconjura Corona Montium prin vărsarea în fluviul Istru – Dunăre şi apoi în Marea Neagră. Este interpretarea noastră cea mai justă.

Şi totuşi Bădin citează pe Barry Cunliffe: "Dacia a fost o largă confederație de popoare care ocupa

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Transilvania şi era protejată de Munţii Carpaţi". De fapt Mircea Eliade a spus cel dintîi că poporul daco-trac avea circa "două sute de triburi".

Afirmaţia că "originea dacilor este obscură" este reală: Dacii sînt cel mai vechi popor din Europa. Eroarea continuă, cînd se afirmă că "lista de cuvinte comune celto – latino – române ar explica şi rapiditatea cu care populaţia Daciei a învăţat limba latină".

Dar "romanizarea", aşa cum am arătat documentat, este un simplu basm generalizat, deoarece Roma Italică a fost fondată de dacoromânul Eneas şi de Roma Dea, care veneau din est, din Troia (Histria). Apusenii nu ştiu nimic de Roma Veche (din Moldova), nu ştiu nici de Imperiul Dacia Mare înfiinţat la 305, de Ler – Galer Împăratul (+311). Nu ştiu nimic de Brazda lui Novac sau Brazda lui Ler Împăratul, care era un drum strategic şi comercial, ce pornea de la Marea Neagră şi ajungea pînă în Galia.

Limba dacoromână este cea mai veche limbă de pe Terra şi cea mai răspîndită (după Herodot). Nu va trece mult timp şi această limbă cu scriptură fonetică va fi învăţată şi căutată de toţi oamenii de cultură de pe Terra, întrucît ea stă la baza tuturor limbilor zise romanice, "e limba ce o vorbim noi, evoluată".

De ce Bădin începe cu "minciuna repetată"? Răspundem: pentru că începînd cu papii Formos (891 – 896), Urban al II-lea (1088 – 1099) şi Inocenţiu al III-lea (1198 – 1216) au încercat să distrugă Ortodoxia şi originea Dacoromânilor. Aşa s-a ajuns la falsa concluzie că "de la Rîm ne tragem (de la Rîmul italic)", că limba dacilor şi chiar dacii ar fi dispărut, că **Roma Veche** (din Moldova) n-ar fi existat niciodată. Şi minciuna a fost înscăunată ca adevăr (sic!). Dar, dar, dar adevărul iese la lumină. *Cronica Roma Veche*, pe care am publicat-o în 1999, cheamă toată istoriografia universală la restabilirea adevărului. Harta alcătuită de inginer Venera Dumitrescu şi publicată de noi în *Ţara Soarelui sau istoria Dacoromâniei* şi în *Roma Veche – o cronică ortodoxă creştină* prezintă "Adevărata hartă a lumii vechi". Este o noutate senzaţională peste care minciuna de care vorbeşte Al. Bădin nu va putea trece.

Dar cine a fost Boetius din Dacia?

Mă miră faptul că Al. Bădin nu a consultat colecţia *Fontes* apărută în jurul anilor 1970, în România, la Bucureşti, în Editura Academiei. Dacă Apusul papal bîjbîie în ceea ce priveşte marele personaj, în Biserica Ortodoxă problema este perfect rezolvată. El a fost greşit localizat în Danemarca (Dacia) sau chiar în Scandinavia, de către papistaşi.

"Boetius din Dacia... supranumit Naturalis şi Magnanimatus" a scris mai multe cărţi între care: *De summo bono = Despre suveranitatea lui Dumnezeu*; *De aeternitate mundi = Despre eternitatea lumii* (tipărită la Budapesta, în 1954); *De somniis = Despre vise*. Alte scrieri ale lui Boetius tratează subiecte de logică, de gramatică, de metafizică şi comentarii asupra lui Aristotel. Vezi Al. Bădin, *Dacia din vestul Europei în istoriografia europeană*, SUA, New York, 1998, pag. 7. Această carte este o urmare a celor publicate în revista "Biblioteca Bucureştilor", 1998, nr. 8, pag. 18.

Se spune că opera lui Boetius a fost luată în evidenţă de Inchiziţie, "dar pe lista celor suspecţi numele lui nu apare. În bibliografia apuseană, Boetius este regăsit în dicţionare, enciclopedii, în cărţi de istorie şi religie şi în toate este menţionat ca fiind de origine suedeză sau daneză". (Idem, pag. 8). Şi totuşi, după bibliografia lui Bădin, "nu se ştie nici de unde a venit Boetius şi nici cînd sau în ce circumstanţe a murit".

După concluziile scriitorilor apuseni, "numele de Boetius [...] ar fi latinizarea numelui scandinav Bo sau Bose etc. Şi această informaţie – zic ei – este importantă ca avînd o relaţie cu numele Beovulf – erou scandinav". Dar s-a mers cu erorile şi mai departe. S-a afirmat chiar că "Boetius din Dacia" ar fi fost "membru al Ordinului Dominican sau Franciscan". Dar alt scriitor apusean scrie că Boetius "nu a aparţinut ordinului Franciscan sau Dominican". Termenul de magister Boeticus din Dacia "se referă la poziţia lui de preot". Al. Bădin mai adaugă că "problema originii naţionale a lui Boetius din Dacia, dacă a fost de origine daneză sau suedeză este pentru cercetătorii din Apus o chestiune rezolvată; dar pentru poporul român ea devine astăzi o problemă de origine şi de identitate". Şi mai spune Bădin: "problema Boetius va conduce spre un alt stadiu de cunoaştere a originii şi identităţii poporului dac de pe teritoriul de Est al Europei" (pag. 11). Este, desigur, o altă gravă eroare. Bădin şi informatorii săi nu cunosc esenţialul: Tracii "erau din neamul Dacilor".

Văzînd bîjbîiala etimologică în care se complac bibliografii citaţi de el, observ lipsa bibliografiei greceşti şi latineşti, pe care o putea găsi în *Fontes Historiae Dacoromanae* unde găsea concluzii clar formulate. Dar să trecem de la poezia apuseană la realităţi istorice.

Realităţi istorice

Între cele două sute de ramuri ale dacotracilor aflăm şi o viguroasă ramură, aceea a **Beoţilor** sau cu metateză, a **Boeţilor**; istoricul **Florus** (în timpul lui Traian şi Adrian) aminteşte de provincia Boetica (*Fontes* I, 257). Mai aflăm o **Boeticam**, provincie dacoromană în Africa de nord. Horia C. Matei, în *Mic dicţionar al lumii*, vorbeşte numai de o singură provincie **Beoţia** (grec. Boiotia), regiune istorică, în Grecia centrală între Attica şi Focida, renumită pentru fertilitatea solului. Vestigiile arheologice şi prezenţa marcantă a Tebei, în lumea legendelor elene, "... patria lui Hesiod, Pindar şi Plutarh" (pag. 41 – 42). Dar apusenii nu ştiu sau se fac că nu ştiu. Iată la sud de Dunăre două provincii dacice, Beotia sau Boeţia. Ceva mai mult. În *Fontes* IV, pag. 397, citim: "Boethius, scriitor daco-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

latin (între anii 480 – 525) şi **consul** pe lîngă Macedonia (Symacho et Boethio cons. = în timpul consulatului Simochus şi Boetius, Vitalianus s-a întors la Constantinopol)". (*Fontes* IV, 396 – 397). Victor din Tunun, în sec. VI, în Africa, după moartea lui Attila, scria: "în timpul consulatului strălucitului (titlu purtat de membrii Senatului) Boethius". (Nota 3: Celebru filozof roman). De fapt era dacoromân, între 488 – 525, cum am mai spus. În ambele Beoţii se vorbea limba dacoromână. Dar să citãm: "vorbeau aceeaşi limbă cu dacii şi sînt asemenea cu Dacii de la Istru". (*Fontes* IV, 485). Deci Dacii din sud şi Dacii din nord.

Acestea sunt simplele lămuriri pentru orice cititor, pe care le aflăm în *Fontes Historiae Romanae*, de care Alexandru Bădin şi toţi biografii apuseni nu amintesc. La Bucureşti au apărut, în jurul anilor 1970, în Editura Academiei şi timp a fost destul. Dacă la acestea adăugăm faptul că Ler (Galer I, +311 şi Galer II, +313) a desfiinţat Imperiul Roman în anul 305 şi a înfiinţat Imperiul Dacia Mare (vezi Lactanţiu şi Eusebiu), dacă mai precizăm că ambele Beoţii, de care apusenii nu ştiu, ţineau administrativ de Dacia Mare, vom înţelege de ce magistrul şi consulul Boetius se intitula "din Dacia", de sud şi nu din Danemarca.

Încheiere

În urma celor citate mai sus şi a noutăţilor vechi (sic!) precizate de noi în *Ţara Soarelui sau istoria Dacoromâniei* (Editura Kogaion, Bucureşti, 1998) şi *Basmul romanizării – Dacii, fondatorii Romei* (Editura Artelor Dor, Craiova, 1997), *Roma Veche – cronică ortodoxă creştină* (Editura Bunavestire, Rm. Vîlcea, 1999), ca şi *Marele atentat al Apusului papal împotriva independenţei Dacoromâniei* (Cluj-Napoca, 1999), nu e nevoie ca Boetius din Dacia Mare să fie făcut de papistaşi: dominican, franciscan, danez, suedez etc.

Boetius, scriitorul din Dacia, a fost un dacoromân veritabil din sudul Dunării, un ortodox creştin autentic.

Cînd există precizări documentare clare, în *Fontes*, nu mai înţeleg cum pot fi calificaţi autorii de talia lui Bădin. Înţeleg însă de ce papa Urban al II-lea, prin cruciada condusă de episcopul catolic Adhémar de Le Puy, în 1096 a distrus Roma Veche (din actuala Moldovă), cea mai veche fortăreaţă dacoromână, cca. 3000 î.Hr., şi de ce, în Ierusalim, cruciaţii "au săvîrşit acolo o înspăimîntătoare baie de sînge". Aşa spun cei doi autori, August Franzen şi Remigius Bäumer, în *Istoria papilor* (Editura Arhiepiscopiei romano-catolice, Bucureşti, 1996, pag. 168). De fapt papa Urban al II-lea acordase participanţilor "O indulgenţă plenară şi i-a pus pe ei, cît şi averea lor sub protecţia Păcii lui Dumnezeu" (Ibidem).

Repet: Boetius a fost dacoromân din Macedonia şi mă întreb ce a vrut să spună Bădin cînd cita că: "o minciună repetată devine un adevăr istoric"??

Voi reveni cu alt prilej.

Meridian biblioteconomic

Conferinţa INTAMEL – Zürich, septembrie 1999

Serviciile oferite de bibliotecă pentru o populaţie multilingvă

Gary E. STRONG
Director, Biblioteca Queens, SUA

Queens este unul din ţinuturile cele mai diverse din punct de vedere etnic şi rasial din Statele Unite. Populaţia totală din Queens a fost sub două milioane de locuitori la recensământul din 1990, cu 36% locuitori născuţi în altă ţară şi 44% locuitori care vorbesc acasă o altă limbă decât engleza. Un studiu din 1996 al Departamentului oraşului New York pentru planificarea urbană a examinat creşterea imigrării legale între anii 1990 şi 1994 şi a descoperit că 30% din imigranţii recenţi au ales Queens ca noua lor patrie. Diversitatea etnică şi a comunităţilor de imigranţi care trăiesc şi muncesc în Queens este aşa de mare încât o linie de metrou de şapte mile, care leagă Times Square de Flushing, a fost denumită "The International Express". Fiecare staţie de pe această linie îi introduce pe călători într-o varietate de comunităţi etnice cu vecinătăţi diferite care reflectă o multitudine de naţiuni din toată lumea. În total, mai mult de 120 de ţări şi 100 de limbi sunt reprezentate, făcând din Queens ţinutul cel mai divers, din punct de vedere etnic, din Statele Unite ("Demographics Magazine").

Biblioteca Queens şi-a încheiat anul fiscal cu mai

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mult de 17,5 milioane unități biblioteconomice circulate și primind mai mult de 16 milioane vizitatori la sediul ei central, în cele 62 filiale și cele 6 centre de învățare pentru adulți. Fiecare filială servește o anumită zonă distinctă, caracterizată în cele mai multe cazuri printr-o comunitate internațională.

Filiala Corona, de exemplu, servește o zonă în care se vorbește predominant spaniola, unde peste 70% din populație sunt de origine hispanică. În zona deservită de filiala Elmhurst aproape 82% din locuitori vorbesc acasă o altă limbă decât engleza, și anume spaniola, chineza, limba coreeană, și o serie de limbi din Asia de sud și multe altele. Imigranții ruși locuiesc în mai multe cartiere din Queens și solicită servicii, colecții și programe.

Programul "Americanii Noi"

Pentru a veni în sprijinul acestor comunități, Biblioteca Queens a înființat programul **"Americanii Noi"("The New Americans Program" – NAP)** pentru a-i ajuta pe rezidenții care nu vorbesc engleza ca primă limbă. Din 1977 am lucrat în strânsă legătură cu organizațiile comunităților etnice pentru aflarea cerințelor locale și crearea unor noi servicii. Ca director al Bibliotecii Queens nu cred că procedăm netradițional în serviciul pe care îl oferim comunităților noastre. Acționăm agresiv pentru a-i servi pe oamenii care trăiesc în comunitățile noastre. Faptul că folosim metode netradiționale în practica de bibliotecă nu are importanță. Urmărim numai să prestăm un serviciu bun. Asta este tot. Și sunt aici ca să vă arăt că oamenii reacționează la ceea ce facem. Acesta este motivul pentru care punem în circulație mai multe materiale decât oricare altă bibliotecă din Statele Unite. Nu este nici o magie în acest lucru. Este numai un serviciu bun oferit clienților. Aceasta înseamnă cunoașterea dorințelor clienților și îndeplinirea acestor dorințe.

Serviciile noastre se împart în trei categorii principale: dezvoltarea colecțiilor, oferirea serviciilor (de exemplu, **ESOL** și **Coping Skills Programs**) și programe culturale și literare.

Colecțiile de cărți cerute de public sunt distribuite bibliotecilor filiale în funcție de cerințele comunității. În mod continuu analizăm demografiile pe limbi ale comunităților noastre astfel încât să putem acționa imediat. În mod curent procurăm colecții comprehensive, populare de cărți, CD-uri, înregistrări video și reviste în limbile spaniolă, chineză, coreeană, rusă, franceză și opt limbi sud-asiatice. 60 de alte limbi sunt o parte din colecția multilingvă care se poate procura din bibliotecile noastre. Aceste materiale îi ajută pe imigranți în învățarea limbii engleze și ele includ cărți renumite din limbile imigranților. Ele se trimit la cerere în toate filialele Bibliotecii Queens. Aceste colecții sunt completate de colecțiile în alte limbi decât engleza din cadrul Secției de limbă și literatură din Biblioteca Centrală.

Biblioteca Queens este renumită pentru colecțiile vaste în alte limbi decât engleza. Colecția noastră **Say Si**, în limba spaniolă, cuprinde 125.000 de numere aflate la Biblioteca Centrală și în 20 de filiale. Colecția **Ni Hao**, de publicații chineze, cuprinde aproximativ 115.000 numere aflate la Biblioteca Centrală și în 28 de filiale. Colecțiile **Say Si** și **Ni Hao** sunt cele mai mari colecții din țară în limba spaniolă și chineză pentru toți cititorii din orice bibliotecă.

Colecțiile **Hannara** scrise în limba coreeană cuprind peste 30.000 de numere aflate în 14 filiale. Colecția **Priviet**, în limba rusă, cuprinde 12.000 de numere aflate în 9 filiale iar colecțiile **Namaste Adaab**, de peste 25.000 de numere, scrise în limbile Bengali, Gujarati, Hindi, Malayalam, Urdu și Punjabi se găsesc în 8 filiale. Această colecție a fost inițiată în 1994 iar colecțiile în limba rusă s-au înființat în anul 1998.

Serviciile oferite imigranților reprezintă inima programului nostru. Administrăm programul **ESOL** (Engleza pentru vorbitorii de alte limbi – English for Speakers of Other Languages). Biblioteca Queens oferă mai mult de 70 de cursuri **ESOL** în 22 filiale, predate de profesori special instruiți. Ea servește astfel, anual, aproape 3000 de studenți reprezentând 88 de țări și 50 de limbi. Grupurile voluntare de conversație dintre cursuri oferă studenților o ocazie unică de a-și exersa engleza pe parcursul studiului.

Programul **NAP Mail – A – Book** trimite materiale în limbile chineză, franceză, greacă, italiană, coreeană, rusă și spaniolă rezidenților noi din Queens și le face cunoscute colecțiile pe care le deținem și îi încurajează să vină la bibliotecă, din moment ce s-au obișnuit să primească cărți. Acesta este și un serviciu suplimentar oferit persoanelor legate de casă care nu pot să vină la una din filialele noastre.

World LinQ oferă acces World Wide Web utilizatorilor Bibliotecii Queens care nu vorbesc engleza. Acest sistem unic a fost dezvoltat cu fonduri parțiale provenind de la AT & T. Sunt asigurate legături cu site-urile spaniole, coreene, chineze și rusești care apar pe terminalele display din toate filialele. În viitor vor fi adăugate alte limbi pe măsură ce vor fi disponibile noi resurse. Echipa **World LinQ** identifică alte posibile site-uri, le revizuie și creează legături cu diferite pagini. Se pune accentul pe site-urile bogate în informație, cum sunt colecțiile de materiale. Site-urile sunt examinate în mod regulat în ceea ce privește relevanța și de asemenea pentru a ne asigura că sunt accesibile, actuale și că îndeplinesc criteriile noastre de selecție.

Utilizatorii pot consulta acum catalogul on-line al Bibliotecii Queens pentru materiale în limbile chineză, coreeană și spaniolă, folosind strategii de căutare în limba maternă. Accesul la catalogul pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

materialele în limba rusă va fi disponibil în curând. Ca parte a programului de licențiere a bazei de date, selectoarele noastre caută baze de date în alte limbi în afară de engleză care vor asigura resurse relevante, pentru a veni în întâmpinarea cerințelor utilizatorilor.

Programele noastre de dezvoltare a abilităților pentru viață cuprind cursuri într-o varietate de limbi care oferă informații practice pentru a-i ajuta pe imigranți să se adapteze la viața din Statele Unite. Este vorba de conferințe și workshop-uri ținute în limbile imigranților din Queens pe teme privind cetățenia și pregătirea profesională, îndrumare în a-i ajuta pe copii să învețe și informare asupra serviciilor sociale.

Programele culturale cuprind programe de muzică etnică, dans, poezie, lectură și artizanat pentru celebrarea patrimoniului cultural a peste 100 de naționalități din Queens, pentru promovarea înțelegerii culturale și atragerea unor noi utilizatori în bibliotecă, acolo unde li se prezintă o gamă largă de servicii gratuite.

Colaborăm cu Consiliul Artelor din Queens, o organizație publică de artă care ne oferă suport financiar, asistență tehnică și asistență în publicitate și promovare. Prin **Programul artelor populare (Folk Arts Program)**, Consiliul Artelor ne ajută în reperarea artiștilor din multe comunități etnice. Biblioteca oferă o introducere bilingvă în programele respective, afișarea unei cărți care aparține culturii prezentate și informații despre programele și serviciile oferite de bibliotecă. Acest parteneriat face să crească prezența publicului și asigură un auditoriu divers și apreciativ. În mod continuu alcătuim noi parteneriate cu specialiști demografi de la Departamentul de planificare urbană (Department of City Planning) care au lucrat cu noi în cadrul studiului *New Yorkezii cei mai noi* (*The Newest New Yorkers*) 1990-1994. Ei au organizat seminarii pentru personalul bibliotecii noastre și managerii din filiale iar studiul acesta a servit ca bază pentru ultimul studiu demogra fic **NAP**. De la recensământul din 1990 acestea sunt primele statistici pe care le avem despre noua imigrație în Queens. **NAP** își actualizează continuu lista agențiilor pentru imigranții din Queens. Informațiile din acest ghid au fost introduse în baza de date a serviciilor comunitare, la pagina Bibliotecii Queens.

Centrul de Resurse Internaționale

Deschis în luna iunie 1998, **Centrul de Resurse Internaționale** este o bibliotecă de studii internaționale pentru studenți, oameni de știință și marele public. Centrul este adăpostit în noua filială (Flushing Branch) a Bibliotecii. Colecțiile Centrului, care includ atât materiale de împrumut cât și materiale de referință, acoperă o largă gamă de subiecte din științele umaniste și sociale privind orice zonă din lume. Există mii de titluri pentru cititorii din liceu până la cei cu studii universitare, există rarități și materiale unice pentru cercetarea comprehensivă.

Centrul de Resurse Internaționale este o sursă de referință pentru tot orașul care conține cărți, ziare, reviste, înregistrări video, CD-uri și resurse multiculturale on-line, toate disponibile publicului larg din Queens. El oferă informații și referințe tuturor utilizatorilor din toate sectoarele municipale care doresc să cunoască mai mult despre oamenii și culturile din lume. Centrul oferă servicii de referință și de schimb interbibliotecar și prezintă de asemenea spectacole, conferințe și seminarii pe teme internaționale.

Programele

Centrul de Resurse Internaționale oferă programe diverse, de la seminarii și discuții până la prezentări teatrale și muzicale și serii de cursuri și conferințe pe probleme privind comunitățile internaționale și locale. Galeria de artă a Centrului are un plan ambițios de organizare a unor expoziții internaționale. Sala de spectacole a Bibliotecii Flushing, sălile de seminarii și sălile de clasă se pot pune la dispoziția Centrului permițându-se astfel prezentarea unei mari diversități de programe. Sala de spectacole este dotată cu echipament pentru traducere simultană.

Colecțiile

Colecțiile Centrului sunt împărțite în patru categorii: colecții speciale, colecțiile în limba engleză, colecțiile în limbile internaționale și alte colecții.

Colecțiile speciale

Colecția Han despre cultura chineză este o colecție specială a **Centrului de Resurse Internaționale**. Ea cuprinde mii de cărți scrise în limbile engleză și chineză care vorbesc despre civilizația chineză tradițională, importante colecții de literatură clasică și modernă, istorie și filozofie care, în general, nu sunt disponibile în bibliotecile publice.

Colecția International Business conține ghiduri de business internațional și finanțe, studii istorice de economie și ghiduri de afaceri din diferite țări. Multe titluri nu se găsesc în alte biblioteci publice din zona New York.

Colecțiile scrise în limbi internaționale

Aceste colecții cuprind materiale scrise în limbile care sunt vorbite într-o mare măsură în Queens precum și în limbile folosite în publicațiile internaționale. Există colecții curente în limbile chineză, franceză, germană, gujarati, ebraică, hindi, italiană, japoneză, coreeană, persană, rusă, spaniolă și urdu. Dintre acestea, cele mai mari sunt colecțiile în limbile chineză, coreeană, rusă și spaniolă. În viitor se vor adăuga alte colecții în alte limbi.

Colecțiile în limba engleză

Colecția non-ficțiune cuprinde numeroase

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

studii istorice şi contemporane din domeniul ştiinţelor sociale, ale oamenilor şi culturilor din toată lumea.

Colecţia de referinţă în limba engleză cuprinde sursele cele mai recente de informaţii despre oameni, culturi şi limbi din întreaga lume din perspectivă istorică dar şi actuală. Colecţia este destinată acelor cititori care cercetează teme internaţionale.

Colecţia etnică americană de ficţiune cuprinde romane şi scurte povestiri ale scriitorilor aparţinând unei mari diversităţi de grupuri etnice care explorează accepţiunea de rasă şi etnicitate în America.

Colecţia de biografii internaţionale cuprinde sute de volume despre vieţile unor personalităţi istorice şi contemporane.

Colecţia internaţională de ficţiune cuprinde cele mai bune lucrări clasice şi contemporane de ficţiune din toată lumea scrise în limba engleză sau traduse în engleză. Cuprinde opere remarcabile, dar greu de găsit, din Africa, Orientul Mijlociu, Europa de Est şi Asia de Sud.

Alte colecţii

Colecţia internaţională de dicţionare cuprinde dicţionare monolingve, bilingve şi multilingve în mai mult de 75 de limbi. Pe măsură ce colecţia se măreşte, alte limbi se vor adăuga. Colecţia cuprinde dicţionare de limbă engleză – limbi internaţionale şi de limbi internaţionale, cum ar fi chineză-spaniolă şi spaniolă-rusă.

Colecţia internaţională de reviste şi ziare

Centrul de Resurse Internaţionale este abonat la peste 250 de reviste şi ziare scrise în limba engleză sau în alte limbi internaţionale, pe teme de artă, cultură, politică, afaceri, economie, literatură şi muzică. Multe din aceste publicaţii nu se găsesc în alte biblioteci sau la chioşcurile de ziare din oraş. Ziare din Asia, Europa şi America Latină sosesc aici par avion de mai multe ori pe săptămână.

Colecţia video cuprinde filme despre oameni şi culturi din toată lumea, filme documentare, înregistrări de conferinţe, discursuri, lecturi, concerte şi spectacole teatrale. Pe lângă filme renumite, premiate pe plan internaţional, se găsesc şi acele filme sonore sau mute considerate de critici ca având mare valoare artistică sau care prezintă evenimente sau aspecte culturale remarcabile.

Centrul de Resurse Internaţionale funcţionează cu 9 persoane angajate, fiecare dintre ele având altă limbă şi altă specializare. Personalul angajat se instruieşte în tehnici de referinţă tradiţionale şi automatizate. Personalul îi îndrumă pe utilizatori în cercetarea lor şi cunoaşte fondurile speciale ale Centrului.

Cooperarea internaţională

Biblioteca Queens are legături active cu bibliotecile publice şi naţionale din alte ţări a căror misiune şi viziune sunt compatibile cu ale noastre. Avem acorduri de schimb cu Biblioteca Shanghai şi Biblioteca Naţională din China. O expoziţie de cărţi rare şi alte materiale de la Biblioteca Naţională din China se va deschide în luna decembrie la Biblioteca Queens. Directorul a încheiat anul trecut o vizită de lucru prin bibliotecile ruseşti şi în prezent se poartă discuţii de cooperare cu biblioteci din Paris şi Coreea.

Serviciul de Relaţii Internaţionale al Bibliotecii Queens va avea responsabilitatea de coordonare a schimbului profesional, coordonarea acordurilor internaţionale şi a vizitelor oficiale efectuate de bibliotecarii străini. Biblioteca urmăreşte să stabilească relaţii reciproc avantajoase cu bibliotecile publice.

În concluzie, o mulţime de biblioteci publice vorbesc despre diversitatea serviciilor care trebuie oferite. Dar ce înseamnă de fapt lucrul acesta? În procesul nostru de planificare strategică am dorit ca mai ales copiii şi tinerii care utilizează Biblioteca Queens să aibă la dispoziţie materiale care să reflecte toată gama diversităţii umane. Dar dificultatea a apărut când a trebuit să definim ce înseamnă aceasta. Echipa de lucru a găsit 17 categorii care ar putea defini diversitatea umană pentru Biblioteca Queens. Apoi au fost elaborate bibliografii pentru aceste categorii. Munca bibliotecarilor a servit ca bază atunci când s-au cumpărat materialele (unităţile biblioteconomice) din fondurile acordate de Corporaţia Carnegie.

Când mă gândeam cum să-mi închei lucrarea, mi-a venit în minte ideea că, de fapt, ceea ce facem nu este ceva unic. De la înfiinţarea ei acum 100 de ani Biblioteca Queens a servit o populaţie diversă, mereu în schimbare. Credem că trebuie cumpărate colecţiile care vin în întâmpinarea interesului şi cerinţelor utilizatorilor. Expunem aceste colecţii pentru ca utilizatorii să poată vedea ce avem şi să obţină imediat acces la ele. Cumpărăm un număr suficient de exemplare pentru satisfacerea tuturor cerinţelor. Credem că bibliotecarii noştri trebuie să reflecte comunităţile pe care le servim. Credem că ar trebui să utilizăm tehnologia potrivită pentru mărirea accesului la informaţie. Şi mai credem că mai ales copiii şi adolescenţii sunt viitorul nostru şi că ar trebui să desfăşurăm programe pentru a-i implica în ceea ce facem noi în Queens.

Sunt foarte fericit pentru că lucrez pentru un Comitet de administratori şi cu bibliotecari care cred, aşa cum cred şi eu, în aceste deziderate. Suntem gata pentru noul mileniu, dar, înainte de toate, ne vedem implicaţi în viitorul bibliotecii publice şi în misiunea ei de a-i servi pe toţi oamenii care trăiesc în comunitatea noastră.

(Conferinţa **INTAMEL**, Zürich, septembrie 1999)

Traducere de Ortansa ENĂŞESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda EBLIDA

Raportul EBLIDA privind Întrunirea grupului de experți în probleme de copyright

Londra, 9 decembrie 1999

Obiectivele acestei întruniri au fost informările reciproce privind activitățile de lobby la nivel european și național în privința Directivei Copyright, modelele de licențe ale agenților de subscriere, pentru a fi discutate probleme specifice ale acestora și pentru actualizare în cadrul activităților WIPO în ceea ce privește comerțul electronic și noua agendă digitală.

Au participat: Isolde Müller, Austria; Katrien Bergé, Belgia; Harald von Hielmcrone, Danemarca; Michèle Battisti, Franța; Helmut Rösner, Germania; Tommaso Giordano, Italia; Wilma Mossink, Olanda; Frode Bakken, Norvegia; Ingrid Mauritzen, Norvegia; Miriam Sort, Spania; Kjell Nilsson, Suedia; Toby Bainton, Marea Britanie; Sandy Norman, Marea Britanie; Emanuella Giavarra, **EBLIDA**; Barbara Schleihagen, **EBLIDA**.

Observatori: Susanna Broms, Suedia; Frederick F. Friend, Marea Britanie.

Invitat special: John Cox, John Cox Associates, Marea Britanie.

A transmis scuze pentru neparticipare: Heikki Poroila, Finlanda.

În timpul întrunirii au fost distribuite următoarele documente: noua procedură de decizie și impactul ei asupra strategiei de lobby; un program indicativ al lunii decembrie 1999 pentru Directiva Copyright a Uniunii Europene; o listă a tuturor membrilor Comitetului pentru probleme juridice din Parlamentul European; raportul Consiliului de Miniștri din 19 noiembrie; un extras din site-ul web ECUP privind problemele de licențiere.

Activități de lobby

Fiecare reprezentant al statelor membre din cadrul Grupului de experți copyright a raportat ce s-a întâmplat în țara lui de la ultima întrunire din 15 martie 1999.

Austria: Reprezentanți ai Asociației Bibliotecilor s-au întâlnit cu ministrul Justiției care s-a interesat de problemele lor. El a spus că bibliotecile nu trebuie să se îngrijoreze de proiectul Directivei Copyright. Bibliotecarii au fost invitați să dea o declarație în scris privind Directiva-proiect. A avut loc de asemenea o întâlnire cu membrii austrieci ai Parlamentului European.

Belgia: Bibliotecile nu sunt în prezent foarte conștiente de problemele privind proiectul Directivei Copyright.

Danemarca: Asociația Bibliotecilor va face un lobby activ pe lângă membrii Parlamentului când procesul elaborării proiectului se va apropia de sfârșit. Poziția bibliotecilor este puternic susținută de funcționarul pe probleme de copyright din cadrul Ministerului Culturii. Într-un document publicat în octombrie 1999 s-a exprimat o puternică opoziție față de proiectul Directivei UE. Mai ales articolul 3 este un subiect de îngrijorare. Ministrul sprijină ideea unei liste separate a excepțiilor.

Franța: Comisia Dreptului la informație din cadrul ADBS a trimis o scrisoare către ministrul Culturii, dar nu a primit nici un răspuns. Comisia intenționează să trimită o scrisoare și Ministerului de Finanțe. O listă pentru propuneri a fost deschisă de prim-ministrul francez. Concluziile pot fi găsite acum pe un website: www.internet.gouv.fr. La întrunire s-a declarat că noțiunea de "serviciu universal" ar trebui să includă și educația.

Germania: Asociația Bibliotecilor a primit oficial de la ministrul Justiției textul centralizat al grupului de experți ai Consiliului iar asociația a fost invitată să prezinte comentarii asupra acestui text. Aceste comentarii au fost returnate și în plus au fost trimise la diferiți membri germani ai Parlamentului European. Comentariile se bazează pe sugestiile daneze din cadrul grupului de lucru al Consiliului. În martie 2000, la Congresul german al Bibliotecilor și Documentariștilor, ministrul Justiției, d-na Däubler-Gmelin a acceptat să țină un discurs pe această temă.

Italia: În prezent, în guvernul italian se dezbate un proiect de lege. Până acum bibliotecile și-au menținut privilegiile dar proiectul de lege aflat în dezbatere le va obliga să ceară permisiunea pentru orice reproducere, indiferent de scopul utilizării, chiar și în scop educațional. Asociația Bibliotecilor a făcut în mod activ lobby pe lângă membrii Parlamentului italian. A fost concepută o scrisoare care trebuie semnată de către bibliotecari. În scrisoare se menționează că bibliotecarii ar fi dispuși să plătească taxe pe fotocopiatoare dar solicită copierea gratuită pentru păstrarea în arhivă.

Olanda: Asociația Bibliotecilor a trimis o scrisoare către Organizația Națională a Consumatorilor și către cele mai importante companii Telecom. Bibliotecile sunt în contact cu dl. Arkenbout, ministrul olandez al Justiției care sprijină punctul lor de vedere.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Norvegia: Guvernul norvegian își aduce contribuția în cadrul comunității țărilor nordice. Ministrul Culturii sprijină foarte mult poziția bibliotecarilor. O scrisoare trimisă în numele țărilor EFTA este în favoarea bibliotecilor. În prezent, guvernul norvegian lucrează asupra unor noi privilegii ale bibliotecilor iar bibliotecarii sunt implicați în acest proiect. În ianuarie va avea loc o conferință despre societatea informațională organizată de Biblioteca Națională și NORDINFO. Biroul pentru bibliotecile publice din cadrul ministerului nu și-a arătat, până acum, nici un interes. Toate eforturile pentru activitatea de lobby au fost făcute de Asociația Bibliotecilor, dar Biblioteca Națională își intensifică în prezent eforturile. În plus, există o dezbatere publică privind poziția organizației KOPINOR (The Norwegian Reproduction Right Organization – Organizația norvegiană a dreptului de reproducere).

Spania: Asociația spaniolă FESABID a înființat cu câtva timp în urmă un grup de lucru în probleme de copyright. Au fost stabilite contacte cu experții Consiliului Copyright și a fost trimis un document de luare de atitudine. În prezent se fac eforturi pentru conștientizarea comunității bibliotecilor.

Suedia: Ministerul Justiției a dat în luna aprilie 1999 o declarație de atitudine care a fost foarte pozitivă pentru biblioteci. Printre altele, s-a cerut o listă deschisă pentru excepții. A fost înființat un grup de referință din care face parte și directorul BIBSAM din partea Bibliotecii Naționale și consultantul său juridic, ca reprezentanți ai utilizatorilor. Până acum au avut loc trei întruniri cu 15 delegați, printre care s-au aflat și reprezentanții deținătorilor de drepturi. Acum, situația pare mult mai dificilă decât în aprilie 1999 deoarece există multe activități de lobby ale deținătorilor de drepturi care contracarează poziția bibliotecilor. Bibliotecile sunt acuzate de faptul că cer ca toate informațiile să fie disponibile gratuit (de fapt, bibliotecile doresc să plătească pentru toate informațiile care ar trebui să fie apoi gratuite la utilizare).

Anglia: Asociația Bibliotecilor a conceput o scrisoare și a trimis un pachet de informații despre Directivă către toți membrii britanici ai Parlamentului European. Asociația a scris și tuturor membrilor Comitetului pentru Probleme juridice din Parlamentul European, înainte de a fi numit un nou raportor. Asociația Bibliotecilor face un lobby activ pe lângă guvernul național. Problemele privind efectele proiectului de Directivă UE asupra legislației naționale au fost schițate de Asociația Bibliotecilor și au fost prezentate în Cameră de un membru al Parlamentului. De la guvern s-a dat un răspuns pozitiv în data de 16 decembrie.

Se intenționează ca în luna martie o delegație să-i viziteze pe membrii britanici ai Parlamentului European din Bruxelles, după adoptarea proiectului Directivei de către Consiliul de Miniștri și înainte ca a doua versiune să fie adoptată în Parlament. Membrii britanici ai Parlamentului European sunt încurajați să sprijine poziția comună JISC/PA (Joint Information Systems Committee/Publisher Association) privind comportamentul corect în mediul electronic.

D-nii Friend și Bainton au relatat despre informațiile eronate pe care le răspândesc unii deținători de drepturi din Marea Britanie despre **EBLIDA**. Conform acestora, **EBLIDA** face lobby pentru accesul gratuit (liber) la toate informațiile (când, de fapt, bibliotecile sunt dispuse să plătească pentru materialele care apoi sunt gratuite din punctul de vedere al utilizării). S-a convenit ca **EBLIDA** să trimită un anunț către membrii Parlamentului European pentru a se asigura că ei au înțeles în mod corect poziția **EBLIDA**.

Uniunea Europeană: D-na Schleihagen a relatat despre evenimentele din cadrul grupului de experți al Consiliului precum și despre întâlnirile cu mai mulți membri noi ai Parlamentului European din Comitetul pentru Probleme juridice.

Modele de licențe

Deoarece legislația copyright se aplică în prezent numai la materialele tipărite, nu există o îndrumare juridică pentru anumite sectoare, cum ar fi împrumutul interbibliotecar, învățarea la distanță sau utilizatori *walk-in* în cazul materialelor electronice. Agenții de subscripție au simțit nevoia unei formulări comune care să fie folosită ca model. Ei au început proiectarea unui model prin compararea altor modele deja disponibile. Deoarece aceste modele sunt numai recomandări, inițiativa în cauză are calitatea de cooperare pre-competitivă și nu ridică nici o problemă juridică pentru agenții de subscripție (anti-trust). Toate modelele au același format de bază și respectă îndeaproape modelul de licență JISC/PA, urmărind, în același timp, să devină aplicabile la nivel internațional.

Este de preferat să nu se folosească termenul "perpetuu" din moment ce în legislație are sensuri diferite. "Accesul perpetuu" ar trebui diferențiat de "accesul continuu" și nu ar trebui să fie parte a unei licențe.

Activități WIPO

D-na Giavarra a raportat despre Conferința WIPO privind comerțul electronic care a avut loc în zilele de 14 – 16 septembrie 1999. Toate documentele sunt disponibile la adresa: http://ecommerce.wipo.int/meetings/1999/papers/index.html. Agenda digitală WIPO este disponibilă la adresa: http:// ecommerce.wipo.int/agenda/index.html. Foarte importante sunt punctul 8 privind procedurile și formularele pentru licențierea globală a bunurilor digitale și punctul 9 care se referă la celelalte probleme ale proprietății intelectuale în legătură cu comerțul electronic și elaborarea normelor. D-na Giavarra a mai relatat despre încercările de a înființa o rețea WIPO susținută de IFRRO pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

organizarea colectării unor sume, chiar foarte mici, pentru reproducere. Ea a explicat că Directiva UE privind comerțul electronic se va aplica, desigur, numai în statele membre UE și funcționează în cadrul acestui teritoriu dar este posibil să apară reglementări WIPO pentru toate celelalte țări. S-a sugerat să se verifice cu BEUC dacă au un organism internațional cu statut de observator în cadrul WIPO pentru a se putea proteja, la nivel internațional, interesul consumatorilor în dezbaterea despre comerțul electronic.

Dl. Bakken a ridicat problema materialelor care sunt deja în domeniul public sau vor deveni o parte din acesta în momentul când expiră perioada de protecție copyright de 70 de ani. El a întrebat cum se poate garanta ca aceste materiale să fie încă disponibile gratuit și în perspectiva instalării universale a sistemelor tehnice de protecție care blochează accesul la toate tipurile de materiale. Dl. Bakken a propus ca **EBLIDA** să devină parte activă în acest domeniu.

Dl. Bainton a propus ca **EBLIDA** să se preocupe de problema reglementării Organizațiilor drepturilor de reproducere (RROs).

Alte activități EBLIDA

D-na Schleihagen a prezentat pe scurt alte activități **EBLIDA**, cum ar fi problemele de licențiere, mai ales colectarea informațiilor privind inițiativele europene și internaționale pentru website-ul ECUP+. Grupul de experți a fost invitat să facă alte propuneri pentru îmbunătățirea serviciilor. Dl. Giordano a sugerat ca fiecare membru al grupului să facă o scurtă prezentare a inițiativei lui care să apară pe website-ul ECUP. Dl. Nilsson a propus organizarea unui seminar privind prețurile în procesul de licențiere. Dl. van Hielmcrone a ridicat problema schemelor colective de licențiere, arătând că nu există o companie colectoare pentru utilizarea multimedia. D-na Giavarra a remarcat că arhivarea ar trebui să fie un subiect de discuție, mai ales în ceea ce privește accesul la materiale. **EBLIDA** ar trebui să-i invite pe editori să discute pe această temă. Discuția nu ar trebui să se limiteze doar la bibliotecile naționale. În plus, aproximativ într-un an expiră multe licențe iar problema accesului permanent ar trebui discutată înainte de acest termen.

În final, s-a convenit ca următoarea întâlnire să aibă loc la Madrid în data de 6 mai, imediat după întrunirea anuală a Consiliului **EBLIDA**, pentru a reduce cheltuielile de transport.

Barbara SCHLEIHAGEN, 28 ianuarie 2000

(Din buletinul **EBLIDA** "Hot News", februarie 2000)

Traducere de Ortansa ENĂȘESCU

Concursul de Arhitectură "Biblioteca 21"

Concursul de realizare a bibliotecii secolului 21 (**Biblioteca 21**) a fost organizat de municipalitatea orașului Stuttgart împreună cu societatea germană Deutschen Bahn Immobiliengesellschaft. Participanții la concurs urmau să prezinte propuneri pentru clădirea bibliotecii și idei pentru celelalte clădiri prevăzute a se construi în zonă (Teatrul IMAX, Sala premierelor și Centrul Științific).

Trebuia să se aibă în vedere și armonizarea în proiectul de construcție "Stuttgart 21". "Biblioteca este clădirea publică cea mai importantă din această zonă planificată a fi construită. Această funcție se exprimă prin poziția centrală pe care o va ocupa clădirea bibliotecii", spune profesorul Klaus Humpert, președintele juriului.

Din juriu mai fac parte: Dr. Wolfgang Schuster, primarul orașului, Mathias Hahn, directorul pentru construcții din cadrul primăriei, Dr. Iris Jana Magdowski, directorul pentru cultură din cadrul primăriei, Hannelore Jouly, directoarea Bibliotecii Municipale, Roland Gerlein (DBImm) precum și consilierii Dr. Susanne Eisenmann, Inge Utzt și Dr. Michaei Kienzle.

După ședința juriului din zilele de 5 și 6 martie au fost selectate pentru o a doua fază a concursului 26 de lucrări dintr-un total de 235. Această a doua fază a concursului s-a desfășurat în zilele de 14 și 15 iunie 1999. Lucrările laureaților au fost expuse în perioada 2 iulie - 14 august 1999 în Biblioteca Municipală din Wilhelmspalais.

Actuala Bibliotecă Municipală din Wilhelmspalais plesnește din toate încheieturile. Lucrul acesta este cunoscut de multă vreme. Astfel în anul 1998 ea avea 1,6 milioane vizitatori și 3,7 milioane împrumuturi, dintre care aproape 700.000, respectiv 1,4 milioane în clădirea centrală din strada Konrad-Adenauer. În comparație cu alte țări europene, ea este cea mai mică din categoria bibliotecilor municipale, cu un fond de aproximativ 300.000 de cărți și documente audiovizuale pe o suprafață de 6400 metri pătrați.

Cu o suprafață planificată de 11.200 metri pătrați, noua bibliotecă (**Biblioteca 21**) trebuie să ofere, pe lângă spațiul obligatoriu necesar, și mult spațiu pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

dezvoltare. Aceasta este cu atât mai important, cu cât o bibliotecă modernă trebuie să facă față provocării mediatice.

S-a planificat să se construiască opt săli cu următoarele profiluri: "Profesiune, carieră, economie"; "Învățarea limbilor"; "Tehnică modernă"; "Țări și culturi"; "Orientare pentru viață"; "Mijloacele audiovizuale și societatea"; "Sport și timp liber", precum și "Orașul Stuttgart și regiunea din jur".

Sala de lectură, biblioteca de muzică și sala pentru artă plastică (care deține și o grafotecă) completează oferta bibliotecii către public.

Va mai exista și un centru pentru copii unde se va urmări, în primul rând, promovarea lecturii și instruirea, cum și îndrumarea în modul de utilizare a mijloacelor audio-video.

Biblioteca vrea să creeze și ocazii pentru diferite manifestări sociale și interculturale și să invite publicul în fiecare zi la un eveniment deosebit.

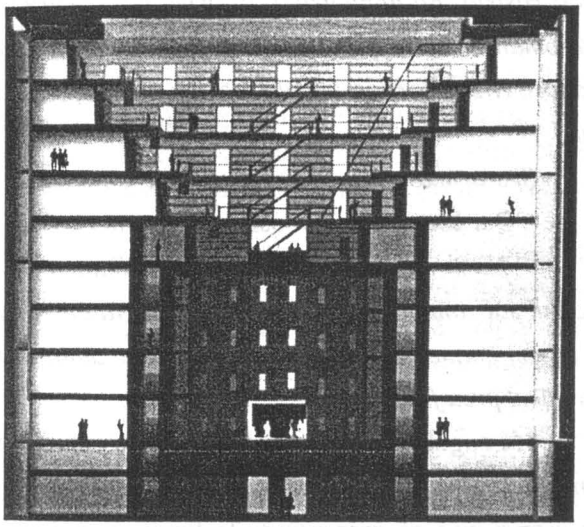

Decizia pentru amplasarea bibliotecii pe terenul prevăzut pentru construcțiile "Stuttgart 21" a fost luată de consiliul comunal în data de 18 decembrie 1997. Ea va fi clădirea publică cea mai importantă din toată zona și va îndeplini funcția de magnet pentru cartierul planificat. Nouăzeci milioane de mărci va costa construcția bibliotecii.

Eun Young Yi din Hürth, Köln a câștigat premiul întâi. Proiectul său, un cub de sticlă este, conform aprecierii juriului, "o provocare", "un răspuns viguros la construcțiile care vor fi ridicate în jur", "un contrapunct conștient", "un solitar public". Juriul a recomandat ca viitoarea dezvoltare a acestui cartier să se orienteze după această viitoare clădire a bibliotecii.

Biblioteca 21 trebuie să fie o bază pentru societatea științifică de mâine.

Provocarea tehnicii informaționale a crescut. Biblioteca trebuie să preia răspunderea de educare și îndrumare în ceea ce privește utilizarea mijloacelor audio-video. Pentru trecerea de la cultura alfabetică la noua cultură digitală este nevoie de traducători.

Biblioteca 21 oferă un astfel de serviciu de traducător atât pentru copii cât și pentru adulți.

Biblioteca 21 dezvoltă strategii pentru a face față avalanșei de informații. Serviciile de informare și de îndrumare joacă un rol din ce în ce mai mare în completare la tehnologia informației.

Biblioteca 21 va fi și un loc al învățării inovative. Învățarea inovativă este o șansă de a căuta căi de rezolvare pentru problemele complexe ale acestui timp.

Biblioteca 21 va fi și un centru literar. Tradiția și viitorul literaturii, al cărții se cultivă prin discuții și întâlniri cu diverși autori, expoziții și manifestări culturale. Importantă este și legătura dintre arte: literatură, artă, muzică, teatru, film, dans.

Biblioteca 21 se preocupă și de domeniul pieței de muncă. Ea pune un accent deosebit pe oferirea și transmiterea informațiilor, pe îndrumare și pe serviciul experților în domeniul "Profesiune, carieră, economie". Cu aceste oferte biblioteca se adresează atât cititorilor interesați cât și întreprinderilor mai mici sau mai mari care nu au un sector propriu de informare.

Biblioteca 21 este obligată față de orașul Stuttgart și față de regiunea din jur. Biblioteca pune la dispoziție servicii speciale de informare și colecții cum ar fi "Scena literară Stuttgart" sau "Regiunea muzicală Stuttgart". În plus, ea oferă artiștilor, oamenilor de știință și colecționarilor din zonă un podium pentru afirmare.

Biblioteca 21 este și o platformă pentru o bibliotecă virtuală.

Ea este navigator în lumi virtuale și este *content provider* (se prezintă pe sine) în rețelele de date. Ea creează, de exemplu, ateliere virtuale de învățare, protejează proiectele artistice și integrează informațiile cetățenilor. În plus ea permite accesul din afară la serviciile bibliotecii (acces de acasă, acces la conturile utilizatorilor, servicii de comandă și livrare).

Biblioteca 21 interconectează sisteme. Biblioteca Municipală Stuttgart colaborează în mod tradițional cu instituțiile de cultură și educație din regiunea Stuttgart și cu instituții la nivel internațional (*ressource sharing*). Legăturile internaționale în cadrul "lumii globale" vor câștiga din ce în ce mai mult în importanță.

Biblioteca 21 funcționează ca o unitate economică. Ea dezvoltă și anumite concepte privind organizarea unor servicii speciale pentru obținerea unor venituri.

Biblioteca 21 va fi ospitalieră. Ea va fi un loc real, inspirator, motivant și binefăcător pentru toți cei care-i vor trece pragul.

(Din "AMTSBLATT– Sonderdruk" – Stuttgart, 15 iulie 1999)

Traducere de Ortansa ENĂȘESCU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Undeva, în Europa...

Georges Pillement și România necunoscută (IV)

Teofil BĂLAJ

Un antreprenor de hoteluri şi restaurante din Franța ar "rentabiliza" într-un singur sezon investițiile ce se fac în restaurarea clădirilor vechi, a mănăstirilor şi castelelor d-voastră transformîndu-le pe toate în hanuri care ar tripla numărul turiştilor. În cel puțin jumătate din cazuri n-ar fi o inițiativă dăunătoare... Dv. vă e greu să vă gîndiți însă la acest lucru pentru că puteți construi alături de mănăstire şi un hotel modern. Nu ştiu dacă întotdeauna acest hotel va fi de tipul celui din cartierul vechiului Bucureşti, avînd ca vedetă hanul lui Manuc, dar dacă veți putea realiza acest lucru în cît mai multe regiuni din țară, va fi un mare succes. Sînt sigur. Aş îndrăzni chiar să spun că va fi un succes necesar. Dar sînteți prea rezervați totuşi cu publicitatea. Impresionantele ruine ale satului roman de pe colinele vecine cu monumentul de la Adam Clisi ar merita, de pildă, cel puțin un indicator rutier...

Mozaicul roman din Constanța

Nu cred că s-a organizat vreo excursie pentru străini la aceste ruine cu nimic mai puțin impresionante decît Histria. Ba dimpotrivă. În orice caz, pentru istoria românilor mi se par mai semnificative pe mai multe planuri. Nici măcar în hărțile recente nu le-ați consemnat.

Şi s-ar mai putea da exemple asemănătoare.

– Dar este un loc cunoscut...

– Nu m-am referit la "Tropaeum Traiani", ci la vechiul sat roman Adam Clisi, care este la cîțiva kilometri de monument, pe drumul spre Constanța. Nu mi s-a părut prea frecventat...

Mă rog... Oricum, dumneavoastră, românii, vă cunoaşteți bine tezaurele şi le prețuiți. M-am convins. Vă asigur însă că prezentîndu-le lumii cu mai puțină modestie nu veți fi judecați.

Ca să poată înțelege cine doreşte să înțeleagă ce a însemnat şi înseamnă şi astăzi Podul lui Traian în istoria României, trebuie în primul rînd să ştie că el există. Iar în drum spre ceea ce a mai rămas pe malul românesc al Dunării din opera lui Apolodor din Damasc, grînele Bărăganului, hidrocentrala de la Porțile de Fier şi platforma industrială a Piteştiului vor şti să povestească şi despre gîndurile de astăzi şi de mîine ale românilor.

Fiți liniştiți. Tezaurele vechi de cultură nu estompează deloc realitatea României moderne.

Cred sincer acest lucru...

Gîndiți-vă bine şi sînt convins că îmi veți da dreptate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Eveniment editorial

Mihai Ungheanu,
Holocaustul culturii române – ipoteze de sociologie literară (1944-1989),
Editura D.B.H., Bucureşti, 1999, 475 p.

Virgiliu Z. TEODORESCU

"Una din condiţiunile esenţiale ale tăriei unui popor, mai ales mic şi nu prea prieteneşte împresurat, însângerat din toate părţile, este străbaterea cât mai adâncă a culturii curate, adaptată la nevoile acelui popor".

Ion Simionescu

Sunt ani în evoluţia unui popor care reclamă ca minţile cu capacitate de analiză să realizeze o pertinentă trecere în revistă a unor evenimente petrecute în trecut, ale căror urmări se constituie drept moştenire pentru urmaşi. Ea este cu atât mai stringent necesară atunci când aceste urmări sunt distructive, chiar catastrofale pentru viitoarele generaţii. Secolul XX, pentru români, a înregistrat în cartea istoriei o serie de realizări dar şi numeroase clipe de restriştе, urmările lor reclamând luări de poziţie care să contribuie la restabilirea unei linii coordonatoare benefică pentru dezvoltarea societăţii. Asemenea reacţii au fost formulate după evenimente ca: răscoala din 1907, primul război mondial, anii crizelor economice, rapturile teritoriale, participarea la cel de-al doilea război mondial. O cu totul altă situaţie s-a creat pentru România din momentul înfăptuirii actului de la 23 august 1944. "Eliberatorii", conform mandatului oferit de aliaţii cu care au acţionat împotriva hitlerismului şi fascismului, ne-au integrat în zona de interese ale bolşevismului şi au procedat metodic pentru a realiza o extindere a "măreţelor lor înfăptuiri".

Volumul *Holocaustul culturii române* oferă cititorului prilejul de a găsi, la o atentă lectură, o reuniune de luări de poziţie ale autorului Mihai Ungheanu în problema moştenirii culturale, predilect a celei literare, manifestându-şi tranşant oprobiul la adresa tuturor celor care s-au manifestat în decursul anilor pentru întinarea acestui tezaur naţional. Menţionăm că, deşi autorul a făcut precizarea perioadei la care face referinţă în studiile publicate, nu a putut respecta cu strictеţe această limită întrucât multe din cele ce au generat holocaustul la adresa culturii româneşti îşi au originea în deceniile anterioare sau îşi continuă efectele distructive şi în acest ultim deceniu al secolului XX.

Actul samavolnic la adresa culturii româneşti s-a constituit într-un proces de mare duritate manifestat pe toate planurile. Cartea lui Mihai Ungheanu realizează o amplă radiografie a acestui proces, stabilind treptele parcurse cu tot calvarul îndurat de către cei ce reprezentau "regimul burghezo – moşieresc", condamnat de ocupaţia cizmei armatei roşii la dispariţie pentru a face loc "binefăcătoarei opere" de comunizare – sovietizare forţată. Era, de fapt, pretextul pentru a înlătura inteligenţa, elita societăţii româneşti, purtătoare şi diriguitoare, în calitate de port drapel, a simţămintelor naţionale în totală opoziţie cu cele preconizate de ocupanţi. Înlăturarea fizică şi a creaţiei celor ce incomodau pe "reformatorii" societăţii nu s-a referit numai la cei trăitori în acei ani, operaţiunea fiind aplicată sistematic şi asupra moştenirii culturale "vinovată" de a fi purtătoare de mesaj naţional şi patriotic, noţiuni incompatibile pentru perioada de apăsătoare prezenţă sovietică menită a ne îngloba în marea familie a popoarelor URSS.

În amintitele studii autorul realizează cu discernământ analiza celor 45 de ani de aşa-zis regim comunist, identificând în evoluţia anilor treptele durerii care au definit acest holocaust. Precizăm de la bun început că impresia generală a lecturii cărţii îl conturează pe Mihai Ungheanu în postura de chirurg la o clinică universitară realizând în faţa asistenţei o disecţie analitică ce-i permite să evidenţieze cauze şi efecte, interese minore şi majore ale epigonilor mobilizaţi şi "motivaţi" de a-şi asigura eternitatea "operelor" prin aruncarea şi eliminarea realelor valori. Putem afirma că ceea ce l-a determinat să încredinţeze tiparului aceste studii se constituie ca un SOS pentru necesara dezmeticire a tuturor celor care ne constituim drept cetăţenii acestei ţări.

Metodologia aplicată de cei formaţi la şcoala de îndoctrinare a Cominternului, de cele mai multe ori alogeni care nici nu cunoşteau şi mai ales nu doreau să cunoască specificul poporului român, a fost, prin modul

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

de realizare, adevăratul holocaust la adresa culturii române. Autorul evocă oameni şi fapte care s-au constituit în adevărate simboluri de conduită ca apărători ai destinelor acestui neam punând în antiteză meschinăria, mârşăvia celor care, ca instrumente ale "noii societăţi", au pângărit, au înlăturat, au distrus patrimoniul cultural. Mihai Ungheanu realizează o prezentare a acestei galerii de culturnici, instrumente ale ocupantului, preocupaţi de un singur ţel, cel al situării lor în noile structuri pe locuri cât mai privilegiate. Analiza i-a permis să stabilească evoluţia, transformările de comandament şi comportament ale acestor impostori care se considerau ca exponenţi ai noii culturi. Adevăraţi cameleoni prin comportamentul manifestat, au avut o concludentă capacitate de orientare devenind de la o etapă la alta slujitorii noilor "orientări", inclusiv în cadrul acţiunii de reabilitare selectivă a exponenţilor vechii societăţi. Ca atare, înfăptuitorii actelor de epurare, cât şi ciracii lor au dominat aceste decenii, fiind bine ancoraţi în sistem, depăşind momentele de relative restructurări şi eliminări de cadre indezirabile.

Analitic, autorul prezintă acest proces al holocaustului culturii române stabilind că în momentul 1989 nu s-a constituit ruptura de asemenea acte ofensive la adresa acestui tezaur al personalităţii poporului român. Schimbările de nuanţe nu înlătură pericolul la adresa acestui tezaur care se poate constitui în orice moment în argumentul care să evidenţieze contribuţia la constituirea patrimoniului cultural mondial, inclusiv cel european. A pierde asemenea valori este o flagrantă eroare, trăim anii când fostele ţări coloniale, şi nu numai, îşi revendică restituirea patrimoniului cultural de care, în diverse împrejurări, au fost deposedate. La această acţiune, cu atât mai mult România, acum trebuie să-şi manifeste în orice împrejurări legitimele revendicări pentru a i se restitui ceea ce i-a aparţinut şi de care samavolnic a fost păgubită, pentru a deveni la alţii valori ce contribuie la creşterea prestigiului patrimoniului unor instituţii de cultură străine, care de multe ori evită chiar de a face cuvenitele avizări în privinţa provenienţei din perimetrul carpato – dunăreano – pontic.

Structurarea volumului se constituie într-o argumentată susţinere a celor enunţate de autor. Ne referim la integrarea în partea a treia a unei "Addenda" în care au fost reproduse luările de poziţie ale culturnicilor care au fost urmate de acte agresive la adresa oamenilor şi a creaţiilor lor. Primele două părţi reunesc o suită de articole elaborate în ultimul deceniu, multe publicate la timpul respectiv în presa care şi-a permis să-şi asume o asemenea luare de poziţie tranşantă, acţionând fără compromisuri pentru salvarea şi diminuarea efectelor holocaustului la adresa culturii româneşti. Există chiar o oarecare repetiţie, autorul revenind la exemplele tratate anterior, dar de fiecare dată introducând noi elemente care permit o mai aprofundată cunoaştere a cazului tratat. Sunt evocate personalităţi ca: Ion Antonescu, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Lucian Blaga, Lucreţiu Pătrăşcanu, Tudor Arghezi, George Călinescu, Gheorghe Brătianu, Constantin C. Giurescu, V. Papacostea, Sauciuc Săveanu, Silviu Dragomir, Mihai Manoilescu, Ioan Lupaş, Alice Voinescu, Alice Botez, Mircea Vulcănescu, Petru Comarnescu, Constantin Noica, Păstorel Teodoreanu, Nichifor Crainic, Harry Brauner, Lena Constante, Vasile Voiculescu, Edgar Papu, Dragoş Protopopescu, Aron Cotruş, Vintilă Horia, Sextil Puşcariu, I. Al. Brătescu Voineşti, Octavian Goga, Constantin Virgil Gheorghiu, Alexandru Tzigara – Samurcaş, Virgil Carianopol, Ion Gr. Perieţeanu, Mircea Pavelescu, Radu Gyr, Ion Vinea, Radu Tudoran, I.N. Herescu, Constantin Rădulescu - Motru, George Gregorian, Ioan Petrovici, Romulus Dianu, D. Iov, Virgiliu Slăvescu, Doina Petreanu, Dumitru Murăraşu, Vasile Militaru, Alexandru Marcu, Moş Nae Batzaria, Pamfil Şeicaru, Lucian Predescu, Alexandru Bădăuţă, Dimitrie Gusti, Simion Mehedinţi, Liviu Rebreanu, Ion Caraion, Tudor Teodorescu Branişte, Vladimir Streinu, Şerban Cioculescu, Raoul Şorban, Perpessicius, Radu Cosaşu, Alexandru George, Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Liviu Rusu, Alexandru Oprea, Pompiliu Marcea, D. Vatamaniuc, Titu Maiorescu, Ion Lăncrănjan, Ştefan Pascu, Dan Zamfirescu, Nicolae Labiş. În antiteză sunt amintite nefastele contribuţii demolatoare ale lui Jacap Alexandru, Nicolae Goldenberg, Vasile Luca, Miron Radu Paraschivescu, Alexandru şi Sorin Toma, Iosif Chişinevschi, Ştefan Voicu, Silviu Brucan, Miron Constantinescu, Nestor Ignat, Pavel Erdöş – alias Apostol, Eugen Jebeleanu, Cicerone Theodorescu, Gaál Gábor, Nagy István, Ioanichie Olteanu, Sütö Andraş, C.I. Gulian, Felix Aderca, I. Ludo, N. Tertulian, Vicu Mândra, I. Vitner, Ov. S. Crohmălniceanu, Paul Cornea, Paul Georgescu, Silvian Iosifescu, Emil Boldan, Mitu Grosu, Ileana Vrancea, Mihail Roller, Leonte Răutu, Barbu T. Câmpina, Gáll Ernö, Gheorghe Rădulescu - Gogu, Zigu Ornea, Saşa Pană, Spătaru alias Emil Bodnăraş, Radu Geo Bogdan, Pavel Chirtoacă, Jacop Popper, Ion Călugăru, Nicolae Moraru, I. Peltz, Cristian Sârbu, Méliusz Iózsef, Alexandru Jar, Nicolae Corbu, Alexandra Sidorovici, Ada Gregorian, Sorin Mladoveanu, Sergiu Fărcăşan, Traian Şelmaru, Ofelia Manole, Nina Cassian, Marcel Breslaşu, Maria Banuş, Mihai Beniuc, Delia Rudaşcu, Mauriciu Vescan, Victor Bârlădeanu, Petru Dumitriu, Walter Roman, Alexandru Şiperco, Henri Wald, George Macovescu, Geo Bogza, Moses Rosen, Georgeta Horodincă, Mihai Novicov, Horia Bratu.

În enunţul lui Mihai Ungheanu se regăsesc şi acele aprecieri referitoare la deschiderile, cu limitele lor, care s-au petrecut după larga dezbatere a Declaraţiei din aprilie 1964, culminând cu poziţia României în cazul invaziei armatelor sovietice în Cehoslovacia din august

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

1968. Au fost anii când creatorii de act cultural au elaborat lucrări cu referință la epoca contemporană, evadând din caracteristicile propagandei din deceniile anterioare.

Autorul reia problema istoriei României aducând în discuție o serie de declarații care, coroborate, oferă posibilitatea înțelegerii factorilor decizionali cărora li se datorează aranjamentele de culise cu urmări atât de catastrofale pentru patrimoniul cultural românesc. Consideră că la această concertată acțiune un rol deosebit a revenit colaboratorilor postului de radio "Europa Liberă".

O notă distinctă o acordă metamorfozei Uniunii Scriitorilor în cadrul căreia au dominat abuzul și incompetența facilitând interese de clan, privilegiile fiind acordate în funcție de relațiile de subordonare. Imixtiunea organelor de partid, compromisurile au caracterizat anii de frământări, incertitudini, răsturnări de situații și de persoane.

Preocupat și de soarta viitoare a economiei românești, Mihai Ungheanu readuce în atenție una dintre personalitățile perioadei interbelice care, prin studiile întreprinse, a cunoscut aprecierile specialiștilor. Soluțiile formulate vizau stările existente în România, preconizând valorificarea potențialului uman și material existent. Este cu atât mai curios că, după înlăturarea principiilor economiei centralizate de tip socialist nu se vrea să se ia în atenție o asemenea contribuție românească, procedându-se la o abdicare în favoarea pieței internaționale, transformându-se România într-un importator de toate celea, mai mult, ajungând să se exporte materii prime, deși există posibilități de prelucrare a lor în țară, care se întorc ca produse finite la prețuri mult ridicate.

Holocaustul culturii române este o carte pe care autorul o supune lecturii atente, citirii și recitirii, chiar adnotării, pentru ca, în final, lărgirea orizontului cunoașterii să ne conducă la înțelegerea că este imperios necesar să ne dezmeticim la scară națională, pentru a bloca această bătălie în marș soldată cu pierderi irecuperabile pentru cultura românească și pentru neamul românesc. Reluăm cuvintele lui Mihai Ungheanu: "Opinia publică românească are dreptul să le cunoască. Bătălia cu vectorul antinațional și antiuman al comunismului s-a dus în cadrul instituțiilor culturale și nu în afara lor. Istoria acestei bătălii urmează să fie scrisă pe baza unei documentații verificate". Ca atare, semnalul de SOS se cere să fie receptat cum se cuvine, pentru a declanșa luarea de poziție față de actuala manifestare ostilă la adresa culturii naționale exprimată prin persuasive formule, declarative, lipsite însă de conținut. Este timpul să ne mobilizăm toate energiile pentru ca actul cultural să fie portretul României în fața voitei ignorări a ceea ce este trecutul, prezentul și năzuințele de viitor ale poporului român. Este bine să ne amintim în acest context de cele concludent exprimate de Alexandru Vlahuță la începutul veacului XX și care s-au constituit în călăuză pentru generația înfăptuitoare a Marelui Act al Unirii din anul 1918: "Strângeți-vă laolaltă câți simțiți în voi dorul de muncă și setea sfântă de adevăr, umpleți-vă sufletele de cea mai adâncă evlavie pentru trecutul glorios al neamului acestuia, pentru faptele nespus de mărețe ale strămoșilor noștri, încălziți-vă de cea mai entuziastă iubire pentru patria noastră apărată cu atâtea jertfe, pentru frumusețile acestui pământ frământat în sângele atâtor viteji, faceți ca fiecare gând și fiecare pas al vostru să fie pentru binele și înălțarea neamului românesc". Fie ca acest îndemn să ne călăuzească și pe cei ce păşim în veacul și mileniul următor.

Ex-Libris. Felix Hollenberg
Katalog zur Ausstellung in der Stadtbücherei Stuttgart Wilhelmspalais. 25 Januar bis 23 Februar 1991

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Agenda culturală

Forumul Civic Național Român

Conferința Științifică Internațională "1600 – 1918 – 1920: Istorie și Actualitate"

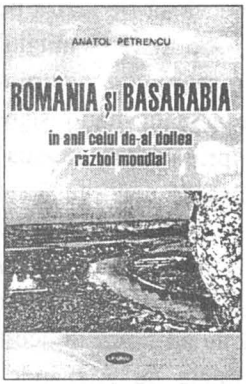

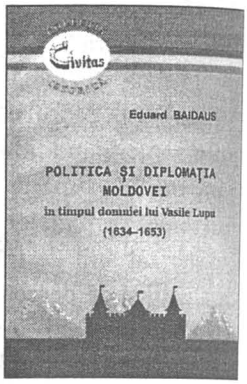

În zilele de vineri, 12 şi sâmbătă, 13 mai, în sala de conferinţe a Clubului Parlamentarilor Români "Ion Raţiu" din Palatul Parlamentului s-au desfăşurat lucrările **Conferinţei ştiinţifice internaţionale** cu tema **"1600 – 1918 – 1920: Istorie şi Actualitate"**, organizată de **Forumul Civic Naţional Român**, în colaborare cu Comisia Română de istorie a celui de-al doilea război mondial; Centrul de studii transilvane (Cluj-Napoca); Comisia de cultură, culte şi mass media din Consiliul pentru minorităţile naţionale; Fundaţia "Onisifor şi Octavian Ghibu"; Muzeul Marinei Române (Constanţa); Clubul Parlamentarilor Români "Ion Raţiu" şi Asociaţia Română pentru Educaţie Democratică; Societatea cultural – patriotică "Avram Iancu"; Asociaţia istoricilor din Republica Moldova (Chişinău); Asociaţia tinerilor istorici din Republica Moldova (Chişinău); Revista "Lumea – Magazin"; Revista "Glasul Bucovinei" (Cernăuţi); Radio Chişinău, emisiunea "Focul din Vatră".

Conferinţa a cuprins comunicări şi discuţii pe marginea unei impresionante diversităţi de teme, ordonate în jurul celor trei momente hotărâtoare în realizarea unităţii naţionale a poporului român, a românilor din interiorul şi de dincolo de hotarele ţării, din timpurile etnogenezei până în zilele noastre, precum: continuitatea daco-romană în spaţiul carpato-dunărean; elemente romanice la Nordul Dunării în secolul al VII-lea; interpretări cu privire la Cronica lui Anonymus; premise ale Unirii politice a Moldovei cu Ţara Românească; Hurmuzăcheştii şi ideea unităţii naţionale şi politice a românilor; Universitatea din Cernăuţi şi Mihai Eminescu; rolul ziarului şi revistei "Glasul Bucovinei" în viaţa social-politică şi culturală a românilor bucovineni; Eminescu şi unitatea naţională; poziţia minorităţilor naţionale din România faţă de Marea Unire din 1918; legitimitatea istorică a statului naţional român; Unirea Ţărilor Române sub Mihai Vodă Viteazul; contribuţia intelectualilor ardeleni la Unirea Basarabiei cu România; Dobrogea interetnică: un model pentru Europa; Românii şi România în istoriografia sârbă; agresiunea sovietică împotriva Finlandei şi României; conştiinţa naţională la românii din Banat; Statul român – protector al românilor din Balcani; biserică şi identitate naţională; România de la diktat la tratat; România şi securitatea est – europeană; relaţiile tradiţionale sârbo – române; popoare, naţiuni, state naţionale şi globalizarea la cumpăna dintre milenii; privire asupra tratatului bilateral România – Ucraina; România şi Uniunea Europeană etc.

Lucrările Conferinţei, coordonate de Prof. univ. dr. Viorica Moisiuc, au cunoscut participarea unui mare număr de personalităţi ale istoriografiei, academicieni, profesori universitari, cercetători, din Bucureşti, Constanţa, Cluj-Napoca, Timişoara, Târgovişte, Craiova, Sibiu, Iaşi, Chişinău, Cernăuţi, Belgrad.

Conferinţa a fost onorată de prezenţa I.P.S.S. Nestor Vornicescu, Mitropolitul Olteniei, care a propus şi a susţinut printr-o comunicare argumentată Sanctificarea Voievodului Mihai Viteazul, apărător al creştinătăţii, luptător pentru libertatea bisericii ortodoxe din Ardeal şi din regatul polon, întemeietor al Mitropoliei ortodoxe de la Alba Iulia, cinstit de urmaşi prin adorarea neîntreruptă a relicvelor sale.

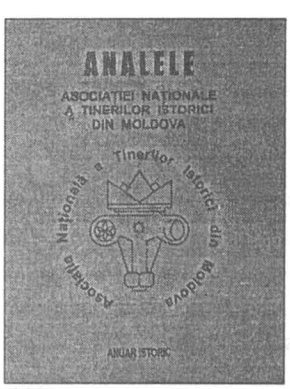

Programul Conferinţei a cuprins şi lansarea lucrărilor: *Amintiri despre George Enescu. Corespondenţă*, de Veturia O. Ghibu, *Autohtonii în Dacia*, vol. II, – *Dacia post-romană până la slavi* de Dumitru Protase şi *Pagini de Jurnal, vol. II*, de Onisifor Ghibu.

Participanţii la Conferinţă au făcut cunoscut, într-o conferinţă de presă, Memoriul care a fost adresat Preşedintelui României, prin care se cere să nu se ratifice Acordul dintre România şi Republica Moldova recent semnat.

Începând cu numărul viitor, revista "Biblioteca Bucureştilor" va publica o parte din comunicările prezentate în cadrul Conferinţei.

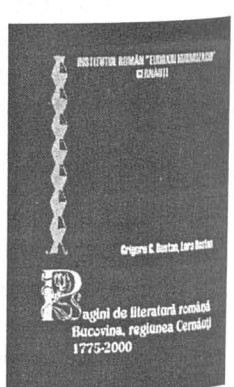

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biblioteca Militară Națională

140 de ani de la înființare

Miercuri, 24 mai a.c., în Sala de marmură a Cercului Militar Național din București, au avut loc festivitățile prilejuite de împlinirea a 140 de ani de la înființarea Bibliotecii Militare Naționale. Cuvântul de deschidere a fost rostit de col. dr. ing. Alexandru MIHALCEA, directorul Bibliotecii.

S-a dat citire Ordinului Ministrului Apărării Naționale.

Au fost transmise mesaje de felicitare din partea Președintelui României, Ministrului de Interne, Academiei de Înalte Studii Militare, Colegiului Național de Apărare, Academiei Tehnice Militare, Institutului pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară și a Universității de Medicină și Farmacie "Carol Davila" – București.

De asemenea, au rostit saluturi omagiale Ana ANDREESCU, directorul Direcției Cultură scrisă din Ministerul Culturii și Dan ERCEANU, directorul Bibliotecii Naționale.

Cu acest prilej, Biblioteca Militară Națională a oferit diplome de onoare unui număr de personalități culturale.

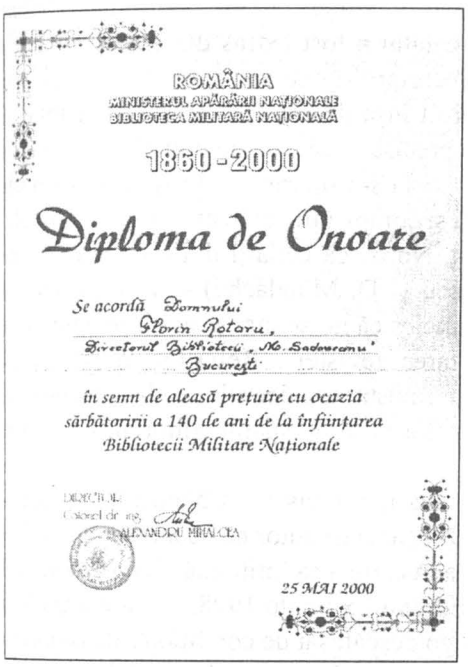

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
BIBLIOTECA MILITARĂ NAȚIONALĂ

1860-2000

Diploma de Onoare

Se acordă Domnului
Florin Rotaru,
Directorul Bibliotecii „Mihail Sadoveanu"
București

în semn de aleasă prețuire cu ocazia
sărbătoririi a 140 de ani de la înființarea
Bibliotecii Militare Naționale

DIRECTOR AL
Colonel dr. ing.
ALEXANDRU MIHALCEA

25 MAI 2000

Printre personalitățile onorate cu diploma aniversară s-a aflat și istoricul Florin ROTARU, directorul Bibliotecii "Mihail Sadoveanu" din București

Mesajul Președintelui României

Aniversarea a 140 de ani de la înființarea Bibliotecii Ministerului de Război, ale cărei tradiții le poartă Biblioteca Militară Națională, îmi oferă prilejul să vă felicit și să vă doresc succes, în continuare, în activitatea cultural-științifică pe care o desfășurați în slujba armatei și a țării.

Înțeleapta măsură a domnitorului Alexandru Ioan Cuza de a înființa Biblioteca, printre primele structuri ale Armatei Naționale moderne, a îngăduit, încă de la începuturi, informarea sistematică a personalului cu literatura militară de specialitate, a călăuzit pașii ofițerilor spre universul fascinant al cărții, îndemnându-i să se formeze ca profesioniști și oameni de cultură.

Evoluțiile instituției dumneavoastră, în concordanță cu misiunile armatei și aspirațiile culturale ale societății românești, au confirmat funcționalitatea și unitatea Bibliotecii Militare Naționale în sistemul militar, în cultura și știința românească.

Depozitară a unor valoroase fonduri de cărți și colecții de periodice, adunate și ordonate după criterii științifice de generații succesive de specialiști, Biblioteca Militară Națională s-a afirmat în viața spirituală a țării prin exactitatea documentării, prin operativitatea introducerii în circuitul de lectură a cărților necesare armatei - și nu numai ei - pentru cunoașterea politico-militară a fenomenelor interne și universale, pentru îmbogățirea culturii profesionale a tuturor celor interesați de problematica apărării patriei.

Urgisită de mai multe ori din cauza evacuării în timpul primului război mondial sau a epurării colecțiilor sale pe criterii străine de cultură, Biblioteca a renăscut, de fiecare dată, și-a refăcut fondurile de publicații, s-a străduit să fie permanent utilă cititorilor săi.

Înnoirile aduse organismului militar de Revoluția din Decembrie 1989 au înscris și Biblioteca Militară Națională pe drumul aspirației către o structură intrinsecă unei instituții moderne, atât de necesare într-o perioadă de restructurări și modernizări care nu se pot face fără a ști ce se întâmplă în lume, ce experiențe s-au acumulat în țările dezvoltate.

Sunt convins că și în viitor conducerea armatei va stimula activitatea bibliotecilor din armata noastră, va încuraja profesionalismul și competența personalului din acest sistem, va găsi resursele necesare modernizării și perfecționării funcțiilor sociale ale Bibliotecii Militare Naționale.

La această aniversare, doresc întregului personal al Bibliotecii Militare Naționale multă sănătate, putere de muncă și cât mai multe împliniri în nobila sa misiune culturală.

Ordinul Ministrului Apărării Naționale

La 25 mai 2000 se împlinesc 140 de ani de când, din Poruncă Domnească și cu Înalta Aprobare a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, ministrul de război, generalul Ioan Emanoil Florescu emite "Ordinul de zi pe Întreaga Oștire nr. 93" prin care se înființează Biblioteca Ministerului de Război, importantă instituție centrală de cultură a armatei, proiectată pentru a lumina și sprijini procesul reformelor care au marcat Unirea Principatelor Române.

Această casă a cărților a apărut ca o firească nevoie a personalului Oastei Române deoarece - așa cum afirma Octav Vorobchievici - "ofițerul e un om de arme, de câmp, de luptă. În domeniul cărții, el are nevoie de textele cari, în timp de pace îi dau în mic atmosfera de război, pentru care se pregătește pe el și pe ai lui în vederea jertfei supreme".

În devenirea ei istorică, biblioteca a acumulat un valoros fond de carte și colecții de periodice provenite din finanțări ale Ministerului Apărării Naționale, donații ale cadrelor militare și ale unor personalități ale științei și culturii românești, din schimburi interbibliotecare.

O expresie convingătoare a atitudinii și vocației culturale a armatei, în toți acești ani, este faptul că, în ciuda războaielor, a prefacerilor reformatoare, care au impus gestionarea armatei sub spectrul austerității s-au găsit, totuși, fonduri pentru ca biblioteca să poată să-și acumuleze informațiile, să le depoziteze pe criterii științifice, să le pună operativ la dispoziția cititorilor săi.

Structura și funcționalitatea Bibliotecii Militare, politicile specifice promovate cu consecvență de-a lungul anilor, modernizarea serviciilor care au făcut-o compatibilă cu celelalte instituții culturale din țară se datorează, în bună măsură, marelui cărturar, membru corespondent al Academiei Române, Nicolae Densușianu, care a condus instituția în perioada 1884 - 1911, lăsând amprenta profesionalismului și pasiunii sale pentru știință, a devotamentului față de instituția militară. Biblioteca a renăscut de fiecare dată, după vicisitudinile istoriei care i-au afectat patrimoniul, i-au dezechilibrat structura fondurilor de publicații. În timpul refugiului spre nordul Moldovei din primul război mondial s-au distrus ori s-au rătăcit cărți și colecții de o inestimabilă valoare. Măsurile barbare de scoatere și ardere a cărților prohibite pe criterii politice în anii 1945 - 1989 au determinat pierderi ireparabile, care se resimt și azi în capitalul informațional al instituției.

După 22 decembrie 1989, Biblioteca Militară Națională s-a încadrat armonios în procesul de înnoire a Armatei României, în acțiunea de reconsiderare și reașezare a valorilor culturale în ordinea lor firească.

Astăzi, la cei 140 de ani de existență, reînnodând firul tradiției, Biblioteca Militară Națională se află pe "traiectoriile reformei", dezvăluindu-și cu pregnanță rostul ei firesc de activă și necesară componentă a instruirii și educării personalului armatei, de ale cărei servicii beneficiază cadre active și în rezervă, veterani, membri ai familiilor de militari, elevi și studenți, cercetători ai fenomenului politico-militar contemporan.

Cu prilejul acestui moment aniversar, în numele meu și al conducerii Ministerului Apărării Naționale, aduc mulțumiri personalului Bibliotecii Militare Naționale pentru profesionalismul și răspunderea cu care muncește zilnic și îl îndemn să-și continue nobila misiune de valorificare a tezaurului cuvintelor scrise și adunate în cărți.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

O completare necesară

Liviu BUTUC

Ne-a parvenit cu mare întîrziere (avînd în vedere că pe foaia de titlu anul apariției este 1998) lucrarea *Revista Biblioteca – studiu monografic* semnată de redactorul şef al acestui mensual de profil, d-l Emil Vasilescu. Cum e şi firesc ea se oferă specialiştilor în domeniu care vor să intre în intimitatea istoriei unei publicații ce a fost reazemul generațiilor de bibliotecari din ultimele decenii.

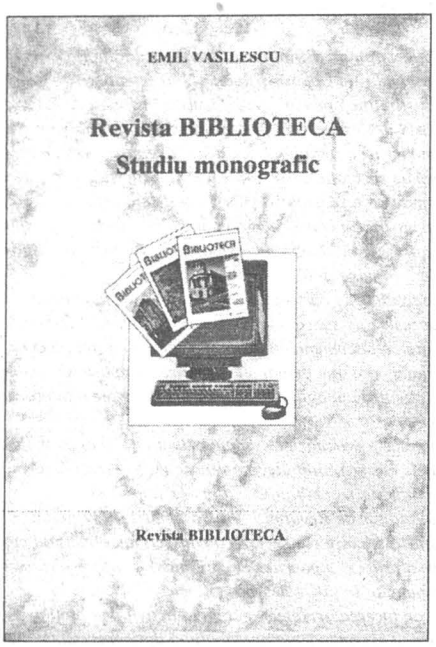

O nedumerire are însă d-l Vasilescu pe care şi-o exprimă retoric-ironic la pagina 27: "... pe lîngă redacția «Căminului Cultural», în luna iulie 1948, apare primul număr al publicației, eronat probabil intitulată «Călăuza cetitorilor», lunar de îndrumare a bibliotecilor şi a cititorilor. Publicația nu are un grup redacțional anunțat, ci utilizează mai vechiul slogan secretos: «Apare sub îngrijirea unui comitet». Care va fi fost acela este greu de spus..."

Acum suntem în situația de a-i satisface curiozitatea şi de a aduce o completare necesară acestui trudit studiu.

Inițiatorul acestei "Călăuze" este un distins cărturar şi traducător pe numele său Pericle Martinescu, ajutat de colaboratorii G. Baiculescu (de la Biblioteca Academiei), V. Cheresteşiu (de la Biblioteca Universității din Cluj), Eugen Schileru (de la Editura de Stat) şi Mihai Şerban. Aflăm acest amănunt în cartea *7 ani cît 70* – Bucureşti, Editura Vitruviu, 1997 – un jurnal ținut în ascuns între anii 1936 – 1976, "o fidelă cronică a instaurării regimului comunist în România", semnată de Pericle Martinescu. La pagina 53 a susnumitei lucrări, corespunzătoare zilei de 3 august 1948, autorul notează: "În sfîrşit «Călăuza cetitorului», noua revistă a ministerului, a văzut, cum se zice, lumina tiparului. După discuții şi proiecte care au durat vreo şapte – opt luni de zile, după ce s-a tipărit a doua oară, acum e pe piață. Dar şi acum era în pericol să fie retipărită a treia oară. De ce? Fiindcă în revistă e un citat din Lenin, cu indicarea următoarei surse: «Din sarcinile Uniunii Tineretului». Citatul a fost extras din acea cuvîntare a lui Lenin. Secretarul-general – unul din cei trei (Moraru), a găsit însă de cuviință că sursa citatului nu este destul de precisă şi că trebuie completată. Nu voia să se ştie că revista s-a tipărit, s-a broşat, s-a terminat «Faceți ce ştiți şi completați acolo cum ştiți», a fost ultimul lui cuvînt. Noroc că ceilalți doi secretari-generali (Mihail Florescu şi D. Mihalache) – uneori e bine că sînt trei – au înțeles că nu se mai poate face nimic şi au îngăduit difuzarea revistei". Referitor la anonimatul articolelor din revistă cronicarul ne dă amănunte în pagina 54, dar din lipsă de spațiu editorial, întrerupem aici citatul.

Despre apariția revistei "Călăuza bibliotecarului", în anul 1948, acelaşi autor ne dă amănunte, de data aceasta într-o altă carte a sa intitulată: *Visul cavalerului* – Constanța, Editura Ex Ponto 1998. O autobiografie în care un alter-ego descătuşat de condiționările istoriei îşi permite să practice un chestionar dus pînă la o anumită cotă a intimității biografice de la care nu se mai poate răspunde, un alter-ego interogator, cu exigențe de procuror, care inventează continuu culpe obligînd egoul la strategii de apărare sau autodivulgare şi dezavuarea unor fenomene istorice inhibante pentru un creator care gustase din "gastronomia" libertății interbelice. Din dorința senectuții de a se mărturisi, de a se confesa şi a-şi cere scuze timpului pierdut, aflăm, printre alte "năzdrăvenii" spirituale că (alături de alți cîțiva colegi) este şi întemeietorul revistei de profil a bibliotecarilor din România. Pentru autenticitate şi persuadare ne permitem, cu acordul autorului, să extragem citatul care ne aduce la cunoştință întreprinderea respectivă: "Ce fel de revistă era aceasta? Ego: Era prima revistă de la noi de îndrumare a bibliotecarilor şi ea răspundea unei stringente nevoi atunci cînd în țară se înființaseră şi funcționau 12.000 de biblioteci (sătești, orăşeneşti, sindicale, şcolare etc.) cu tot atîția bibliotecari noi cărora avea să le vină în ajutor macheta şi primul număr al revistei, de a cărei apariție m-am îngrijit pînă în anul 1952.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Alter-Ego: Te întorseseşi, aşadar, la o activitate pe care o practicaseşi mai înainte...

Ego: Nu. N-am redevenit bibliotecar, ci redactor al unei reviste pentru bibliotecari (n.n. Pericle Martinescu a fost printre primii bibliotecari ai Bibliotecii Municipiului Bucureşti între anii 1937 – 1941. Amănunte în acest sens ne dă în lucrarea susamintită la pg. 102 – 104).

Alter-Ego: Prin ce împrejurări, căci – după cum ai mărturisit mai înainte – nu-ţi surîdea să intri în gazetărie.

Ego: Nici aici nu făceam gazetărie propriu-zis, ci act de cultură în sens mai larg. La Departamentul Aşezămintelor Culturale, tutelat de ministerul Informaţiilor, se simţea lipsa unei publicaţii pentru îndrumarea bibliotecarilor. S-a apelat la cîţiva oameni de specialitate, G. Baiculescu, de la Biblioteca Academiei Române, un universitar, Victor Cheresteşiu, un exponent al sectorului editorial, Eugen Schileru, un reprezentant al secţiei culturale de la Confederaţia Generală a Muncii etc., cu sarcina de a înfiinţa o revistă pentru bibliotecari. Acest colectiv s-a întrunit de mai multe ori, a dezbătut problema, a trasat profilul publicaţiei proiectate, i s-a fixat chiar titlul, dar nu reuşea să concretizeze ideea din cauză că nimeni nu se angaja să se ocupe direct şi personal de alcătuirea revistei. Nu aveau timp pentru aşa ceva. Eugen Schileru mi-a făcut mie propunerea, la ea s-a asociat şi G. Baiculescu, asigurîndu-mă că ei, colectivul acela, îmi vor da tot concursul. Propunerea mi-a surîs. Era vorba de un fel de buletin bibliografic care să urmărească şi să înregistreze întreaga producţie editorială, primind cărţile noi, clasificîndu-le după materii (...), făcînd scurte note despre ele şi prezentîndu-le astfel bibliotecarilor. (...) În cîteva săptămîni – după ce ei se tot consfătuiseră vreun an de zile – am prezentat primul număr tipărit din «Călăuza bibliotecarului». Acel prim număr de 32 pagini îl făcusem singur, cu articole scrise de membrii colectivului (care s-a şi desfiinţat pe urmă), iar după aceea, a trebuit să alcătuiesc un corp redacţional, compus din cîţiva confraţi literari ca Mihail Şerban, Iulian Vesper, Camil Baltazar, apelînd şi la alţi colaboratori din afară, şi astfel revista a prins aripi, apărînd cu regularitate lună de lună şi treaba mergea bine. Pînă cînd la Direcţia Bibliotecilor, un personaj arţăgos, Ştefan Gruia, tîmplar de prin părţile Ciucului, improvizat activist cultural, a cărui primă grijă a fost să ne desfacă nouă contractele de muncă şi să ne izgonească din minister, ca «rămăşiţe burgheze». (...) Intram astfel în statutul celor condamnaţi să trăiască «pe margine», cum a constatat şi Constantin Noica, el însuşi supus în acea perioadă unui regim de «surghiun intern» mult mai sever".

Încheiem aici cu convingerea că am făcut o adăugare utilă şi am răspuns nedumeririi d-lui Emil Vasilescu – autorul studiului despre care am făcut referinţă.

Noutăţi editoriale

- Arghezi, Tudor, *Eminescu*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2000
- Auerbach, Erich, *Mimesis*. Reprezentarea realităţii în literatura occidentală, Editura Polirom, Iaşi, 2000
- Bulgăr, Gheorghe, *Momentul Eminescu în cultura română*, Editura Saeculum, Bucureşti, 2000, 174 p., 34.900 lei
- Calvocoressi, Peter, *Rupeţi rîndurile!* Al doilea război mondial şi configurarea Europei postbelice, Editura Polirom, Iaşi, 2000
- Cernat, Manuela, *Jean Negulescu*, Editura "Alo, Bucureşti!", Colecţia "Centenarul cinematografiei româneşti", Bucureşti, 2000, 224 p.
- Cicero, Marcus Tullius, *Despre destin*, Editura Polirom, Iaşi, 2000
- Codrescu, Răzvan, *De la Eminescu la Petre Ţuţea (pentru un model paideic al dreptei româneşti)*, eseuri, Editura Anastasia, Bucureşti, 2000, 182 p.
- d'Encausse Carrère, Hélène, *Blestemul ruşilor*. Eseu despre asasinatul politic, Editura Polirom, Iaşi, 2000
- Dragoş, Nicolae, *Poeme lapidare*, Fundaţia Naţională "Nişte ţărani", Bucureşti, 2000, 130 p.
- Felea, Victor, *Jurnalul unui poet leneş*, ediţie îngrijită de Lidia Felea, Editura Albatros, Bucureşti, 2000, 834 p.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

• Genoiu, George, *Dramele decăderii*, teatru, Editura "Rampa şi ecranul", Colecţia "Excelsior – scriitori contemporani", Bucureşti, 2000, 448 p., 30.000 lei

• Golea, Antoine. Vignal, Marc, *Larousse – Dicţionar de mari muzicieni*, traducere şi completare privind compozitorii români de Oltea Şerban-Pârâu, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2000, 539 p., 139.000 lei

• Gheorghiu, Val, *Pretenţiile barcagiului Caron*, proză scurtă, Editura Polirom, Iaşi, 2000, 250 p.

• Handoca, Mircea, *Viaţa lui Mircea Eliade*, ediţia a II-a revizuită şi adăugită, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000, 288 p.

• Havel, Václav, *Opera calicilor (Caruselul)*, prelucrare după John Gay, traducere şi postfaţă de Jean Grosu, Editura UNITEXT, Bucureşti, 2000

• Ibrăileanu, G., *Curentul Eminescu*, ediţie îngrijită şi cuvânt înainte de Nicolae Iliescu, Editura Viitorul Românesc, Bucureşti, 2000, 216 p., 24.500 lei

• Inoue, Yasushi, *Puşca de vânătoare*, traducere de Lia şi Platon Pardău, Editura Humanitas, Colecţia "Cartea de pe noptieră", Bucureşti, 2000, 94 p.

• Isaac, Jeffrey C., *Democraţia în vremuri întunecate*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

• Manolache, C., *Scânteietoarea viaţă a Iuliei Haşdeu*, ediţie critică şi prefaţă de I. Oprişan, Editura Saeculum, Bucureşti, 2000, 320 p., 40.000 lei

• Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe*, eseu despre romanul românesc, Editura Gramar, Colecţia "100+1 capodopere ale romanului românesc", Bucureşti, 2000, 736 p., 85.000 lei

• Mehr, Boris Marian, *Evreii – istorie, valori*, Editura Hasefer, Bucureşti, 2000

• Micu, Dumitru, *Istoria literaturii române de la creaţia populară la postmodernism*, Editura Saeculum, Bucureşti, 2000, 848 p., 250.000 lei

• Pessoa, Fernando, *Cartea neliniştii (compusă de Bernardo Soares, ajutor de contabil în oraşul Lisabona)*, vol. I-II, traducere din limba portugheză, prefaţă, note şi indice tematic de Dinu Flămând, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 2000, 284+236 p.

• Popescu, Dumitru Radu, *Actori la curtea prinţului Hamlet*, Editura Viitorul Românesc, Bucureşti, 2000, 256 p., 28.500 lei

• Ralea, Mihai, *Ideea de revoluţie în doctrinele socialiste*, studiu introductiv, note, ediţie îngrijită de Constantin Schifirneţ, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 2000, 358 p., 25.000 lei

• Rivière, Claude, *Socio-antropologia religiilor*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

• Schonberg, Harold C., *Vieţile marilor compozitori*, traducere de Irina Ionescu, Editura Lider, Bucureşti, 2000, 560 p., 95.000 lei

• Setlacec, Dan, *Amintiri, mărturii, opinii*, interviu realizat de dr. Dora Petrilă, Editura Albatros, Bucureşti, 2000

• Steinhardt, N., *Dumnezeu în care spui că nu crezi...*, scrisori către Virgil Ierunca (1967 – 1983), ediţie îngrijită de Monica Manu, Editura Humanitas, Colecţia "Memorii, jurnale, convorbiri", Bucureşti, 2000, 304 p.

• Thiesse, Anne-Marie, *Crearea identităţilor naţionale în Europa. Secolele XVIII - XX*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

• Vovelle, Michel (coordonator), *Omul Luminilor*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

• Zi, Lie, *Calea vidului desăvîrşit*, Editura Polirom, Iaşi, 2000

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Calendarul evenimentelor culturale
mai 2000

♦ mai 1600. 400 de ani de la **unificarea de către Mihai Viteazul a celor trei ţări româneşti (Moldova, Transilvania şi Ţara Românească)**

♦ mai 1950. 50 de ani de la apariţia, la Iaşi, a publicaţiei **"Iaşul nou"**, almanahul literar al Uniunii Scriitorilor din R.P.R. - Filiala Iaşi (a apărut până în martie 1954)

♦ 1 mai. **Ziua Internaţională a Muncii**

♦ 1 mai 1885. 115 ani de la moartea lui **Ioan Zalomit**, istoric şi filosof (1810 - 1 mai 1885)

♦ 1 mai 1885. 115 ani de la aprobarea actului numit **"Tomos"** prin care Biserica României era recunoscută autocefală de către Patriarhia din Constantinopol

♦ 1 mai 1895. 105 ani de la naşterea scriitorului **Ury Benador** (1 mai 1895 - 23 nov. 1971)

♦ 1 mai 1900. 100 de ani de la naşterea scriitorului italian **Ignazio Silone** (1 mai 1900 - 22 aug. 1978)

♦ 2 mai 1660. 340 de ani de la naşterea lui **Alessandro Scarlatti**, muzician italian reprezentativ pentru şcoala napolitană de operă (2 mai 1660 - 22 oct. 1725)

♦ 2 mai 1940. 60 de ani de la naşterea poetului **Ion Lotreanu** (2 mai 1940 - 22 mai 1985)

♦ 3 mai. **Ziua Mondială a Libertăţii Presei** (instituită de Adunarea Generală a ONU în anul 1993)

♦ 5 mai 1900. 100 de ani de la apariţia, la Bucureşti, a ziarului independent **"Patriotul"**, sub conducerea lui Constantin C. Bacalbaşa

♦ 5 mai 1935. 65 de ani de la apariţia, la Bucureşti, a ziarului independent matinal **"Zorile"**

♦ 5 mai 1955. 45 de ani de la moartea lui **George Enescu** (7 aug. 1881 - 5 mai 1955)

♦ 6 mai 1880. 120 de ani de la naşterea lui **Ernst Ludwig Kirchner**, pictor şi gravor german, lider al grupului expresionist "Podul" (6 mai 1880 - 15 iun. 1938)

♦ 6 mai 1930. 70 de ani de la naşterea scriitorului **Dorel Dorian**

♦ 6 mai 1945. 55 de ani de la naşterea pictorului **George Ţipoia**

♦ 7 mai 1800. 200 de ani de la moartea lui **Niccolo Piccini**, compozitor italian (16 ian. 1729 - 7 mai 1800)

♦ 7 mai 1840. 160 de ani de la naşterea lui **Piotr Ilici Ceaikovski**, compozitor rus (7 mai 1840 - 6 nov. 1893)

♦ 7 mai 1920. 80 de ani de la moartea lui **Constantin Dobrogeanu-Gherea**, filosof şi critic literar (21 mai 1855 - 7 mai 1920)

♦ 7 mai 1925. 75 de ani de la naşterea criticului literar **Gheorghe Tohăneanu**

♦ 8 mai 1880. 120 de ani de la moartea scriitorului francez **Gustave Flaubert** (21 dec. 1821 - 8 mai 1880)

♦ 8 mai 1895. 105 ani de la naşterea lui **Edmund Wilson**, eseist şi critic literar american (8 mai 1895 - 12 iun. 1972)

♦ 8 mai 1950. 50 de ani de la naşterea scriitorului **Gheorghe Crăciun**

♦ 9 mai 1800. 200 de ani de la naşterea lui **John Brown**, unul dintre conducătorii luptei anti-sclavagiste din SUA (9 mai 1800 - 2 dec. 1859)

♦ 9 mai 1805. 195 de ani de la moartea lui **Friedrich Schiller**, poet german (10 nov. 1759 - 9 mai 1805)

♦ 9 mai 1895. 105 ani de la naşterea lui **Lucian Blaga** (9 mai 1895 - 6 mai 1961)

♦ 9 mai 1930. 70 de ani de la naşterea lingvistului **Andrei Avram**

♦ 10 mai 1510. 490 de ani de la moartea lui **Sandro Botticelli**, pictor italian (1444 - 10 mai 1510)

♦ 10 mai 1925. 75 de ani de la moartea lui **Alexandru Marghiloman**, om de stat şi lider conservatorist, care a avut un mare rol pentru istoria României în primul război mondial [1914 – 1918] (4 iul. 1854 - 10 mai 1925)

♦ 11 mai 1865. 135 de ani de la naşterea lui **Jan Hendrik Leopold**, poet simbolist olandez (11 mai 1865 - 21 iun. 1925)

♦ 11 mai 1940. 60 de ani de la naşterea poetului **Gheorghe Istrate**

♦ 12 mai 1845. 155 de ani de la moartea lui **August Wilhelm Schlegel**, estetician, lingvist şi critic literar german (8 sept. 1767 - 12 mai 1845)

♦ 12 mai 1885. 115 ani de la naşterea poetului **Alexandru Stamatiad** (12 mai 1885 - 1956)

♦ 12 mai 1925. 75 de ani de la moartea poetei americane **Amy Lawrence Lowell** (9 feb. 1874 - 12 mai 1925)

♦ 12 mai 1970. 30 de ani de la moartea poetei germane **Nelly Sachs**, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1966 (10 dec. 1871 - 12 mai 1970)

♦ 13 mai 1845. 155 de ani de la naşterea lui **Gabriel Faure**, compozitor francez (13 mai 1845 - 9 nov. 1924)

♦ 13 mai 1930. 70 de ani de la moartea lui **Fridtjof Nansen**, renumit explorator şi oceanograf norvegian (10 oct. 1861 - 13 mai 1930)

♦ 13 mai 1940. 60 de ani de la naşterea scriitorului **Mircea Ciobanu**

♦ 14 mai 1875. 125 de ani de la naşterea lui **Jose Santos Chocano**, poet peruvian (14 mai 1875 - 13 dec. 1934)

♦ 15 mai 1925. 75 de ani de la naşterea lui **Savin Bratu**, critic şi istoric literar (15 mai 1925 - 4 mart. 1977)

♦ 16 mai 1905. 95 de ani de la naşterea lui **George Boldea**, poet şi prozator, redactor la revista "Abecedar" (16 mai 1905 - 9 dec. 1934)

♦ 16 mai 1905. 95 de ani de la naşterea lui **Dinu Bondi**, dramaturg şi publicist (16 mai 1905 - 6 ian. 1972)

♦ 16 mai 1930. 70 de ani de la naşterea scriitorului **Titus Popovici**, membru corespondent al Academiei Române (16 mai 1930 - 29 nov. 1994)

♦ 16 mai 1980. 20 de ani de la moartea scriitorului **Marin Preda** (5 aug. 1922 - 16 mai 1980)

♦ 17 mai 1920. 80 de ani de la naşterea poetului **Geo Dumitrescu**

♦ 18 mai 1940. 60 de ani de la naşterea scriitorului **Eugen Seceleanu** (18 mai 1940 - 1979)

♦ 19 mai 1825. 175 de ani de la moartea lui **Claude Henri Saint-Simon (conte de Rovroy)**, socialist utopist francez (17 oct. 1760 - 19 mai 1825)

♦ 19 mai 1965. 35 de ani de la moartea **Mariei Dabrowska**, scriitoare polonezâ (6 oct. 1889 - 19 mai 1965)

♦ 19 mai 1975. 25 de ani de la moartea lui **Ion Dongorozi**, scriitor şi publicist (4 ian. 1894 - 19 mai 1975)

♦ 20 mai 1940. 60 de ani de la moartea lui **Verner von Heidenstam**, scriitor suedez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1916 (6 iul. 1859 - 20 mai 1940)

♦ 22 mai 1885. 115 ani de la moartea scriitorului francez **Victor Hugo** (26 feb. 1802 - 22 mai 1885)

♦ 23 mai 1880. 120 de ani de la naşterea lui **Tudor Arghezi** (23 mai 1880 - 14 iul. 1967)

♦ 24 mai 1905. 95 de ani de la naşterea lui **M. A. Şolohov**, scriitor rus, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1965 (24 mai 1905 - 21 feb. 1984)

♦ 29 mai 1880. 120 de ani de la naşterea lui **Oswald Spengler**, filosof german (29 mai 1880 - 8 mai 1936)

♦ 29 mai 1930. 70 de ani de la naşterea poetului **G. D. Vasile**

♦ 29 mai 1945. 55 de ani de la moartea lui **Mihail Sebastian**, prozator şi dramaturg (8 oct. 1907 - 29 mai 1945)

♦ 30 mai 1640. 360 de ani de la moartea lui **Peter Paul Rubens**, pictor flamand (28 iun. 1577 - 30 mai 1640)

♦ 30 mai 1875. 125 de ani de la naşterea lui **Giovanni Gentile**, filosof italian (30 mai 1875 - 15 apr. 1944)

♦ 30 mai 1935. 65 de ani de la naşterea scriitorului **Ovidiu Zotta**

♦ 30 mai 1960. 40 de ani de la moartea lui **Boris Leonidovici Pasternak**, scriitor rus, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1958 (10 feb. 1890 - 30 mai 1960)

♦ 30 mai 1995. 5 ani de la moartea scriitoarei **Ştefana Velisar-Teodoreanu** (17 oct. 1897 - 30 mai 1995)

♦ 31 mai 1910. 90 de ani de la naşterea lui **Paul Langfelder**, scriitor german (31 mai 1910 - 26 apr. 1974)

♦ 31 mai 1990. 10 ani de la moartea poetului **Vasile Nicolescu** (1929 - 31 mai 1990)

NOTĂ: Rubrică realizată de colectivul *Serviciului Bibliografic* al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Contents

The Eminescu Anniversary Year 2
Paul CERNOVODEANU – Foreign Travellers in the Time between the Union of Principalities and the War of Independence 4
Ana Maria ORĂȘANU – Old Bucharest Buildings – Creators and their Work: Ion Dimitrie Berindei (III) 7
Unprepared Epitaph at the Death of the Great Chancellor Constantin Golescu 9
Doina LEMNY – Information about the Romanian People in Two 18th Century Historical Dictionaries 10
Fănuș NEAGU – Short Stories 13
In Memoriam Gheorghe Pituț 16
Teofil BĂLAJ – In the South, with Panait Istrati... (IV) 18
Dumitru BĂLAȘA – Boetius from Dacia 20
INTAMEL Conference – Zürich, September 1999
Gary E. Strong – Library's Service for a Multilinguistic Population 22
EBLIDA Agenda 26
The "Library 21" Architecture Contest 28
Teofil BĂLAJ – Georges Pillement and the Unknown Romania (IV) 30
A Publishing Event: *Virgiliu Z. TEODORESCU* – Mihai Ungheanu: *The Holocaust of the Romanian Culture* 31
The International Scientific Conference "1600 – 1918 – 1920: History and Present" 34
The National Military Library Anniversary 35
Liviu BUTUC – A Necessary Completion 36
New Books 37
The Calendar of Cultural Events – May 2000 39

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4,
sector 1, cod poștal 79711
Tel/Fax: 211.36.25
E-mail: abidob2@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA
Secretar general de redacție: Teofil BĂLAJ
Secretar de redacție: Iulia MACARIE
Culegere text: Irina BĂLAN
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA
„BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"

Numele .....
Prenumele .....
Adresa .....
Cod..... Telefon.....
Solicit abonarea la revista **„Biblioteca Bucureștilor"** pe o perioadă de ..... luni.
Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.
Anexez chitanța de plată a sumei de ..... lei în contul dvs.
nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Municipală București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară **„BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR"**. Costul unui număr este de 20.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) – 8 $ per exemplar.

Tipărit la Tipografia "Semne"

Redacția revistei "BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR" respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

GUSTAVE FLAUBERT

1821 - 1880

120 de ani de la moarte

"[...] Eu nu am sentimentul unei vieți care începe, uimirea existenței proaspăt ieşite la lumină. Mi se pare, din contră, că am existat dintotdeauna! Şi am amintiri care merg până la Faraoni. Mă văd în diferite epoci ale istoriei foarte clar, practicând meserii felurite în destine multiple. Individualitatea mea actuală este rezultatul individualităților mele dispărute. Am fost plutaş pe Nil, leno *la Roma în vremea războaielor punice, apoi retor grec în Suburria, pişcat de ploşnițe. Am murit într-o cruciadă mâncând prea mulți struguri pe o plajă a Siriei. Am fost pirat şi călugăr, saltimbanc şi vizitiu. Poate şi împărat al Orientului". [...]*

Scrisoare către George Sand

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

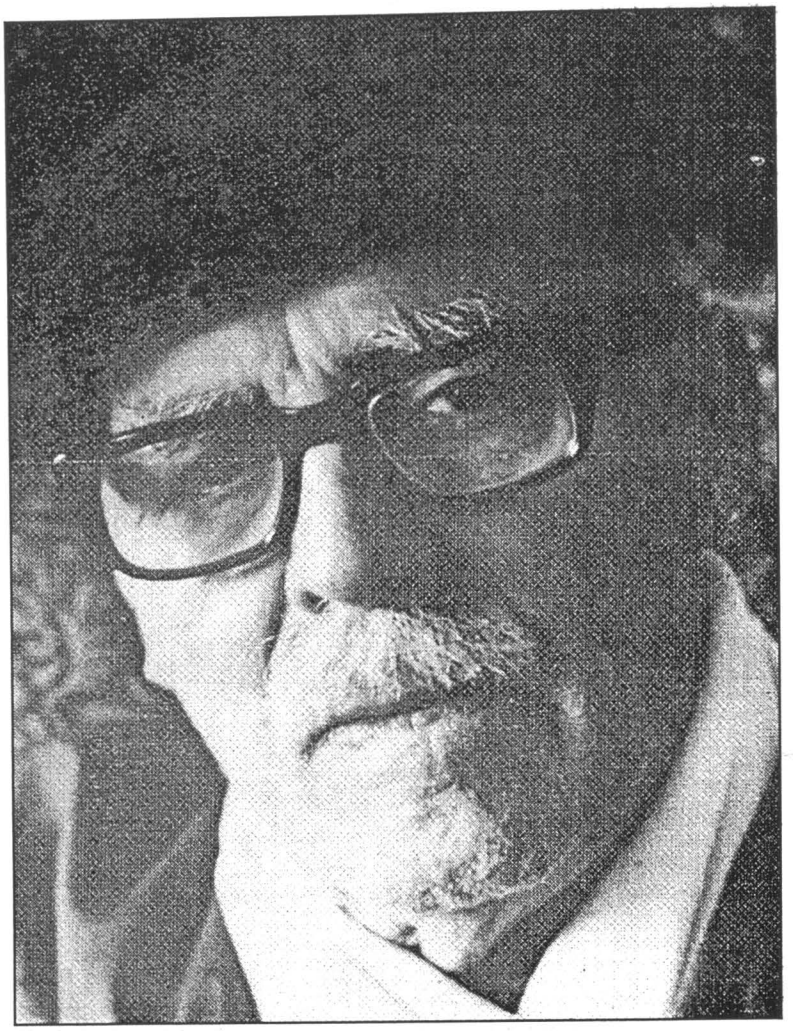

TUDOR ARGHEZI

1880 - 1967

120 de ani de la naştere

"Când m-ai făcut, mi-ai spus: de-acum, trăieşte.
Şi am trăit, aşa se povesteşte.

Trăirea mea se cheamă viaţă, şi omoară.
Dar tu mi-ai spus odinioară
Că ne ucide moartea, nu viaţa şi iubirea;
Atât a învăţat la tine omenirea.

Nu mi-ai vorbit de lacrimi niciodată,
Dar lacrima-i în mine adunată.
M-ai îndemnat să joc, să cânt,
Şi nu mi-ai pomenit şi de mormânt.

Tu n-ai făcut pământul din milă şi iubire.
Îţi trebuia loc slobod, întins, de cimitire".

Ianuarie 1967

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro